

JAARVERSLAG 2022

STICHTING PENSIOENFONDS HOOGOVS

JAARVERSLAG 2022

Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Pensioenfonds Hoogovens
op 23 mei 2023

INHOUD

BESTUURSVERSLAG

HET JAAR IN HET KORT	7
KERNCIJFERS EN KENGETALLEN	9
PROFIEL EN STRATEGIE	10
BETAALBAAR EN WAARDEVAST PENSIOEN	11
Ontwikkeling dekkingsgraad	11
Pensioenen verhoogd (Toeslagen)	12
Premie	13
Beleggingen	13
Uitvoeringskosten	15
LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU	18
Communicatie en serviceverlening	18
Persoonlijke benadering	18
VOORBEREID OP DE TOEKOMST	20
Samen naar een nieuw pensioen	20
Maatschappelijk Verantwoord Beleggen	20
Risicobeheersing	22
TOEKOMSTPARAGRAAF	27
VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT	28
Reactie bestuur	31
VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN	32
Reactie bestuur	36

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER	39
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	40
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN	40
KASSTROOMOVERZICHT	41
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	42
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	42
Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers	44

TOELICHTING OP DE BALANS	49
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	58
RISICOPARAGRAAF	65

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	81
ACTUARIËLE VERKLARING	82
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	84

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 GOVERNANCE	97
A Personalia	97
B Relevante nevenfuncties	98
C Bestuursaangelegenheden	99
D Toepassing Code pensioenfondsen	102
BIJLAGE 2 DETAILUITWERKINGEN	105
A Actuariële analyse: ontwikkeling eigen vermogen	105
B Beleggingen	107
C Kosten	113
D Pensioenen, communicatie en serviceverlening	116
E Risicobeheer	122
BIJLAGE 3 BEGRIPPEN	130

BESTUURSVERSLAG

HET JAAR IN HET KORT

Een turbulent jaar

2022 gaat de geschiedenisboeken in als het jaar van de Russische inval in Oekraïne. Naast al het menselijk leed dat eruit voortkwam, had de oorlog ook een stevige impact op de wereldeconomie. Voor ons pensioenfonds werd het financieel een jaar met twee gezichten. Het was geen goed beleggingsjaar. De beurskoersen van de aandelen daalden en onze beleggingen in vastrentende waarden daalden in waarde door de stijgende rente. We boekten in totaal een verlies van 14,4% op de beleggingsportefeuille, maar daarmee deden we het wel 1,2 procentpunt beter dan onze benchmark. Aan de andere kant daalden onze pensioenverplichtingen door de hogere rente, waardoor de dekkingsgraad steeg met 43% punt. Per saldo steeg onze beleidsdekkingsgraad van 119,5% naar 128,6%.

Volledige prijscompensatie

Ondanks het gedaalde vermogen was het door de verbetering van onze beleidsdekkingsgraad mogelijk om de pensioenen in 2022 en begin 2023 te verhogen. Daarbij werden we ook geholpen door de tijdelijke versoepeling van de wettelijke regels voor toeslagverlening. Al met al konden we als een van de weinige pensioenfondsen in Nederland de totale prijsstijging in de periode van oktober 2020 tot en met oktober 2022 volledig compenseren. Met gepaste trots, maar uiteraard ook na zorgvuldige afweging van de belangen van alle leeftijdsgroepen naar de toekomst, hebben we kunnen besluiten om de pensioenen in totaal met historisch hoog percentage van 18,24% te verhogen. Ondanks de extreem hoge inflatie is de achterstand in koopkracht van de opgebouwde en ingegane pensioenen niet verder opgelopen. De toegekende toeslagen zijn wel een belangrijke reden dat de actuele dekkingsgraad in 2022 uiteindelijk licht

is gedaald, namelijk van 125,6% eind 2021 tot 125,4% eind 2022.

Samen op weg naar het nieuwe pensioen

Nederland krijgt een nieuw pensioenstelsel. Dat zal ook bij ons leiden tot een nieuwe pensioenregeling. Eind 2022 heeft de Tweede Kamer de Wet toekomst pensioenen aangenomen. Deze zal in de eerste helft van 2023 in de Eerste Kamer worden behandeld. De beoogde ingangsdatum van de wet is opgeschoven naar 1 juli 2023. De uiterste datum waarop wij een nieuwe pensioenregeling moeten invoeren is onveranderd gebleven: 1 januari 2027. Samen met de sociale partners zijn we ons erop aan het voorbereiden. Daar hebben we in 2022 belangrijke stappen in gezet. Zo hebben we een uitgebreide planning gemaakt met de belangrijke mijlpalen en te nemen beslissingen. Ook hebben we bekeken of onze uitvoeringsorganisatie voldoende voorbereid is op de komende veranderingen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

We beleggen het pensioenvermogen om een zo hoog mogelijk rendement te halen bij een verantwoord risico. Daarbij letten we ook op de impact van onze beleggingen op de wereld om ons heen. Hoe we dat doen is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. In 2022 hebben we dat beleid verder uitgewerkt. Daarbij hebben we ons klimaatbeleid verder beschreven. Uitgangspunten daarbij zijn het klimaatakkoord van Parijs en het streven naar wat we noemen 'real world change'. Hiermee wordt bedoeld

dat we ons primair richten op het bereiken van emissie-reducties door verbeteringen in de processen en het beleid bij de bedrijven en instellingen waarin we beleggen. Om de voortgang hierin te kunnen volgen zijn indicatoren voor CO2-reductie geformuleerd die we blijvend monitoren.

En verder...

Hierboven hebben we maar enkele onderwerpen uitgelicht uit wat opnieuw een druk jaar was voor ons pensioenfonds. Verder is het goed om te zien dat in 2022 door instroom van relatief jonge deelnemers het aantal actieve deelnemers met ruim 3% is toegenomen tot boven de 10.000. Ook hebben we in 2022 veel aandacht gegeven aan communicatie (zeker met het oog op het nieuwe pensioenstelsel is dat een van onze speerpunten) en onze risicobeheersing. Verder hebben we als bestuur een zelfevaluatie gedaan zonder dat daarbij expliciete bijzonderheden naar boven zijn gekomen. Ook is een evaluatie van het bestuursmodel gestart. Over deze en alle andere onderwerpen die ter tafel zijn gekomen leest u verderop in dit verslag meer.

KERNCIJFERS EN KENGETALLEN

Bedragen in miljoen €

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantallen					
Actieve deelnemers	10.003	9.681	9.619	9.832	9.771
Gewezen deelnemers	3.890	3.988	3.947	3.851	3.818
Pensioengerechtigden ¹⁾	14.414	14.473	14.573	14.730	14.861
Totaal	28.307	28.142	28.139	28.413	28.450
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds					
Actieve deelnemers	2.992	4.039	4.549	4.186	3.573
Gewezen deelnemers	447	594	644	566	479
Pensioengerechtigden	3.721	3.855	3.962	3.792	3.511
Totaal	7.160	8.488	9.155	8.544	7.563
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	3	3	3	3	2
Kenmerken voorziening pensioenverplichtingen					
Rijpingsgraad (in %)	52	45	43	44	46
Duration (in jaren)	16	18	18	18	17
Gemiddeld gewogen rentevoet o.b.v. rentetermijnstructuur (RTS-UFR in %)	2,6	0,5	0,1	0,7	1,3
Beleggingen					
Beleggingen voor risico pensioenfonds ²⁾	8.986	10.671	9.991	9.538	8.339
Beleggingen voor risico deelnemers ²⁾	3	3	3	3	2
Totaal	8.989	10.674	9.994	9.541	8.341
Solvabiliteit en dekkingsgraad					
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	1.820	2.176	803	985	774
Beleidsdekkingsgraad (in %)	128,6	119,5	101,8	109,0	115,8
Actuele dekkingsgraad (in %)	125,4	125,6	108,8	111,5	110,2
Reële dekkingsgraad (in %)	98,2	97,0	83,7	88,1	94,5
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,3	104,3	104,3	104,3	104,2
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix (in %)	124,4	121,6	121,2	121,8	122,5
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix (in %)	123,7	120,3	119,7	120,4	121,6
Premie en uitkeringen					
Kostendekkende premie op basis van rentetermijnstructuur (RTS-UFR)	228	240	206	167	157
Kostendekkende premie op basis van verwacht rendement	136	133	104	103	101
Feitelijke premie basisregeling	140	139	133	130	125
Uitkeringen	298	272	266	262	254
Toeslagen in % ³⁾					
Ambitie deelnemers	18,24	0,00	2,50	4,02	2,00
Toegekend deelnemers	18,24	0,00	0,00	0,00	0,83
Toegekend deelnemers uit de bestemmingsreserve	0,18	1,02	0,00	0,95	0,87
Achterstand cumulatief deelnemers	19,68	19,90	21,13	18,18	14,70
Ambitie pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	18,24	0,00	1,22	2,72	2,10
Toegekend pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	18,24	0,00	0,00	0,00	0,87
Achterstand cumulatief pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	20,99	20,99	20,99	19,53	16,37
Rendement in %					
Beleggingen (netto rendement na kosten)	-14,4	8,2	6,4	16,0	-1,4
Groeivoet van de verplichtingen door renteontwikkeling	-29,1	-6,9	11,6	14,1	3,7
Vijfjaarsgemiddelde beleggingen	2,4	7,1	7,1	6,3	6,1
Vijfjaarsgemiddelde verplichtingen	-2,7	3,9	7,1	5,5	6,6
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten (€ per deelnemer)	201	198	195	198	207
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,52	0,48	0,38	0,39	0,34
Totale uitvoeringskosten excl. transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,57	0,52	0,43	0,45	0,40
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,09	0,09	0,09	0,10	0,08

1) Exclusief ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen,
2) Inclusief derivaten met een negatieve waarde,
3) In 2021 waren de gerapporteerde toeslagen en achterstanden in dit overzicht inclusief de toeslagen per 1 januari 2022 die echter pas in 2022 boekhoudkundig zijn verwerkt. De ambitie en toeslagen zijn nu meegenomen in de getallen over 2022 omdat de besluiten hierover in dit jaar zijn gevallen. De vergelijkende getallen voor 2021 zijn hiervoor aangepast.

PROFIEL EN STRATEGIE

Stichting Pensioenfonds Hoogovens (SPH) is een ondernemingspensioenfonds dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de pensioenregeling van de (ex-)werknemers van Tata Steel Nederland B.V. en Daniëli Corus B.V. Beide partijen hebben daarvoor een uitvoeringsovereenkomst met het pensioenfonds gesloten.

Het pensioenfonds is statutair gevestigd in IJmuiden en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617. De laatste statutenwijziging vond plaats op 28 februari 2019. Het pensioenfonds is een zelfadministrerend fonds.

Pensioenbeleid

Ons pensioenbeleid is erop gericht om het pensioenreglement uit te voeren volgens de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Bij het toekennen van nieuwe pensioenaanspraken in de verplichte collectieve uitkeringsovereenkomst brengen we een premie in rekening op basis van een gedempte kostendeekkende premie. Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een netto pensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het wettelijke grensbedrag van de collectieve uitkeringsovereenkomst. De aangesloten werkgevers hebben geen andere financiële verplichtingen dan het betalen van de overeengekomen premie. Er bestaat geen verplichting om eventuele tekorten bij het pensioenfonds aan te vullen.

De pensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst bieden de mogelijkheid tot het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers uit een bestemmingsreserve. Deze reserve is bedoeld om een tekort aan premie op te vangen als de kostendeekkende premie hoger ligt dan de vaste premie. Als er geen sprake is van een tekort kan de reserve worden gebruikt voor het toekennen van toeslagen aan actieve deelnemers. De werkgever kan hiervoor in enig kalenderjaar een bedrag betalen bovenop de kostendeekkende premie.

Strategie

De missie, kernwaarden, visie en ambities van het bestuur, zoals in 2021 vastgelegd in het strategiedocument, zijn in 2022 niet veranderd. De strategie van het pensioenfonds kan als volgt worden samengevat:

Missie – Waarom SPH bestaat

De missie van SPH is het structureel goed uitvoeren van de pensioenregeling van de Sociale Eenheid IJmuiden en het zorgvuldig beheren van de daarbij behorende toevertrouwde gelden.

Kernwaarden – Waar SPH in gelooft

- Samen
- Eenvoud
- Betrouwbaar
- Proactief en wendbaar
- Persoonlijk betrokken

Visie – Waar wil SPH naartoe

Het pensioenfonds realiseert een goed pensioen door het samen te doen, waarbij collectiviteit en risicodeling belangrijke uitgangspunten zijn.

Op basis van de strategie heeft het bestuur de volgende drie ambities:

- 1 Een betaalbaar en waardevast pensioen
- 2 Laagdrempelig en een hoog serviceniveau
- 3 Voorbereid op de toekomst

BETAALBAAR EN WAARDEVAST PENSIOEN

Wij streven naar een betaalbaar en waardevast pensioen, conform de pensioenregeling, en willen dit op een evenwichtige wijze realiseren.

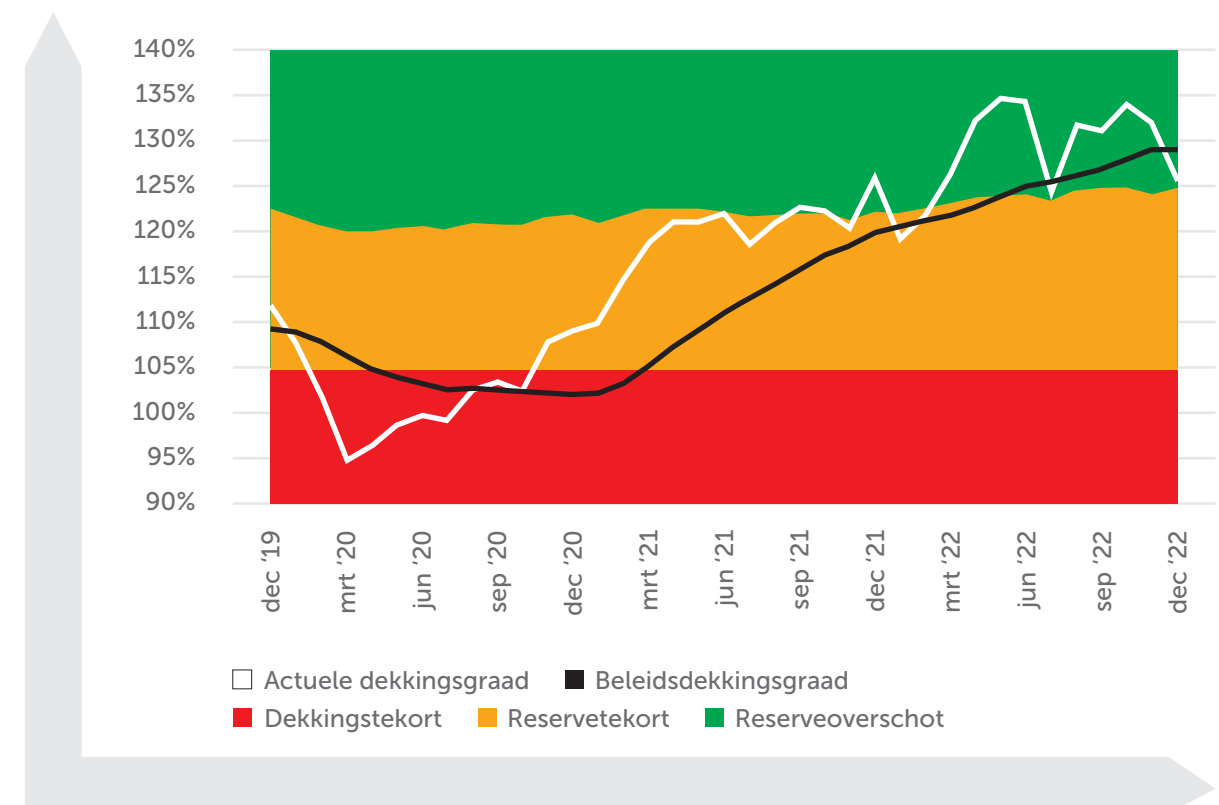
ONTWIKKELING DEKKINGSGRAAD

De actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad profiteerden in 2022 flink van de stijgende rente. De rente waarmee wij de pensioenverplichtingen berekenen liep in 2022 op van 0,55% naar 2,63%. Hierdoor nam de waarde van de pensioenverplichtingen af met € 2.629 miljoen. De rentestijging zorgde daarmee voor een verbetering van de actuele dekkingsgraad met 43 procentpunt. Het was echter geen goed

Actuele dekkings- en beleidsdekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de opgebouwde pensioenaanspraken gedekt zijn door voldoende vermogen in de pensioenkas. Hoe hoger de dekkingsgraad, hoe beter het pensioenfonds er financieel voor staat. De actuele dekkingsgraad geeft de stand van zaken op één bepaald moment aan (we stellen deze aan het eind van iedere maand vast). De beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde stand van de actuele dekkingsgraad over de laatste twaalf maanden weer. Op deze beleidsdekkingsgraad baseren we belangrijke besluiten, zoals het besluit of we de pensioenen al dan niet kunnen indexeren.

Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)

beleggingsjaar: we boekten een verlies van € 1.535 miljoen. Hierdoor daalde de actuele dekkingsgraad met 18 procentpunt. Desondanks was er ruimte voor een flinke verhoging van de pensioenen met een daling van de dekkingsgraad van 20 procentpunt als gevolg. Samen met overige effecten, waaronder de aanpassing van de levensverwachting, daalde onze actuele dekkingsgraad per saldo licht: van 125,6% eind 2021 naar 125,4% eind 2022. De beleidsdekkingsgraad steeg echter van 119,5% naar 128,6%. In de grafiek op pagina 11 ziet u de ontwikkeling van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad van 2020 tot en met 2022.

In bijlage 2A leest u meer in detail over de ontwikkelingen in het eigen vermogen die ten grondslag liggen aan de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

PENSIOENEN VERHOOGD

Het pensioenfonds streeft naar een waardevast pensioen.

Tot 2021 streefden we ernaar de pensioenaanspraken van actieve deelnemers door een toeslag aan te passen aan de cao-verhogingen bij Tata Steel IJmuiden. Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden mikten we op het volgen van de prijsstijgingen in Nederland (consumentenprijsindex). Vanaf 2021 is onze ambitie om de pensioenen van alle verzekerden te laten meegroeien met de prijsstijgingen in Nederland. Zo proberen we de koopkracht van de pensioenen op peil te houden. Voorwaarde voor het toekennen van toeslagen is dat het pensioenfonds er financieel goed genoeg voor staat. Sinds 2022 wordt er minimaal één keer per jaar gekeken naar de mogelijkheden voor toeslagverlening op basis van de beleidsdekkingsgraad. We hebben er als bestuur namelijk bewust voor gekozen om ons toeslagen-beleid aan te passen om snel in te kunnen spelen op de oplopende inflatie.

Eind december 2021 bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 119,5%. Op basis daarvan heeft het bestuur begin 2022 besloten de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen per 1 januari 2022 te verhogen met 3,68%. Dit was een gedeeltelijke toeslagverlening. De prijzen stegen tussen oktober 2020 en december 2021 namelijk met 5,11%. Voor een volledige toeslagverlening stonden we er nog niet goed genoeg voor.

In de loop van 2022 is echter vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in werking getreden met versoepelde regels voor de toeslagverlening. Tijdens de overgangsfase naar het nieuwe pensioenstelsel is het mogelijk gemaakt om bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 105% toeslagen te verlenen.

Door deze versoepelde regels konden we alsnog de volledige toeslag van 5,11% toekennen voor de prijsstijging tot december 2021. Hiervoor hebben we in juli een verhoging van 1,38% met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 toegekend. Op datzelfde moment hebben we besloten om gezien de ongekend hoge inflatiecijfers, de prijsstijging in de periode januari tot en met juni 2022 van 4,42% volledig te compenseren door verhoging van de pensioenen van alle deelnemers.

Aan het eind van het jaar hebben we de mogelijkheden voor verhoging van de pensioenen nogmaals bekeken in het kader van de hoge inflatie. Dankzij de sterke positie van het fonds en de versoepelde normen voor toeslagverlening vanuit de AMvB zijn de pensioenen per 1 januari 2023 met 7,73% verhoogd. Daarmee hebben we de prijsstijging in de periode juli tot en met oktober 2022 volledig gecompenseerd. Per saldo is de totale prijsstijging voor de periode van oktober 2020 tot en met oktober 2022 volledig in de pensioenen verwerkt, en is de achterstand voor de deelnemers ondanks de hoge inflatie niet verder opgelopen. Voorafgaand aan deze besluiten is zorgvuldig gekeken of de effecten evenwichtig uitpakken voor alle deelnemersgroepen.

Per eind 2022 bedraagt de totale achterstand ten opzichte van onze ambitie voor actieve deelnemers 19,68%. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers bleef de achterstand door de volledige toeslagverlening ongewijzigd op 20,99%.

Alle toeslagverlening over de periode oktober 2020 tot en met oktober 2022 is verwerkt in het verslagjaar 2022, omdat de besluiten hierover in 2022 zijn genomen.

PREMIE

Onder betaalbaar pensioen verstaan wij het uitvoeren van de pensioenregeling met een stabiele en toereikende premie.

Er is afgesproken om een gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement in rekening te brengen. ALM-studies hebben uitgewezen dat hiermee de meest evenwichtige uitkomsten worden bereikt. Daarbij is overeengekomen dat bij de vaststelling van de premie geen rekening wordt gehouden met de financiële positie.

In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd hoe hoog de maximale premie is die we bij de werkgever in rekening brengen. De werkgever betaalt voor elke werknemer een premie aan het pensioenfonds. Een deel hiervan, namelijk 30%, verhaalt de werkgever bij de werknemer. De overige 70% betaalt de werkgever.

Voor 2022 is een premie van 29,5% van de pensioengrondslag afgesproken. Dit is inclusief een opslag van 0,8 procentpunt boven op de kostendekkende premie van 28,7%. Deze opslag van € 3,8 miljoen is toegevoegd aan de bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve wordt gebruikt voor toeslagverlening aan actieve deelnemers als er niet volledig wordt geïndexeerd. Het restant kan gebruikt worden voor vermindering van de feitelijke premie.

De kostendekkende premie voor 2023 is eind 2022 vastgesteld op 28,2% van de pensioengrondslag. De kostendekkende premie wordt op basis van het arbeidsvoorwaardenoverleg met 1 procentpunt verhoogd, waarmee de feitelijke premie zou uitkomen op 29,2%. Omdat over 2022 volledig is geïndexeerd kan de bestemmingsreserve worden gebruikt voor premievermindering in 2023. Daarmee resteert een premie van 28,5% van de grondslag die in 2023 door de werkgever wordt afgedragen aan het pensioenfonds. Het verschil van 0,3% punt ten opzichte van de kostendekkende premie wordt in 2023 toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

BELEGGINGEN

Het pensioenfonds belegt het pensioengeld. Alleen door beleggingsrisico te nemen kunnen we voldoende rendement halen om het pensioengeld voldoende aan te laten groeien. Dat is nodig om onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen waar te kunnen maken. We zorgen ervoor dat de risico's passen bij de collectieve risicohouding van het pensioenfonds.

Doelstelling en strategie

Onze belangrijkste beleggingsdoelstelling is dat het beleggingsrendement, in ieder geval op de lange termijn, hoger is dan de groeivoet van de pensioenverplichtingen. Eenvoudig gezegd: we willen met de beleggingen meer 'verdienen' dan we nodig hebben voor de financiering van de nominale pensioenen (de pensioenen zonder compensatie van de prijsinflatie). Een aanzienlijk deel van het vermogen beleggen we daarom in zakelijke waarden: aandelen, credits (bedrijfsleningen) en vastgoed. Zakelijke waarden hebben weliswaar in het algemeen een hoger risico, maar daar staat op de lange termijn bezien een hogere verwachte opbrengst tegenover. Die hogere opbrengst hebben we nodig om onze ambitie van

een waardevast pensioen (dus inclusief het compenseren van de prijsinflatie) waar te maken.

We nemen maatregelen om de beleggingsrisico's te beheersen. Ons belangrijkste instrument daarbij is spreiding. We spreiden het pensioengeld over verschillende soorten beleggingen, elk met hun eigen risico- en rendementsverwachting. Daarbij dekken we ons voor een deel in tegen de gevolgen van een rentedaling. Zo stellen we onze portefeuille samen, gericht op een zo hoog mogelijk rendement op de lange termijn en tegelijkertijd passend bij het risico-profiel van het pensioenfonds.

In ons strategisch beleggingsbeleid ligt vastgelegd hoe we het vermogen (binnen een bepaalde band-breedte) spreiden over verschillende beleggings-categorieën.

De renteafdekking moet ervoor zorgen dat fluctuaties in de dekkingsgraad als gevolg van renteontwikkelingen gedempt worden. Een rentedaling zorgt er namelijk voor dat de waarde van onze pensioenverplichtingen stijgt, en dat zet druk op onze dekkingsgraad. De mate waarin we het renterisico afdekken is afhankelijk van het renteniveau in de markt. Het varieert van 28% afdekking van de rentegevoeligheid van de verplichtingen (op basis van marktrente) bij een laag rente-niveau tot 48% afdekking bij een hoog renteniveau.

Spreiding vermogen over beleggingscategorieën

	tot 12 juli 2022	na 12 juli 2022
Vastrentende waarden	39%	36,5%
Aandelen	37,5%	38,5%
Credits	12,5%	14%
Vastgoed en infrastructuur	10%	10%
Liquide middelen	1%	1%

Deze afdekking wordt vormgegeven binnen de vastrentende waarden portefeuille door middel van zowel fysieke beleggingen met een hoge krediet-waardigheid zoals staatsobligaties en hypotheke, als door middel van rentederivaten (renteswaps). Begin 2022 was 28% van het renterisico afgedekt. Na maart zorgde de stijgende rente voor een hogere afdekking. Het hoogste afdekkingsniveau in 2022 was 40%, eind december lag het op 36%.

Door de stijgende dekkingsgraad in 2022 kwam ons pensioenfonds officieel uit herstel. De iets ruimere beleggingsvrijheid die dat met zich meebrengt hebben we gebruikt voor een kleine wijziging in het strategisch beleggingsbeleid en de renteafdekking halverwege het jaar. De marktontwikkelingen, met name de extreem hoge inflatie en de rentestijgingen die daarmee samenhangen, speelden hierbij een rol. Hierdoor wordt er iets meer in zakelijke waarden belegd en ligt het afdekkingspercentage iets lager dan voorheen. De strategische beleggingsmix brengt valutarisico met zich mee. Strategisch dekken we 50% van het valutarisico van Amerikaanse aandelen af en 100% van het valutarisico van credits. We zorgen ervoor dat de beleggingsmix binnen vooraf vastgelegde band-breedtes rond de strategische beleggingsmix blijft.

Relatieve performance: netto rendement vs. benchmark (in %)

	2022		2021	
	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark
Vastrentende waarden (incl. swaps)	-24,8	-25,7	-5,1	-6,5
Vastgoed en infrastructuur	10,8	6,5	12,3	9,9
Aandelen	-14,0	-13,1	21,1	20,4
Credits	-2,8	-7,8	6,5	4,1
Totaal pensioenfonds incl. swaps	-14,4	-15,6	8,2	6,6
Groeivoet van de verplichtingen (renteontwikkeling)	-29,1		-6,9	

Beleggingsomgeving 2022 en rendement

De eind 2021 ingezette stijging van de inflatie en rente zette zich in 2022 sterk voort. De Russische inval in Oekraïne en het effect hiervan op energieprijzen versterkten dat nog meer. De hogere rente leidt tot een sterk negatief rendement op de vastrentende waarden portefeuille. Ook de rendementen op aandelen en credits waren behoorlijk negatief. Alleen vastgoed liet een positief rendement zien. Bij elkaar zorgde dit voor een negatieve kapitaalontwikkeling.

Over het jaar 2022 behaalden we op onze beleggingen een rendement van -14,4%. In euro's is dat een bedrag van € -1.535 miljoen. Ons rendement was 1,2 procentpunt hoger dan verwacht kon worden op basis van marktindices. Zonder afdekking van het valutarisico van de Amerikaanse dollar zou het totale rendement zijn uitgekomen op -13,2% (2021: 9,2%). De groeivoet van de verplichtingen (renteontwikkeling) zorgde voor een daling van maar liefst 29,1% waardoor ondanks de negatieve beleggingsresultaten een royaal overrendement resteerde waaruit toeslagverlening kon worden gefinancierd.

In bijlage 2B gaan we meer in detail in op de karakteristieken van de beleggingsportefeuille, de gereali-seerde rendementen en de corporate governance (stemgedrag).

UITVOERINGSKOSTEN

Wij stimuleren een cultuur van kostenbewustzijn geholpen door de beperkte omvang van onze organisatie.

Uiteraard maken wij kosten om de pensioenen professioneel te verzorgen. Tegelijkertijd letten we er scherp op deze kosten zo laag mogelijk te houden, maar wel met inachtneming van het gewenste niveau van dienstverlening. Wij publiceren de uitvoeringskosten in het jaarverslag en verantwoorden deze conform de meest recente 'Aanbevelingen Uitvoeringskosten' (hierna: Aanbevelingen) van de Pensioenfederatie.

Uitvoeringskosten (in € en %)

	2022	2021
Pensioenuitvoeringskosten (% gemiddeld belegd vermogen) *	0,05	0,04
Vermogensbeheerkosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,52	0,48
Totale kosten ratio excl. transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,57	0,52
Transactiekosten (% gemiddeld belegd vermogen)	0,09	0,09
* Uitgedrukt in € per deelnemer/pensioengerechtigde	201	198
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden	24.417	24.154
Gemiddeld belegd vermogen (in miljoen €)	9.720	10.469

In bovenstaande tabel krijgt u een overzicht. In aanvulling op de Aanbevelingen zijn twee extra kengetallen opgenomen, namelijk de pensioenuitvoeringskosten en de totale kostenratio als percentage van het gemiddeld belegd vermogen. Deze kengetallen dienen als aanvullende informatie om een beter beeld te krijgen van het kostenniveau van het pensioenfonds.

In 2022 bedroegen de totale kosten voor pensioenuitvoering en vermogensbeheer € 56 miljoen (2021: € 55 miljoen) De stijging ten opzichte van 2021 is deels veroorzaakt door eenmalige kosten in verband met onze verhuizing van het pensioenfonds. Hiermee wordt wel een besparing op de jaarlijkse kosten voor huisvesting en IT gerealiseerd. De beheervergoedingen voor extern vermogensbeheer stegen in 2022, vooral door de uitbreiding van de vastgoedportefeuille. Hier tegenover gingen de performance fees voor deze beleggingscategorie juist omlaag. De kosten van pensioenuitvoering bleven vrijwel gelijk, ondanks de hoge inflatie en toenemende druk op de kosten door externe factoren zoals MVB-beleid en het nieuwe pensioenstelsel. Uitgedrukt in procenten van het totaal gemiddeld belegd vermogen stegen de kosten doordat het gemiddelde vermogen in 2022 circa 7% lager uitkwam. In bijlage 2C gaan we nader in op de kostenontwikkeling.

Vergelijking kostenniveau 2021 met andere pensioenfondsen

We streven ernaar dat de uitvoeringskosten in verhouding tot het totaal beheerd vermogen binnen de benchmarks liggen die door ons zijn opgesteld op basis van de gemiddelde uitvoeringskosten van een peergroep (van vergelijkbare pensioenfondsen). De uitvoeringskosten worden daarom jaarlijks vergeleken met een peergroep.

Over 2021 is een benchmark op de totale uitvoeringskosten uitgevoerd. In tegenstelling tot vorige jaren is dit onderzoek in 2022 uit kostenoverwegingen intern uitgevoerd op basis van de gegevens uit de jaarverslagen van 28 Nederlandse pensioenfondsen. Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de Aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

De totale groep uit deze vergelijking bestond uit 15 ondernemingspensioenfondsen, 11 bedrijfstakfondsen en 2 beroepspensioenfondsen. De peergroep bestaat uit 8 fondsen van vergelijkbare omvang (met een gemiddeld belegd vermogen in 2021 tussen de € 6 miljard en € 14 miljard). De uitkomsten zijn samengevat in de tabel op de volgende pagina.

Vergelijking uitvoeringskosten 2021 met andere pensioenfondsen

	SPH	Peergroep gemiddeld	Universum gemiddeld
Aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden	24.154	28.898	269.500
Pensioenuitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen *)	5	6	5
Vermogensbeheerkosten in basispunten van gem. belegd vermogen	48	44	74
Transactiekosten in basispunten van gem. belegd vermogen	9	11	10
Totale uitvoeringskosten in basispunten van gem. belegd vermogen	61	61	89
*) Uitgedrukt in euro's per actieve deelnemer/pensioengerechtigde	€ 198	€ 195	€ 88

Uitgedrukt in kosten van het gemiddeld belegd vermogen zijn de totale kosten van ons fonds vergelijkbaar met de peergroep. De vermogensbeheerkosten zijn iets hoger door actief beheer en de daarmee samenhangende prestatievergoedingen. De transactiekosten zijn juist wat lager. De vermogensbeheerkosten van de totale groep zijn ongeveer anderhalf keer hoger door hogere performance fees, vooral bij de grotere fondsen.

Onze pensioenuitvoeringskosten zijn iets lager dan die van de peergroep, en vergelijkbaar met het universum, waar ook de veel grotere fondsen in zitten die schaalvoordelen kunnen halen. Dat is ook duidelijk zichtbaar in de kosten uitgedrukt in kosten per deelnemer. De hoogte van onze pensioenuitvoeringskosten wordt in gunstige zin beïnvloed door de relatief lage complexiteit van het pensioenbeheer. Dat komt doordat we een zelfadministrerend ondernemingspensioenfonds zijn voor één grote klant. Wij hebben daarbij één pensioenregeling zonder overgangsregelingen. Daarnaast is onze automatiseringsgraad hoog. De investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan hebben de automatiseringsgraad nog verder verhoogd. Hieraan koppelen we een hoog serviceniveau, met een sterke focus op individuele voorlichting over het pensioen.

Het beeld van de uitkomst van deze interne benchmark wordt bevestigd door andere gegevensbronnen. Zo zijn onze kosten ook vergeleken binnen een groep van totaal 25 ondernemingspensioenfondsen en met de uitkomsten van een extern rapport over 148 pensioenfondsen in Nederland. Het laatstgenoemde rapport vermeldt voor de hele groep een gemiddelde van 6 basispunten voor de uitvoeringskosten, 68 basispunten voor vermogensbeheer en 9 basispunten voor transactiekosten. De totale kosten voor deze groep komen daarmee op 83 basispunten. De gemiddelde uitvoeringskosten per deelnemer bedragen in dit externe rapport € 108 per deelnemer, en gemiddeld € 258 per deelnemer voor de ondernemingspensioenfondsen in deze groep.

Het totaalbeeld in ogenschouw nemend, is het bestuur van mening dat onze uitvoeringskosten relatief laag zijn en passend bij de geboden service en kwaliteit van het pensioenfonds.

LAAGDREMPELIG EN HOOG SERVICENIVEAU

Wij streven in de pensioenuitvoering naar laagdrempeligheid en een hoog serviceniveau dat zoveel mogelijk is afgestemd op de behoeften van deelnemers/pensioengerechtigden en werkgever. Wij willen dat iedereen tevreden is over onze dienstverlening en het pensioenfonds ervaart als laagdrempelig en toegankelijk.

COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Wij informeren deelnemers en pensioengerechtigden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Jaarlijks ontvangen zij een publieksjaarverslag, een nieuwsbrief en een pensioenoverzicht volgens het wettelijk voorschreven Uniform Pensioenoverzicht (UPO). In januari 2023 brachten we bovendien een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit om de pensioenen per 1 januari 2023 met een toeslag te verhogen.

Met behulp van digitale communicatie kunnen we de deelnemers en pensioengerechtigden nog effectiever bereiken. Daar zetten wij dus op in. We realiseren ons daarbij dat er aandacht moet zijn voor wie geen toegang heeft tot digitale middelen of dat niet wil. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven ook belangrijk.

We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang. Deelnemers en pensioengerechtigden verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Zij moeten in staat zijn om persoonlijke keuzes te maken. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger om inzicht te geven in die keuzes en helpt ook om mensen persoonlijk te kunnen benaderen.

Een centrale rol in onze communicatie speelt onze website (www.pfhoogovens.nl). Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd over actualiteiten. Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer/pensioengerechtigde in de mijnomgeving. Daar vindt men persoonlijke (pensioen)gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen verregaand te automatiseren en te personaliseren. Deelnemers kunnen met de online pensioenplanner de gevolgen van hun keuzes inzichtelijk maken, zoals van eerder met pensioen gaan of met deeltijdpensioen. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen inclusief de AOW.

PERSOONLIJKE BENADERING

We hechten veel waarde aan een persoonlijke benadering. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen voor informatie op afspraak terecht in het kantoor van het pensioenfonds en bij de telefonische helpdesk. Ook biedt de website een contactformulier. Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een gesprek met het pensioenfonds aan te gaan over de individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek worden onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor dragen we eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken. Ook geven we op verzoek voorlichting over pensioenaangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden en organiseren we vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden om de maand een pensioenvoorlichting.

Evaluatie

Evaluatie is van belang om vast te kunnen stellen of doelstellingen worden bereikt en waar verbeterpunten liggen. Maandelijks wordt het gebruik van onder andere de website en pensioenplanner in kaart gebracht, evenals de communicatie en dienstverlening rondom het proces van pensionering. Hieruit blijkt dat de combinatie van de pensioenplanner en persoonlijk contact erg gewaardeerd wordt. De algemene service van het pensioenfonds rondom dit proces wordt beoordeeld met een 8,4 op een schaal van 0 tot 10. We evalueren ook de communicatie met en dienstverlening aan nabestaanden. Hieruit blijkt dat het pensioenbedrag overeenkomt met de verwachtingen op basis van de brief die men na het overlijden van de hoofdverzekerde ontvangt en dat deze brief begrijpelijk is. De algemene service rondom dit proces wordt beoordeeld met een 7,7.

We meten periodiek de effectiviteit van de communicatie-uitingen. In 2022 hebben we de mening van deelnemers en gepensioneerden over de nieuwsbrief en het publieksjaarverslag onderzocht. Daarbij is ook gevraagd of men vertrouwen heeft in het pensioenfonds. Belangrijkste uitkomsten zijn dat zowel de nieuwsbrief als het publieksjaarverslag goed worden gelezen en een positieve beoordeling krijgen. Het vertrouwen in het pensioenfonds is hoog. Uit de evaluatie van de nieuwsbrief die in januari 2023 is verstuurd, kwam naar voren dat op dat moment 33% van de geënquêteerden vertrouwen in het pensioenfonds had en 65% zelfs veel vertrouwen. Dit betekent dat in totaal 98% van de ondervraagden vertrouwen had in het pensioenfonds.

Zie voor meer informatie over pensioenen, onze communicatiemiddelen, serviceverlening en uitkomsten evaluaties, bijlage 2D.

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

Wij monitoren proactief externe en interne ontwikkelingen en anticiperen adequaat hierop. Wij sluiten daarbij aan op maatschappelijke ontwikkelingen, toegespitst op hoe dit leeft bij onze stakeholders. Wij zorgen ervoor dat we ‘out of the box’ blijven denken en dat wij onszelf voldoende uitdagen om een brede blik naar buiten te hebben.

Het bestuur heeft voor de komende jaren de implementatie van een nieuwe pensioenregeling die volgt uit de Wet Toekomst Pensioenen en de implementatie van het in 2020 vastgestelde beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen als strategische prioriteiten aangewezen.

SAMEN NAAR EEN NIEUW PENSIOEN

Een nieuw pensioencontract is voor het pensioenfonds een belangrijke prioriteit voor de komende jaren. In 2022 heeft het wetgevingsproces verder vorm gekregen. Eind 2022 heeft de Tweede Kamer de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) aangenomen. In de eerste helft van 2023 zal deze door de Eerste Kamer worden behandeld. De beoogde startdatum voor de wet is verschoven naar 1 juli 2023, en de uiterste implementatiedatum van de nieuwe pensioenregeling staat onveranderd op 1 januari 2027. Het bestuur heeft een planning gemaakt. Belangrijke tussenstap is dat de opdracht voor de uitvoering van een door sociale partners overeengekomen pensioenregeling tijdig en goed onderbouwd door het pensioenfonds wordt aanvaard.

In 2022 heeft het bestuur zich verdiept in een aantal technische aspecten van het nieuwe pensioencontract. Het bestuur heeft zich ervan vergewist dat we voldoende zijn voorbereid op de komende veranderingen. Tot slot heeft het bestuur de routekaart van het besluitvormingsproces besproken.

Er is een impact-analyse gemaakt waaruit blijkt dat de gevolgen voor veel aspecten van de pensioen-uitvoering groot zijn. Zo moeten we onder meer het invaren toetsen op evenwichtigheid. We zullen de komende jaren voorbereidingen treffen om deze toetsing, gezien onder meer de juridische en waarderingsrisico's, gedegen uit te kunnen voeren. Ook zal er extra aandacht zijn voor datakwaliteit. Vanuit Tata Steel Nederland en het pensioenfonds is een projectorganisatie ingericht om samen met sociale partners en pensioengerechtigden een beheerste en gedragen transitie voor te bereiden en te realiseren. Alle betrokkenen zien communicatie met alle belanghebbenden de komende jaren als een belangrijke prioriteit.

In de aanloop naar het nieuwe pensioencontract zijn er soepelere regels van kracht worden voor toeslagverlening. Elders in dit jaarverslag kunt u lezen wat het gebruik van deze regels voor effect hebben gehad op de toegekende toeslagen in 2022.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD BELEGGEN

We beleggen het vermogen om er een zo goed mogelijk rendement op te halen. Daarin hebben we uiteraard oog voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid. Hoe we dat doen is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB).

Het bestuur heeft de verdere ontwikkeling van maatschappelijk verantwoord beleggen als één van onze strategische prioriteiten aangemerkt. Daarbij zijn, in lijn met de voorkeuren van werkgever, werknemers en gepensioneerden, vier thematische aandachtspunten vastgesteld:

- Klimaat als risico
- Klimaat als kans voor de circulaire economie
- Gezonde leefomgeving
- Goede arbeidsomstandigheden

Deze uitgangspunten dienden als basis voor de verdere uitbouw en uitvoering van ons MVB-beleid.

Werkgroep MVB

We hebben de verdere ontwikkeling van maatschappelijk verantwoord beleggen als één van onze strategische prioriteiten aangemerkt. De werkgroep MVB, die oorspronkelijk voor een periode van twee jaar was opgericht, is daarom permanent gemaakt. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van het bestuur en de uitvoeringsorganisatie (de directeur Beleggingen en de strateeg maatschappelijk beleggen, een nieuwe functie die in 2023 van start gegaan is). Een vertegenwoordiger van de afdeling Risicomanagement neemt als toehoorder deel aan de werkgroep. Er wordt door de werkgroep jaarlijks een plan van aanpak opgesteld. De werkgroep is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. De voortgang wordt in iedere vergadering van de balans- en beleggingscommissie besproken.

In 2022 zijn de volgende uitbreidingen van MVB-beleid en -praktijk gerealiseerd.

Klimaatbeleid

In 2022 hebben we het thema klimaat verder uitgewerkt. Uitgangspunten hiervoor zijn nu het Klimaatakkoord van Parijs en het streven naar 'real world change'. Hiermee wordt bedoeld dat we ons primair richten op het bereiken van emissiereducties door verbeteringen in de processen en het beleid bij de bedrijven en instellingen waarin we beleggen, in plaats van verschuivingen in de beleggingsportefeuille. Om de voortgang in deze reductie te kunnen beoordelen is discussie gevoerd over een meetlat

voor de reductie van broeikasgassen: een afname van 48% in 2030 ten opzichte van het basisjaar 2019 en 'net zero' in 2050. De meetlat kan worden gebruikt voor het monitoren van de broeikasgasintensiteit van onze beleggingsportefeuille, maar ook van de ontwikkeling van de wereldwijde uitstoot. Dat laatste doen we omdat uiteraard niet alleen de uitstoot van bedrijven waarin wij investeren, maar alle emissies van broeikasgassen die aan klimaatverandering bijdragen. Daarmee vormt de wereldwijde uitstoot een risico voor een voorspoedige economische ontwikkeling en de verwachte financiële rendementen.

Op aandeelhoudersvergaderingen stemmen we voor resoluties die het bedrijf vragen om klimaatplannen in lijn met het Parijsakkoord te ontwikkelen en implementeren. Daarnaast zoeken we als betrokken aandeelhouder het gesprek met bedrijven die achterblijven (zie het kopje 'engagement' hieronder). Als dit tot geen of te weinig verbetering leidt, dan kan dit tot desinvesteren leiden. Bedrijfsmodellen, die niet passen bij de transitie naar een klimaatneutrale, circulaire economie kunnen worden uitgesloten. Zo hebben we bedrijven uit de sectoren thermische kolen en teerzanden uitgesloten. Het klimaatbeleid en het uitsluitingsbeleid vindt u op onze website.

Stemmen en engagement

Sinds het tweede kwartaal van 2022 hebben wij het uitbrengen van stemmen en de dialoog met bedrijven (engagement) bij een externe partij ondergebracht. Hierdoor worden duurzaamheidsthema's over de gehele aandelenportefeuille op consistente wijze meegenomen bij het uitbrengen van stemmen (proxy voting) en wordt met bedrijven de dialoog gezocht over thema's waar verbetering wenselijk is. Als deze gesprekken niet succesvol zijn of de betrokken bedrijven te weinig vooruitgang boeken kan dit leiden tot het tegenstemmen bij benoemingen en in het uiterste geval tot uitsluiting van een bedrijf.

Voor engagement met de beheerders van vastgoedfondsen heeft het pensioenfonds zich aangesloten bij het Global Real Estate Engagement Network (GREEN). Met alle vastgoedmanagers waarin het pensioenfonds belegt worden via dit netwerk gesprekken gevoerd. Daarbij spelen wij zelf een actieve rol.

Uitsluitingen

In 2022 hebben we een expliciet uitsluitingsbeleid vastgesteld. Dit heeft onder meer geresulteerd in een uitbreiding van de uitsluitingslijst van 11 naar meer dan 225 namen. Hierbij onderscheiden we drie categorieën van uitsluitingen: wettelijke uitsluitingen, uitsluitingen om onze onafhankelijkheid van de sponsor te benadrukken en uitsluitingen voortkomend uit het MVB-beleid. Die laatste categorie is weer onder te verdelen in zeer ernstige controverses, thematische uitsluitingen (thermische kolen en teerzanden, tabak, controversiële wapens), en uitsluitingen die kunnen worden ingesteld na een niet-succesvol engagement-traject. Bij het thema controversiële wapens is aansluiting gezocht bij internationale verdragen die Nederland heeft ondertekend. Bedrijven die biologische of chemische wapens, antipersoonsmijnen of clustermunitie produceren of essentiële, niet generieke onderdelen daarvoor produceren, worden uitgesloten. Specifiek in reactie op de Russische inval in Oekraïne zijn transacties in Russische aandelen uitgesloten.

SFDR

We houden rekening met mogelijke ongunstige effecten op de maatschappij die mede het gevolg kunnen zijn van keuzes bij de beleggingen. Om die reden is besloten geen gebruik te maken van de opt-out mogelijkheid zoals beschreven in artikel 4 van de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation). Verder is in 2022 besloten om onze pensioenregeling niet als artikel 8 of artikel 9 te laten kwalificeren, aangezien deze een hoger ambitieniveau

representeren dan het MVB-beleid nastreeft. Het zich bij beleggingsbeslissingen rekenschap geven van mogelijk maatschappelijke effecten maakt namelijk niet meteen dat de pensioenregeling (als geheel) als een product gezien kan worden dat ecologische of sociale kenmerken promoot of zelfs als doelstelling heeft.

We hebben een plan van aanpak opgesteld voor verdere uitbreiding van MVB in 2023. Nadat in 2022 een expliciet klimaatbeleid is opgesteld, ligt de focus voor 2023 op het verder ontwikkelen van een eigen expliciet beleid op de niet-klimaatgerelateerde voorkeursthema’s. Verder zal de nodige aandacht besteed worden aan het voldoen aan de SFDR-verplichtingen.

RISICOBEBEERSING

We waarborgen dat we de pensioengelden adequaat beheren en de pensioenregeling op geborgde wijze uitvoeren. We concluderen dat er voor 2022 sprake is geweest van een geborgde en beheerste bedrijfsvoering.

Het beheren van het vermogen en het uitvoeren van de pensioenregeling gaat gepaard met verschillende risico’s van strategische, financiële en niet-financiële aard. Het behoort tot onze kerntaken om die risico’s adequaat te beheersen. Daarvoor hebben wij een systeem van integraal risicomanagement, dat stevig verankerd is in onze organisatie.

Een beschrijving van de verschillende risico’s, onze risicobereidheid en de beheersingsmaatregelen die wij inzetten, staat in bijlage 2E. De verschillende risico’s worden ook toegelicht in de risicoparagraaf als toelichting op de jaarrekening.

Het risicobeeld

Eigen Risicobeoordeling (ERB)

De ERB is een manier om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico’s en mogelijke impact hiervan op onze strategie. Het ERB-document is in 2021 opgesteld. In 2022 hebben we halfjaarlijks deze risico’s opnieuw beoordeeld en waar nodig hebben we aanvullende acties ondernomen om de risico’s verder te beheersen. Onderstaand volgt een beschrijving van deze risico’s uit de ERB.

Veranderende omgeving

Dit betreft de risico’s die ontstaan als maatschappelijke of politieke ontwikkelingen leiden tot wet- en regelgeving, verzoeken vanuit het toezicht of verwachtingen die het pensioenfonds moet implementeren in systemen en waarover verantwoording moet worden afgelegd. Concrete voorbeelden zijn maatschappelijk verantwoord beleggen en het nieuwe pensioencontract. Deze ontwikkelingen hebben we vanwege hun belang als aparte risico’s besproken. In zijn algemeenheid leiden ze tot toenemende (relatieve) kosten, druk op de organisatie en reputatierisico als we niet aan de eisen of verwachtingen voldoen. De tijd en aandacht die de (toenemende) wet- en regelgeving en toezicht vragen, kunnen ertoe leiden dat de kerntaken minder focus krijgen. Ook kan het onze ambities van laag-drempeligheid en een hoog serviceniveau tegen aanvaardbare kosten in gevaar brengen. We kunnen een veranderende omgeving niet beïnvloeden. Beheersmaatregelen zijn daarom voornamelijk gericht op hoe we daarmee omgaan (verandervermogen) en op het benutten van de comparatieve voordelen die ons pensioenfonds op dit moment heeft. Denk daarbij aan onze pensioenuitvoering in eigen huis, eenvoudige IT-systemen en één regeling om uit te voeren. Externe ontwikkelingen worden periodiek door ons besproken, onder andere aan de hand van risico-rapportages. Zo kunnen we tijdig starten met de eventuele voorbereidingen voor implementatie.

Grotere wijzigingen zoals het nieuwe pensioencontract monitoren we in formele projecten, waarbij binnen het project ook een periodieke analyse van de risico’s plaatsvindt.

Expertise en bezetting

Voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn expertise en competenties benodigd bij de uitvoeringsorganisatie en het bestuur. Voor de komende jaren is dat met het oog op het nieuwe pensioencontract extra belangrijk. Om de risico’s op dit gebied te beheersen beschikt het pensioenfonds onder meer over een geschiktheidsbeleid. We organiseren periodieke zelfevaluaties van het functioneren van de uitvoeringsorganisatie, het bestuur en andere fondsorganen. Daarnaast hebben we opleidings- en deskundigheidsplannen vastgesteld. We letten er ook op om aantrekkelijk te blijven als werkgever. Bij gelegenheid kopen we gericht kennis in, als dat niet leidt tot verlies van ‘in control’ zijn. In 2022 hebben zich op het gebied van kennis en expertise geen problemen voorgedaan. Op het gebied van MVB, cybersecurity en het nieuwe pensioencontract is geïnvesteerd in kennisontwikkeling binnen de organisatie.

Financiële opzet

Dit is het risico dat onze financiële opzet ontoereikend is om nu en op termijn de ambitie van een waardevast en betaalbaar pensioen te realiseren, bijvoorbeeld als gevolg van een langdurig lage rente of lager dan verwachte rendementen. Wij nemen bewust risico door te beleggen in risicovolle instrumenten zoals aandelen en credits en door een beperkte afdekking van het renterisico. Op de lange termijn ondersteunt dit het behalen van de ambities, maar het gaat wel gepaard met onzekerheid (volatiliteit).

We maken deze financiële risico’s inzichtelijk in een ALM-studie en gebruiken daarbij diverse kengetallen (kans op korten, kans op opbouwkorting, pensioenresultaat) en risicomaatstaven. We evalueren jaarlijks

of de financiële opzet nog past binnen de risico-houding, intern maar ook als onderdeel van de jaarlijkse haalbaarheidstoets. De interne evaluatie van het strategisch financieel beleid heeft aangetoond dat de economische verwachtingen uit de ALM-studie van 2020 grotendeels zijn overstegen in 2021 en 2022. De actuele dekkingsgraad is daardoor in 2022 aanzienlijk hoger uitgekomen dan verwacht. De rendementen hebben zich binnen het gehanteerde betrouwbaarheidsinterval van 95% bewogen. De rente steeg sterker dan verwacht en reikte daarmee tot boven deze bandbreedte.

De conclusie van de in 2022 uitgevoerde haalbaarheidstoets is dat de pensioenresultaten zich binnen de gestelde normen bevinden waarmee het feitelijk gelopen risico overeenkomt met de door de sociale partners vastgestelde risicohouding.

Informatiebeveiliging

Onze dienstverlening verloopt steeds meer digitaal. Deelnemers en pensioengerechtigden kunnen via een portaal mutaties in hun gegevens doorgeven, hun pensioen aanvragen of de financiële consequenties van toekomstige pensioenkeuzes berekenen. Dit past bij onze ambitie om laagdrempelig te zijn, een hoog serviceniveau te bieden en op toekomstige ontwikkelingen voorbereid te zijn.

Voor de beveiliging van het bedrijfsnetwerk en applicaties wordt gesteund op de door de IT-service-providers getroffen beveiligingsmaatregelen, waarbij we periodiek de geleverde dienstverlening kritisch beoordelen en evalueren. Daarnaast treffen we zelf ook maatregelen zoals het periodiek bewaren van back-ups, zowel digitaal als fysiek. Hierdoor wordt de kans op verlies van data als gevolg van ransomware of phishing beperkt.

Informatiebeveiliging en cybersecurity vereisen continu onze aandacht. In 2022 heeft het bestuur het afgelopen jaar een verdiepende sessie over informatie-

beveiliging/cybersecurity bijgewoond en de ICT risicoanalyse is geactualiseerd. Verder wordt onder andere via e-learning modules aandacht besteed aan het informatiebeveiligingsbewustzijn van medewerkers en bestuursleden. In 2022 hebben zich bij ons geen beveiligingsincidenten voorgedaan.

ESG: maatschappelijk verantwoord beleggen

We hebben een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Dit beleid is mede gericht op het beheersen van risico's.

Klimaatverandering kan leiden tot waardedalingen van beleggingen in bepaalde bedrijven. In 2022 hebben we de jaarlijkse analyse uitgevoerd van de klimaatrisico's voor het pensioenvermogen.

Mede door een gebrek aan data en de afhankelijkheid van politieke besluitvorming is er nog geen eenduidige manier om klimaatrisico's te meten. Wel zien we vanuit Europese regelgeving meer rapportagevereisten over ESG-indicatoren voor bedrijven en instituten. In de microanalyse hebben we onder meer gekeken naar sectoren en bedrijven die potentieel een groot transitierisico lopen. Ook hebben we een aantal stresstesten uitgevoerd om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de klimaatrisico's. De analyse geeft aan dat de CO2-voetafdruk van de portefeuille van het pensioenfonds sterk is afgenomen. Dit komt vooral door een verandering in de portefeuille-samenstelling en nog in mindere mate door emissie-reducties bij bedrijven zelf. Uit de analyse hebben we geconcludeerd dat het risico in financiële zin beperkt is.

De macro-economische risico's van de opwarming van de aarde en de kosten van de energietransitie zijn nog lastiger in te schatten. Het risico hangt sterk af van de mate waarin wereldwijd de politieke agenda voor de transitie wordt gecoördineerd. Het risico is dat een te langzame transitie tot steeds meer fysieke schade leidt. Ondanks vooruitgang op een aantal

gebieden blijft de mondiale economie op dit moment ver weg van het bereiken van de Parijsdoelstellingen en hierdoor nemen de macro klimaatrisico's toe.

In sommige bedrijven beleggen we niet vanwege meer principiële redenen. Op het specifieke deelgebied van ESG heeft het bestuur voor nu de constatering dat alle stappen die genomen zijn voldoende comfort geven dat de verwachting is dat bij een update van de ERB de risico's op het doen van beleggingen met een negatief sociaal-maatschappelijke impact binnen de risicobereidheid vallen.

Het risico op betrokkenheid bij maatschappelijk onaanvaardbaar handelen en het reputatierisico zijn afgenomen door onze nieuwe MVB-maatregelen die vanaf 2022 operationeel zijn geworden. Hieronder vallen actief engagement, een uitgebreider uitsluitingsbeleid, een expliciete ESG-beoordeling van externe vermogensbeheerders, eigen MVB-rapportage en investeringen in kennis binnen de organisatie.

In 2022 zijn we gestart met de toetsing van ons risicoraamwerk en MVB-beleid aan diverse good practices die door toezichthouders in concept zijn uitgebracht. Daar gaan we in 2023 verder aan werken.

Nieuw pensioenstelsel

De overgang naar een nieuw pensioencontract zal een grote impact hebben voor alle deelnemers en pensioengerechtigden, maar ook bestuurlijk en in de uitvoering. Uiterlijk per 1 januari 2027 moet er een nieuwe pensioenregeling zijn geïmplementeerd. Voor het pensioenfonds (en de sociale partners, samen met gepensioneerden) betekent dit dat de komende jaren een aantal lastige besluiten moet worden genomen waarbij evenwichtige belangenafweging en uitlegbaarheid een prominente rol spelen. De belangrijkste risico's zijn eerder in kaart gebracht, zoals het risico dat wet- en regelgeving niet tijdig in voldoende mate duidelijk zal zijn, dat er onvoldoende draagvlak is onder alle deelnemers en pensioen-

gerechtigden of dat er een mismatch is tussen verwachtingen en (verwachte pensioen)resultaten. Goede communicatie, zorgvuldige monitoring van wetgeving en een goed voorbereide transitie zijn voorbeelden van beheersmaatregelen waarmee we bijdragen aan een beheerste transitie naar een nieuw contract.

Reguliere evaluaties en analyses

Binnen het pensioenfonds wordt het beleggingsbeleid periodiek geactualiseerd. In het verslagjaar hebben we het beleggingsplan inclusief het beleggingsbeleid op diverse deelonderwerpen geëvalueerd. We hebben de strategische rentestaffel aangepast naar aanleiding van de huidige economische omstandigheden (met name hoge inflatie), rekening houdend met de huidige financiële positie van het fonds en de ontwikkeling richting het nieuwe stelsel. Mede gezien de markt-omstandigheden hebben we nadere analyses uitgevoerd van het liquiditeitsbeheer en onderpandmanagement. Op basis van de analyses zijn enkele aanscherpingen doorgevoerd in het beleggingsplan voor de vastrentende waarde portefeuille.

De evaluatie van de categorie aandelen heeft vanwege toegenomen geopolitieke risico's geleid tot wijziging in de regioverdeling van aandelen (een afname van de weging van emerging markets ten faveure van Europa) om zodoende te leren van onze ervaringen. Ook hebben we het securities lending beleid geëvalueerd, waaruit geen aanpassingen zijn voortgekomen.

Daarnaast hebben we in het kader van de strategische prioriteit MVB verdere stappen gezet in de ontwikkeling en implementatie van het beleid. De belangrijkste stappen in 2022 zijn de uitbreiding van het uitsluitingenbeleid, de opzet van een eigen klimaatbeleid en de aanstelling van een stem- en engagement provider. De invulling van het MVB-beleid voor passieve beleggingen is opgestart; dit zal in 2023 worden geïmplementeerd.

Conform de reguliere evaluatiecyclus hebben we ook de prestaties van een aantal externe vermogensbeheerders beoordeeld. De meerderheid van de evaluaties is weer fysiek gehouden, nadat de restricties vanwege Covid 19 zijn opgeheven. Daarnaast is de manager-evaluatieprocedure qua frequentie en focus meer specifiek per type beleggingsmandaat ingericht.

Voor de niet-financiële risico's hebben we in 2022 twee risicoanalyses uitgevoerd, namelijk een risico-analyse op de uitbesteding van de IT-infrastructuur en hardware aan Tata Steel Nederland (TSN-IT) en een risicoanalyse op de externe vermogensbeheerprocessen. In 2022 heeft zich één operationeel incident met minimale impact voorgedaan.

Compliance

De compliance-officer is in de Incidentenregeling aangewezen als meldportaal voor integriteitsincidenten. Hierover wordt aan het bestuur gerapporteerd. Er zijn in 2022 geen meldingen van integriteitsincidenten ontvangen.

Interne audit

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft in 2022 drie audits uitgevoerd op het gebied van Integraal Risicomanagement, Informatiebeveiliging/cybersecurity en het MVB-beleid. Uit deze audits zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Aangebrachte en geplande verbeteringen in het risicomanagementsysteem

Naar aanleiding van de in 2021 uitgevoerde ERB is een aantal verbeteracties gedefinieerd. Een groot deel van de verbeteracties hebben we in 2022 afgerond, zoals het evalueren van de Risicomanagement commissie en het uitvoeren van een integrale risicomanagement volwassenheidsmeting die in combinatie met een interne audit is gedaan. Ook zal worden gekeken naar mogelijkheden tot verbeteringen in de Integrale Risicomanagement Rapportage,

We hebben in het afgelopen jaar verbeteringen aangebracht in de inrichting en werking van het risico- en controleraamwerk. We onderkennen het belang van datakwaliteit wat ook richting WTP een belangrijke rol zal spelen. Daarom hebben we in onze integrale risicomanagement (IRM) rapportage en niet financiële risicorapportage (NFR) het onderwerp datakwaliteit als extra risicocategorie toegevoegd. Ook wordt er periodiek in gerapporteerd over de werking van de datakwaliteitsmaatregelen en de uitkomsten van onderzoeken naar datakwaliteit. Over het algemeen zijn de risico's hieromtrent hoger bij de grotere fondsen met meerdere werkgevers en uitvoeringsovereenkomsten.

Als onderdeel van een lerende cultuur en het leveren van een bijdrage aan een beheerste bedrijfsvoering voeren we regelmatig (zelf)evaluaties uit. Bij deze (zelf)evaluaties wordt met elkaar besproken of de besturing (bijvoorbeeld de werking van een commissie) of bepaalde veranderprojecten naar verwachting en tevredenheid hebben gewerkt, of de doelen zijn bereikt en of er verbeterpunten zijn voor een volgende keer. Afgelopen jaar heeft het bestuur diverse evaluaties uitgevoerd, zoals een evaluatie van de afspraken op basis waarvan taken en verantwoordelijkheden van het bestuur gedelegeerd kunnen worden aan een bestuurscommissie en van de doorlopen ERB.

Medio 2022 heeft het bestuur besloten om het sleutelfunctiehouderschap risicobeheer bij een bestuurslid met het expert-profiel risicomanagement onder te brengen. Hierdoor is het mogelijk om één van de bestuursleden de rol als (interne) 'challenger' te geven voor strategische risico's, zodat deze daarmee countervailing power kan uitoefenen richting het bestuur.

TOEKOMSTPARAGRAAF

Strategie

Voor 2023 liggen de drie strategische prioriteiten in het verlengde van de prioriteiten die we voor 2022 hadden geformuleerd.

De eerste prioriteit is het verder ontwikkelen van het MVB-beleid onder de titel 'Voor een verantwoord rendement'. We hebben in samenspraak met de achterbannen de keuze gemaakt voor de thema's 'klimaat als risico', 'klimaat als kans', 'gezonde leefomgeving' en 'goede arbeidsomstandigheden'. De doorontwikkeling van het beleid is in lijn met de afspraken in het IMVB-convenant. Het omvat onder meer het verder uitwerken van het uitsluitingsbeleid en het formuleren van een klimaatbeleid.

De tweede prioriteit is het nieuwe pensioencontract als gevolg van de invoering van de Wet toekomst pensioenen (WTP). Dit thema zal de komende jaren veel tijd en aandacht vragen. We streven naar een beheerste overgang naar het nieuwe pensioencontract. In de ontwerpfasen zijn hiervoor eerst de sociale partners aan zet om de pensioenregeling naar hun wensen in te richten. In het verdere traject zal dit uitgewerkt en onderbouwd worden, met inachtneming van de toetsing op evenwichtigheid.

Tot slot is ook de governance een strategische prioriteit. In dit kader wordt, mede in de context van het WTP, onder andere het bestuursmodel geëvalueerd. Dit zal in 2023 worden afgerond.

Ontwikkeling financiële situatie 2023 tot moment van vaststellen jaarverslag 2022

De actuele dekkingsgraad is in 2023, op het moment van vaststelling van dit jaarverslag gestegen van 125,4% naar 129,6%, met name door positieve beleggingsresultaten in de eerste maanden van 2023.

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

Algemeen oordeel over gang van zaken en het beleid van het bestuur

De Raad van Toezicht (RvT) oordeelt positief over de professionele wijze waarop het bestuur en de uitvoeringsorganisatie de huidige pensioenuitvoering verzorgen. De RvT is tevreden met de resultaten die in 2022 zijn behaald en op hoofdlijnen met de opvolging van de eerdere aanbevelingen van de RvT. De RvT heeft waardering voor de grote inzet en betrokkenheid van de diverse fondsorganen en de uitvoeringsorganisatie.

Er zijn evenwel ook aandachtspunten, deze liggen vooral op het strategische vlak en in het bijzonder de weg naar het nieuwe pensioencontract. Deze dynamiek van de Wet toekomst pensioenen (WTP) bepaalt de suggesties van de RvT in hoge mate.

Verantwoording en werkwijze

De RvT houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioen-fonds. De RvT is in ieder geval belast met het toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Conform deze wettelijke opdracht en het reglement van de RvT van het pensioenfonds evalueert de RvT jaarlijks het functioneren van het bestuur. De RvT oefent zijn toezicht daarnaast uit met inachtneming van de VITP-Toezichtcode. Jaarlijks maakt de RvT in het eerste kwartaal een Verslag van Bevindingen ten behoeve van het bestuur en een Verantwoordings-verslag voor het Verantwoordingsorgaan (VO)/ de werkgever. Deze zijn met hen besproken. Parallel hieraan stelt de RvT een Toezichtplan op met daarin de uitgangspunten voor het intern toezicht in het lopende jaar (mede ten behoeve van VO en bestuur).

In het vierde kwartaal van 2022 heeft de RvT een zelf-evaluatie gehouden. De rode draad hieruit is gedeeld met het bestuur en het VO.

Per 1 september 2022 is de heer H.J.P Strang RA als lid van de RvT opgevolgd door mevrouw W.J.J. Ong RA. Zij is geworven op basis van de geactualiseerde profielschets RvT.

De RvT krijgt informatie via diverse kanalen. Naast toegang tot fondsdocumenten en vergaderstukken van bestuur en commissies vinden gedurende het kalenderjaar diverse overleggen en gesprekken plaats. De RvT vergadert periodiek met het bestuur en met het VO. Daarnaast nemen leden van de RvT waar in vergaderingen van bestuur en commissies. Tevens zijn in 2022 individuele gesprekken met bestuursleden gevoerd. Rond het jaareinde had de RvT (collectieve) gesprekken met het bestuur, het MT van de uitvoeringsorganisatie, de drie sleutelfunctiehouders, de controlerend accountant, de compliance-officer en de manager bestuurszaken.

Besturing, evaluatie van het bestuur en het beleid van het bestuur

In het algemeen is het beleid van Stichting Pensioen-fonds Hoogovens (SPH) net als in voorgaande jaren naar het oordeel van de RvT op orde. De uitvoering van het bestuursbeleid verloopt goed en de RvT is onder de indruk van de vele onderwerpen die in 2022 door het bestuur tot een goed einde zijn gebracht. Het bestuur doorloopt reguliere processen op een bestuurlijk adequate wijze, de behandeling van meer-omvattende strategische onderwerpen zoals het bestuursmodel en de WTP vergen meer tijd en moeite.

Het vastleggen van afspraken in een Service Level Agreement (SLA) is binnen zakelijk functionerende organisaties heel gebruikelijk. Het maakt de verwachtingen tussen het bestuur en het MT van de uitvoeringsorganisatie duidelijk en levert input op voor het periodieke gesprek over de te verrichten

activiteiten (kwantiteit en kwaliteit) en de kosten. De RvT zou een dergelijke verzakelijking toejuichen.

De RvT heeft inzage gehad in het verslag van de zelfevaluatie van het bestuur in het vierde kwartaal van 2022. Het onderwerp bestuurlijke effectiviteit is onderdeel van het reguliere proces en voor het Bestuur geen bijzonder onderwerp meer. De dialoog met DNB daarover is in het eerste kwartaal van 2023 afgerond.

Adequate risicobeheersing

De RvT heeft reguliere contacten met de verschillen-de sleutelfunctiehouders. De sleutelfunctiehouders hebben een escalatielijn naar de RvT; hier is in 2022 geen gebruik van gemaakt. Het bestuur ontvangt periodieke rapportages en bespreekt aan de hand van rapportages bij de jaarverslagcyclus de taakuitoefening. De compliance-officer vanuit NCI verzorgt een volwassen invulling van de compliancefunctie.

De RvT gaat ervan uit de eerdere constatering inzake de sleutelfunctie risicobeheer, een onderscheidende en herkenbare inbreng bij strategische onderwerpen, in 2023 alsnog wordt gerealiseerd.

De in 2022 door de sleutelfunctiehouder interne audit opgeleverde audits zijn vooral gericht op het inventariseren van de werking van bestaande controls vanuit het perspectief van de derde lijn. Het bestuur is gebaat bij audits op strategisch niveau, de RvT stelde dit vorig jaar reeds vast. Zowel het bestuur als de sleutelfunctiehouder zelf hebben een rol om dit te realiseren.

De RvT heeft kennisgenomen van de bevindingen van DNB inzake datakwaliteit. Er zijn op dit moment geen tekortkomingen en de aanbevelingen worden als onderdeel van het reguliere proces geadresseerd. In de toekomst neemt in de context van de WTP het belang van datakwaliteit toe. De RvT verwelkomt de aandacht hiervoor in de NFR-rapportage.

Evenwichtige belangenafweging

Het bestuur weegt de belangen van alle betrokken in en bij SPH in de ogen van de RvT evenwichtig af. De premie 2023 is op evenwichtige wijze en met prudente uitgangspunten vastgesteld. Net als bij andere pensioenfondsen was in 2022 de toeslag-verlening een belangrijk thema. De RvT constateert op basis van gesprekken, notulen, de uitgebreide bestuursstukken vanuit de uitvoeringsorganisatie en het waarnemen in vergaderingen dat dit onderwerp systematisch, gedegen en uitgebreid conform de BOB-cyclus is aangepakt, en dat de besluitvorming daarover evenwichtig was.

Goedkeuring besluiten van het bestuur in 2022 en overig

De RvT heeft in 2022 een drietal besluiten van het bestuur goedgekeurd, namelijk de profielschets voor het bestuur van SPH (in het eerste en derde kwartaal van 2022) evenals het besluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2021.

Het reglement van de RvT is naar aanleiding van een verzoek van de RvT aangepast. Conform de toezicht-code van de VITP is de rol van de RvT bij benoeming-en en herbenoemingen in het Bestuur gelijkge-schakeld, waarbij de RvT verwacht dat het bestuur de profielschets op dat moment actueel heeft gemaakt. Verder wordt de RvT vooraf geïnformeerd over functiewijzigingen in het bestuur die door SPH bij DNB worden gemeld.

De RvT heeft een advies uitgebracht over de herbenoeming van de voorzitter SPH en de geschiktheid van een kandidaat voor het bestuur beoordeeld in het licht van de profielschets SPH.

Opvolging aanbevelingen over 2021

Het bestuur heeft de opvolging van de aanbevelingen over 2021 in 2022 opgepakt. Voor twee aanbevelingen is de opvolging niet volledig.

Bespreking van de drie toezichtthema’s 2022

In het Toezichtplan zoals vastgesteld in 2022 is een drietal toezichtthema’s benoemd. In dit onderdeel enkele observaties van de RvT bij de wijze waarop het bestuur deze thema’s oppakt.

SPH heeft in 2022 inzake MVB een substantieel aantal stappen gezet. De verwachting is dat de komende jaren dit een onderwerp van betekenis blijft en ingebed wordt in de reguliere processen. Met de aandacht van het bestuur/uitvoeringsorganisatie hiervoor is SPH goed gepositioneerd om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

De WTP kent ingewikkelde nieuwe vraagstukken, zoals de invulling van het nieuwe contract en data-kwaliteit, maar leidt er ook toe dat bestaande aspecten van de pensioenuitvoering (zoals de berekening en toedeling van rendementen alsmede de communicatie) veranderen. Gezien de intensiteit is het passend om de inspanningen bij SPH te intensiveren en concreter te worden over de impact. De RvT heeft het bestuur een aantal suggesties aangereikt, met als invalshoeken beschikbare tijd en specifieke kennis van bestuurders, risicobeheersing, opdrachtaanvaarding en de uitvoering, inrichting van de documentatie en de borging van de activiteiten door verschillende partijen, vast te leggen in een meerjarig Plan van aanpak WTP. Dit is in het belang van alle betrokkenen. De RvT verwacht verder het expliciet benoemen van de WTP-invalshoek bij alle bestuursbesluiten en het bezien van de evenwichtige belangenafweging in de context van de WTP.

Inzake IT/cybersecurity is de afgelopen jaren een aantal stappen gezet. Gezien het belang van dit onderwerp en de potentiële impact in geval van calamiteiten heeft de RvT enkele suggesties aan het bestuur gedaan gericht op een verdere bestuurlijke verankering van de risicoaspecten.

Naleving Code Pensioenfondsen

Conform norm 47 van de Code pensioenfondsen betreft de RvT deze bij de uitoefening van haar taak. De RvT heeft in het eerste kwartaal van 2023 van het bestuur een overzicht van de Toepassing van de Code Pensioenfondsen ontvangen. De naleving, waarvan een extract is opgenomen in het jaarverslag, wordt onderschreven door de RvT.

Aanbevelingen

De RvT reikt in de regel het pensioenfonds een aantal suggesties voor verdere ontwikkeling aan. Deze hebben dit jaar betrekking op diverse aspecten van de WTP alsmede aandacht voor de toegevoegde waarde van de sleutelfuncties risicobeheer en internal audit.

De Raad van Toezicht heeft op 23 mei 2023 goedkeuring gegeven aan het besluit van het bestuur tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022.

23 mei 2023

P.J.M. Akkermans
M.E.A. van Boom (voorzitter)
W.J.J. Ong

REACTIE BESTUUR

Het bestuur heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de inbreng van de RvT, gebaseerd op het Verslag van Bevindingen 2022. De RvT heeft onder meer op basis van (collectieve) gesprekken met leden van het bestuur voorlopige bevindingen opgesteld. Deze zijn met het bestuur besproken en daarna definitief vastgesteld. De RvT heeft aan de hand hiervan verantwoording afgelegd aan de werkgever en aan het VO.

Het bestuur is verheugd over de positieve appreciatie van de RvT over de professionaliteit, inzet en betrokkenheid binnen SPH, het beleid en de resultaten in 2022, de evenwichtige belangenafweging alsmede inzake de opvolging van de eerdere aanbevelingen.

De strategische prioritaire onderwerpen MVB, WTP hebben in 2022 veel tijd en aandacht van het bestuur gevraagd, dit is inherent aan dergelijke veelomvattende strategische onderwerpen. De evaluatie van het bestuursmodel loopt door in 2023.

Ook het bestuur ziet de WTP als een belangrijke drijver voor toekomstige verandering, die concreter wordt naarmate de invulling van de WTP meer is uitgekristalliseerd. Uiteraard neemt het bestuur de suggesties van de RvT in het meerjarige Plan van aanpak WTP mee. De nadruk die de Raad van Toezicht legt op de onderwerpen MVB en IT/cyber loopt parallel met het belang dat het bestuur hieraan hecht.

De ontwikkelrichting voor de sleutelfunctiehouders internal audit en risicomanagement spoort met de weg die het bestuur bewandelt in 2022 en 2023.

In de ogen van het bestuur is binnen het pensioenfonds sprake van zakelijke verhoudingen. Bestuur en MT van de uitvoeringsorganisatie leveren een gezamenlijke inspanning, waarbij de verwachtingen

over en weer helder zijn. Gezien de één op één-relatie tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer is de meerwaarde van servicelevel-afspraken binnen SPH niet evident.

In 2022 heeft het pensioenfonds in het algemeen, en het bestuur in het bijzonder, veel baat gehad bij de activiteiten van de RvT. Uitgekeken wordt naar de samenwerking in de komende periode.

IJmuiden, 23 mei 2023

VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Hoofdtaken Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- Verantwoording afnemen van het bestuur over het gevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst. Over het afgelopen boekjaar deed het VO dit aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de jaarlijkse rapportage van de Raad van Toezicht (RvT) aan het VO.
- Adviestaak met betrekking tot de in het reglement VO vastgelegde thema's.
- Goedkeuringsbevoegdheden over fundamentele wijzigingen van het fonds.

Dit verslag van het VO en de reactie daarop van het bestuur zijn op 23 mei 2023 besproken met het bestuur.

Verantwoordingsorgaan 2022

In de samenstelling van het VO zijn in 2022 geen veranderingen opgetreden. Wel is medio november 2022 het aspirant lidmaatschap van de heer R. Leerink, vanuit de werkgeversgeleding, volgens afspraak beëindigd. Op grond van dezelfde afspraak is de heer E. Vroegindewij, vanuit de gepensioneerden geleding, toegetreden tot het VO als aspirant-lid voor de periode van 1 jaar. Op 17 oktober 2022 heeft het VO een zelfevaluatie gehouden, ondersteund door het externe bureau Mens en Kennis. Daarbij is gekeken in hoeverre het VO de door haar gestelde ambitie realiseert. Ook is de werkwijze rond de werkgroepen geëvalueerd. Hierbij kwam naar voren dat de werkwijze tot tevredenheid stemt maar dat verbeteringen in de wijze van kennisdeling vanuit een werkgroep naar de overige VO-leden gewenst zijn. Deze verbeteringen zijn inmiddels geïmplementeerd.

Governance

Op 18 juli ontving het VO een adviesaanvraag over de voorgenomen herbenoeming van de heer J.W. Bouma als voorzitter van het Bestuur van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens (SPH). Het adviestraject daarvoor is afgerond en per 1 januari 2023 is de voorzitter van SPH herbenoemd voor een periode van één kalenderjaar. Eind 2022 is de vijf leden van het VO in de geleding pensioengerechtigden verzocht een bindende voordracht te doen voor een nieuw bestuurslid ter vervanging van mevrouw M. Nip-Westendorp die heeft aangegeven dat zij afziet van een tweede termijn. Dit proces zal begin 2023 worden afgerond.

De inhoud van de functie 'manager bestuurszaken' is in 2022 verder vorm gegeven. De 'manager bestuurszaken' is ook voor het VO beschikbaar ter ondersteuning. Dit heeft geleid tot een verbeterde afstemming tussen de planning van Bestuur en VO. Het VO heeft positieve ervaringen met deze coördinerende en ondersteunende functie.

Bestuursambitie

Een ambitie van SPH is een betaalbaar en waardevast pensioen waarbij het fonds ernaar streeft om de opgebouwde pensioenaanspraken jaarlijks te indexeren. Het VO is verheugd dat na vele jaren weer de volledige toeslag kon worden toegekend en dus de ambitie van SPH kon worden gerealiseerd. Per 1 januari 2022 kende SPH over november 2020 tot en met december 2021 op basis van het FTK een indexatie toe van 3.68%. Dit werd in 2022 aangevuld tot 5.11% door gebruik te maken van het Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden ((Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB))). De inflatie volgens de CPI-index voor het jaar 2021 is daardoor voor het eerst sinds vele jaren volledig gecompenseerd en de ambitie is voor 2021 dus gerealiseerd. Voor het eerste halfjaar van 2022 werd per 1 augustus een toeslag van 4.42% toegekend. Ook bij deze toeslag werd van de

versoepelde regels gebruikgemaakt. Het Bestuur heeft eind december besloten om een aanvullende indexatie over 2022 op basis van het inflatiecijfer van 1 juli tot en met 31 oktober toe te kennen. Dit heeft geleid tot een aanvullende indexatie van 7.73%, wat is toegekend per 1 januari 2023. Hiermee is ook voor 2022 de ambitie gerealiseerd.

Het VO had in de eerste helft van jaar opmerkingen tot verbetering over de communicatie van het Bestuur rond de indexatie ambitie. Deze communicatie is in de 2e helft van 2022 sterk verbeterd waarover het VO tevreden is. Samenvattend is het VO verheugd dat het Bestuur de ambitie over 2021 met terugwerkende kracht heeft kunnen waarmaken door gebruik te maken van de AMvB en dat de ambitie voor 2022 ook is gerealiseerd. Het VO heeft wel aandacht gevraagd voor de gevolgen van het dalende fondsvermogen bij de collectieve waardeoverdracht op het moment van invaren. Daarnaast heeft het VO aandacht gevraagd voor de indexatieachterstand die is opgetreden vóór 2021 en de compensatie voor de afschaffing van de doorsneepremie systematiek bij de invoering van de WTP.

Gedempte kostendekkende premie 2023

Eind 2022 heeft het bestuur de gedempte kostendekkende premie voor 2023 vastgesteld op 28.2%. Verder zijn sociale partners een afspraak overeengekomen voor de feitelijke premie. Voor deze feitelijke premie is een afspraak gemaakt zodanig dat deze afhankelijke is van het al dan niet indexeren, de hoogte van een toegekende toeslag en ook het niveau van de gedempte kostendekkende premie. Voor 2023 betekent dit dat de voorgenomen premie in november, uitgaande van volledige indexatie voorlopig is vastgesteld op 28.5%. Het VO vindt de afspraak tussen sociale partners complex en vraagt zich af of dat niet eenvoudiger kan. Het VO heeft bij het gegeven advies daarvoor aandacht gevraagd bij

een volgende opdrachtaanvaarding. Voor komende jaren is het VO voornemens het advies voor de feitelijke premie uit te brengen nadat de hoogte van de toeslagverlening is vastgesteld.

Ontvangen adviesaanvragen van het Bestuur

- **1 maart 2022** Adviesaanvraag gedempte kostendekkende premie 2022.
- **8 maart 2022** Adviesaanvraag gewijzigde uitvoeringsovereenkomst.
- **12 juli 2022** Adviesaanvraag aanpassing reglement RvT.
- **18 juli 2022** Adviesaanvraag voorgenomen herbenoeming voorzitter Bestuur Stichting Pensioenfonds Hoogovens.
- **2 november 2022** Adviesaanvraag gedempte kostendekkende premie 2023.

Raad van Toezicht

RvT-lid de heer H.J. Strang heeft per 1 september 2022 de RvT na twee termijnen verlaten. Eind 2021 heeft het VO advies gegeven over de profielschets voor de werving van een nieuw lid van de RvT. Begin dit jaar is het wervingsproces voortgezet met de vorming van een selectiecommissie bestaande uit drie leden vanuit het VO, twee leden vanuit het bestuur en één lid vanuit de RvT. De commissie is ondersteund vanuit de uitvoeringsorganisatie en heeft gebruikgemaakt van een extern wervingsbureau. Ondersteund door dit bureau is het wervingsproces doorlopen en is gesproken met 3 potentiële kandidaten. Na de gesprekken is uiteindelijk 1 kandidaat overgebleven waarvoor het VO conform het reglement een bindende voordracht heeft gedaan. Per 1 september is mevrouw W.J.J. Ong toegetreden als lid van de RvT.

Verder heeft de RvT eind vorig jaar een zelfevaluatie gedaan onder externe begeleiding. VO-leden hadden daarvoor een vragenlijst ingevuld. De resultaten van deze evaluatie zijn besproken met het VO. Uitkomst daarvan is een aanpassing van de agenda en planning van de gesprekken tussen VO en RvT. Het VO constateert dat dit tot constructievere gesprekken tussen RvT en VO heeft geleid. De afgelopen twee jaar is door alle organen van SPH gewerkt aan een betere communicatie en verstandhouding. Dit heeft geleid tot een aanmerkelijke groei van het onderlinge vertrouwen, de kwaliteit van de overlegmomenten en voorspelbaarheid van de beleidsontwikkeling. Het VO hoopt dat we komend jaar deze opgaande lijn constructief kunnen blijven voortzetten.

Evaluatie bestuursmodel

Bij het besluit over de invoering van het huidige bestuursmodel is afgesproken dat de werking van dit model na vijf jaar zou worden geëvalueerd. Deze evaluatie werd in 2022 uitgevoerd. Uiteraard staat daarbij de keuze van het bestuursmodel centraal.

Het VO is van mening dat in een periode met veel veranderingen rond wetgeving en het pensioenstelsel, SPH terughoudend moet zijn met een mogelijke overstap naar een ander bestuursmodel. Het VO acht het van groot belang prioriteit te geven aan de gezamenlijke vormgeving van een stabiel team. Daarom zal het VO kritisch kijken naar de terugkoppeling van de bevindingen van het Bestuur over deze evaluatie om haar rol rond eventuele goedkeuring voor een overstap naar een andere model op een goede wijze te vervullen. Het VO begrijpt dat dit een gevoelig en complex onderwerp is en had daarom vanuit het bestuur graag meer transparantie gezien over de invulling van de evaluatie. Daarnaast vindt het VO dat het proces lang duurt.

Wet toekomst pensioenen (WTP)

In 2021 is al besloten om kennissessies rond de laatste ontwikkelingen en over de te maken keuzes met het Bestuur en VO gezamenlijk te doen. Deze zijn ook in 2022 doorgezet. Het VO voelt zich goed meegenomen in dit proces en is tevreden over de kwaliteit van deze kennissessies. Vanaf 2023 zal het VO ook sessies met externen organiseren met een specifieke focus op de rol van het VO.

De formele politieke besluitvorming rond de invoering van de nieuwe wet is vertraagd waardoor de invoeringsdatum verschoven is van 1 januari 2023 naar 1 juli 2023. De datum waarop de nieuwe wet moet zijn geïmplementeerd is echter niet verschoven. Het VO verwacht hierdoor een toename van druk op alle organen van het fonds en op de sociale partners.

Samenvattend stelt het VO vast dat de organen binnen de governance van SPH en sociale partners zich goed voorbereiden op de invoering van de nieuwe wet maar zij maakt zich zorgen over het krappe tijdsbestek waarbinnen het nieuwe stelsel moet zijn ingevoerd.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

De grote stappen die vorig jaar zijn gezet hebben dit jaar een vervolg gekregen. Het VO is eind 2021 meegenomen in dit proces en de besluitvorming over een veelheid van onderwerpen in 2022. Een medewerker is volledig vrijgemaakt om zich bezig te houden met het thema MVB. Verder is een werkgroep MVB ingesteld binnen de uitvoeringsorganisatie voor dit thema. Het VO heeft eind 2022 een themabijeenkomst gehad waarbij informatie is gegeven over de laatste ontwikkelingen op het gebied van Engagement, Klimaatbeleid en Klimaatuitsluitingen. Het VO is tevreden over de voortgang en de onderlinge communicatie op dit dossier.

Oordeel VO

In bestuurlijke zin was 2022 voor het VO een stabiel jaar. In financiële zin is in 2022 voor het eerst sinds een groot aantal jaren de ambitie van een waardevast pensioen gerealiseerd, paradoxaal genoeg in een jaar dat wat rendement betreft teleurstellend was. Het VO is uiteraard positief over de volledige indexatie in 2021 en 2022.

De gang van zaken rond de evaluatie van het bestuursmodel vindt het VO een verbeterpunt. Het VO verwacht een transparante en snelle afronding in 2023.

Alles overziend komt het VO over boekjaar 2022 tot een positief oordeel over het door het Bestuur gevoerde beleid en de toeslagverlening. Het VO heeft ook een positief oordeel over het voorgenomen beleid en de gekozen prioriteiten. De ontwikkelingen en veranderingen in de pensioensector maken dat we een ambitieus plan hebben. Het VO ziet hierin een uitdaging voor bestuur en uitvoeringsorganisatie waarbij het VO het bestuur en de uitvoeringsorganisatie hierbij waar mogelijk zal ondersteunen.

REACTIE BESTUUR

Algemeen

Het bestuur heeft met veel interesse kennisgenomen van de inbreng van het VO en is verheugd met het positieve oordeel van het VO over het door het Bestuur gevoerde beleid in 2022, met als betekenisvol onderdeel daarvan de toeslagverlening.

Toeslagverlening, financiële positie en premie

In het bestuursverslag is reeds ingegaan op de combinatie van enerzijds een aanzienlijke toeslagverlening (volledige compensatie van de inflatie in 2021 en 2022) en anderzijds het negatieve beleggingsrendement, waarbij SPH in 2022 wederom overigens wel beter dan de benchmark heeft gepresteerd. Het bestuur neemt kennis van de door het VO geconstateerde ontwikkeling met betrekking tot de communicatie over de toeslagverlening, waarbij het uitgangspunt is dat het VO waar mogelijk steeds vooraf wordt meegenomen in voornemens van het bestuur en in ieder geval direct na de genomen besluiten wordt geïnformeerd.

Het bestuur heeft bij de besluiten over de toeslagverlening 2021 / 2022 de relevante issues afgewogen, inclusief de door het VO gememoreerde invalshoeken, en het VO / de deelnemer daarover conform de betreffende wet- en regelgeving geïnformeerd.

Bij de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie is SPH gebonden aan wettelijke bepalingen, de specifieke afspraken van sociale partners IJmuiden zijn hier niet strijdig mee, waarbij het bestuur de opvolging van de observaties van het VO over de premie door sociale partners IJmuiden met interesse volgt.

Governance

Bij de door het VO genoemde wijzigingen in de samenstelling van de governance-organen is constructief samengewerkt met het bestuur en de Raad van Toezicht.

De drie governance-organen voeren periodiek evaluaties gericht uit op het intern functioneren en in de regel ook op de relatie met de andere governance-organen. De hoofdlijn van de resultaten wordt, in ieder geval informeel, met elkaar gedeeld en geeft handvatten om de onderlinge relatie en communicatie tussen de governance-organen verder te verbeteren, zodat verrassingen over en weer worden voorkomen.

In 2022 is door het bestuur een start gemaakt met de evaluatie van het bestuursmodel. Onder meer het VO heeft hiervoor input geleverd. Tevens is het VO in 2022 en 2023 tussentijds over de stand van zaken geïnformeerd. De verwachting is dat in 2023 een afronding volgt.

Strategische prioritaire onderwerpen

Het bestuur herkent de observaties van het VO omtrent het tijdpad en de betrokkenheid van de relevante partijen bij de implementatie van de WTP, waarbij het bestuur uitziert naar het zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken inzake de WTP-kennisverrijking met het VO. Met betrekking tot MVB werkt het bestuur aan een passende implementatie en vertaling van het ambitieniveau naar concrete maatregelen. Hierbij wordt het VO proactief zowel over de voornemens en de realisatie daarvan geïnformeerd.

Afsluiting

Op 23 mei 2023 is dit verslag en de reactie van het bestuur met het VO besproken.

Met het VO verwacht het bestuur dat alle betrokkenen binnen SPH uitgaande van onderling vertrouwen constructief samenwerken gericht op de belangen van de deelnemer.

IJmuiden, 23 mei 2023

BALANS PER 31 DECEMBER

in miljoen €
Na bestemming van saldo van baten en lasten.

	31-12-2022	31-12-2021
ACTIEF		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)		
– Vastgoedbeleggingen	821	749
– Aandelen	3.535	4.467
– Vastrentende waarden	4.527	4.991
– Derivaten	338	514
	9.221	10.721
Beleggingen voor risico deelnemers (1)	3	3
Herbelegging van ontvangen cash collateral (2)	-	165
Vorderingen en overlopende activa (3)	130	57
Overige activa (4)	1	1
TOTAAL ACTIEF	9.355	10.947
PASSIEF		
Stichtingskapitaal en reserves (5)		
– Stichtingskapitaal en algemene reserve	1.820	2.176
– Bestemmingsreserve	4	6
	1.824	2.182
Technische voorzieningen		
– Voor risico pensioenfonds (6)	7.160	8.488
– Voor risico deelnemers (7)	3	3
	7.163	8.491
Overige schulden en overlopende passiva (8)	368	274
TOTAAL PASSIEF	9.355	10.947

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 49.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

	2022	2021
BATEN		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)	140	139
Premiebijdragen voor risico deelnemers	1	1
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds/deelnemers (10)	-1.535	812
TOTAAL BATEN	-1.394	952
LASTEN		
Pensioenuitkeringen	298	272
Pensioenuitvoeringskosten	5	5
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
– Pensioenopbouw	188	200
– Toeslagen	1.344	49
– Rentetoevoeging	-44	-49
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (11)	-304	-278
– Wijziging marktrente	-2.585	-580
– Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	12	5
– Langleven	66	-
– Overige actuariële resultaten	-5	-14
	-1.328	-667
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	1	1
Saldo overdrachten van rechten (12)	-12	-5
TOTAAL LASTEN	-1.036	-394
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-358	1.346

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 58.

	2022	2021
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN		
Stichtingskapitaal en algemene reserve	-356	1.373
Bestemmingsreserve	-2	-27
TOTAAL STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES	-358	1.346

KASSTROOMOVERZICHT

in miljoen €

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Beginstand liquide middelen	1	1
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
– Ontvangen premies	141	140
– Ontvangen in verband met overdracht van rechten (12)	15	6
– Betaalde pensioenuitkeringen (11)	-298	-272
– Betaald in verband met overdracht van rechten (12)	-3	-1
– Betaalde pensioenuitvoeringskosten (11)	-5	-5
TOTAAL	-150	-132
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
– Verkopen en aflossingen van beleggingen (1)	4.238	3.312
– Ontvangen directe beleggingsopbrengsten (10)	243	202
– Aankopen beleggingen (1)	-4.306	-3.362
– Betaalde vermogensbeheer- en transactiekosten (10)	-25	-20
TOTAAL	150	132
MUTATIE IN DE LIQUIDE MIDDELEN	–	–
Eindstand liquide middelen	1	1

* De bij de posten vermelde nummers (-) verwijzen naar de toelichting op de balans vanaf pagina 49. of de toelichting op de staat van baten en lasten vanaf pagina 58.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, statutair gevestigd te IJmuiden, kantoorhoudend aan de Wenckebachstraat 1 te Velsen-Noord en als ondernemingspensioenfonds ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41222617 (het pensioenfonds), is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Het pensioenfonds is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Alle bedragen zijn vermeld in miljoenen euro's, de functionele valuta van het pensioenfonds, tenzij anders is vermeld. Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft op 23 mei 2023 de jaarrekening opgemaakt. Vervolgens heeft de RvT dit besluit goedgekeurd.

Continuïteitveronderstelling

Bij het opstellen van de jaarrekening is er van uitgegaan dat het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten zonder noodzaak of intentie tot liquidatie of staking van alle bedrijfsactiviteiten. De beleidsdekkingsgraad en de actuele dekkingsgraad per 31 december 2022 zijn voldoende om uit te gaan van continuïteit. Het pensioenfonds

kan in geval van een crisis de voortgang van kritische processen, zoals de uitbetaling van de pensioenen en het vermogensbeheer, voortzetten. Dit geldt ook voor de materiële processen die zijn uitbesteed aan (strategische) leveranciers. Voor de beheersing van het liquiditeitsrisico van het pensioenfonds is een beleid geformuleerd. Hiervoor wordt periodiek een liquiditeitsanalyse uitgevoerd waarbij de beschikbare liquiditeit wordt vergeleken met de verhoogde liquiditeitsbehoefte onder een stress scenario. De resultaten van deze analyse zijn voldoende om van continuïteit van het fonds uit te gaan.

De oorlog in Oekraïne is niet van invloed op de continuïteit van het pensioenfonds. Wij hebben relatief weinig belangen in Rusland en Oekraïne, waardoor de directe impact op het belegd vermogen voor ons beperkt is.

Algemeen

Voor zover hieronder niet anders is aangegeven, vindt waardering plaats op basis van reële waarde. Alle in een vreemde valuta luidende bedragen zijn omgerekend in euro's tegen de per balansdatum geldende valutakoersen. Verschillen, ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de aan het eind van het voorafgaande jaar gehanteerde koersen, worden verwerkt in de beleggingsopbrengsten. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De toedeling van het belegd vermogen naar beleggingscategorieën is geschied op het niveau van individuele beleggingsportefeuilles of vermogensbeheerders. Voor jaarrekeningposten waarvan de presentatie in het boekjaar is gewijzigd ten opzichte van het voorgaand boekjaar worden de vergelijkende cijfers voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van waarde. Transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'Nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien:

- Indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft;
- In de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Door het bestuur gevormde oordelen bij toepassing van de grondslagen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening, hebben met name betrekking op de beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers en de technische voorzieningen. In het verslagjaar zijn de aannames voor de voorziening pensioenverplichtingen aangepast in verband met de overgang op nieuwe sterftegrondslagen (AG-tafels 2022 en ervaringssterfte) met een negatief effect op het saldo van baten en lasten van €66 miljoen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie van verbonden partijen tussen de bestuurders en werknemers van het pensioenfonds met de bij het pensioenfonds aangesloten ondernemingen. De bezoldiging van bestuurders wordt nader toe gelicht op [pagina 63](#). Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders. Ook heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voor-malige) bestuurders. Bestuurders en medewerkers van het pensioenfonds die een dienstverband hebben met Tata Steel Nederland nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds conform de geldende reglementen. Dit geldt evenzeer voor bestuurders die een pensioenuitkering van het pensioenfonds ontvangen.

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereen-komst met de aangesloten werkgevers waarin de wederzijdse verhouding is geregeld. Het bestuur stelt jaarlijks de premie vast op basis van de verwachte rendementen. In de uitvoeringsovereenkomst ligt onder andere vast welke premies de ondernemingen maximaal dienen te betalen. De uitvoeringsovereen-komst kent geen bepalingen die de aangesloten werkgevers verplichten om tekorten bij het pensioen fonds aan te vullen. Indien in enig jaar de maximale premie lager is dan de kostendekkende premie dan kan het pensioenfonds de opbouw van pensioen-aanspraken in dat jaar verlagen.

De per 31 december 2022 aangesloten werkgevers zijn:

- Tata Steel Nederland B.V.
- Tata Steel IJmuiden B.V.
- Tata Steel Nederland Technology B.V.
- Tata Steel Nederland Services B.V.
- Danieli Corus B.V.

BELEGGINGEN VOOR
RISICO PENSIOENFONDS/
DEELNEMERS

Beleggingen voor risico van het pensioenfonds en voor risico van de deelnemers zijn op gelijke wijze gewaardeerd. Lopende interest posities en nog af te wikkelen transacties uit hoofde van beleggingen zijn verantwoord als onderdeel van de marktwaarde van de desbetreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Deze portefeuille bestaat uit extern beheerde vast-goed portefeuilles.

Direct vastgoed

De belegging in direct vastgoed wordt gewaardeerd tegen de laatst bekende WOZ-waarde. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

Beursgenoteerd

De waardering van beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur beleggingsentiteiten geschiedt tegen beurswaarde per balansdatum.

Niet beursgenoteerd

De waardering van niet beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur beleggingsentiteiten geschiedt op basis van de laatste taxatiewaardes. Vrijwel alle participaties worden jaarlijks getaxeerd op reële waarde.

Aandelen

Hiertoe behoren aandelen, converteerbare obligaties en financiële instrumenten met de karakteristieken van aandelen, alsmede de aan deze beleggings-categorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. De waardering geschiedt tegen beurs-waarde inclusief betaalbaar gesteld dividend, voor

zover het de converteerbare obligaties betreft vermeerderd met de lopende rente op de balans-datum. De reële waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beurs-genoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Hieronder vallen obligaties, leningen, hypotheken en financiële instrumenten met de karakteristieken van vastrentende waarden, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. Waardering geschiedt tegen beurskoers plus lopende rente op de balansdatum. In het geval er geen beurskoers beschikbaar is, geschiedt waardering tegen de contante waarde van de toekomstige termijnen van rente en aflossing. De contante waarde wordt bepaald op basis van een rekenrente die gelijk is aan de geldende marktrente van soortgelijke instrumenten met een gelijke looptijd.

Derivaten

Derivaten worden opgenomen tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van markt-conforme en toetsbare waarderingsmodellen. De waardering van de Total return swap (TRS) geschiedt met behulp van een marktconform en toetsbaar waarderingsmodel. In dit model wordt rekening gehouden met het kredietrisico, de waarde van het onderpand, de door het pensioenfonds ontvangen vergoeding, overige specifieke contractvoorwaarden en eventuele feitelijke markttransacties nabij de balansdatum. Positieve posities uit hoofde van derivaten contracten ultimo het verslagjaar zijn gepresenteerd onder de derivaten. Negatieve posities zijn gepresenteerd onder overige schulden en overlopende passiva.

Herbelegging van ontvangen cash collateral

Ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid om dagelijks in of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Waardering vindt plaats conform vastrentende waarden.

Vorderingen en overlopende activa,
overige schulden en overlopende passiva

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventueel noodzakelijke geachte voorzieningen. Vorderingen en overlopende activa alsmede overige schulden en overlopende passiva worden onderscheiden van vorderingen en schulden in verband met beleggingstransacties. Deze zijn opgenomen onder de beleggingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen zijn opgenomen die kasbanktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd hebben korter dan twaalf maanden. Deze worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstrans-acties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van

het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. Er is een bestemmingsreserve gevormd uit de extra ontvangen premie boven de gedempte kosten-dekkende premie. Deze extra premie is bestemd voor premie-aanvulling of toeslagverlening aan deelnemers. Aan deze bestemmingsreserve wordt beleggingsrendement toegerekend.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de pensioenaanspraken en -rechten. Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van de geldende pensioenreglementen en van de pensioenaanspraken die kunnen worden toegerekend aan de tot de balansdatum verstreken deelnemingsperiode. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en alleen de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn opgenomen. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per de balansdatum;
- De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar;
- Sterftegrondslagen op basis van Prognosetafel AG2022. Sterftekansen zijn gecorrigeerd op basis van ervaringssterfte. De correctiefactoren voor ervaringssterfte zijn gebaseerd op de Willis Towers Watson Standaard Rapportage (ervaringssterfte-model 2022) met voor elke leeftijd een specifieke correctiefactor met onderscheid in geslacht en hoofd en mede verzekerde. De sterftekansen voor wezen zijn op nul gesteld. Voor de nettopensioenregeling wordt een van de basisregeling afwijken-

- de ervaringssterfte toegepast;
- Voor alle verzekerden geldt het systeem van bepaalde partner;
- Alle mannen zijn drie jaar ouder verondersteld dan hun echtgenote/partner;
- In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag voor dekking van toekomstige pensioen-uitvoeringskosten begrepen van 2%;
- In de voorziening pensioenverplichtingen is rekening gehouden met de lasten uit hoofde van toeslagen die betrekking hebben op het volgende boekjaar, voor zover hierover in het huidige boekjaar is besloten.

Schulden en overige passiva

Schulden en overige passiva worden tegen actuele waarde gewaardeerd. Na de eerste verwerking worden de schulden en overige passiva tegen de geamortiseerde kostprijs gewaardeerd. Deze waarde komt gezien de korte looptijd nagenoeg overeen met de nominale waarde

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op de balansdatum het stichtingskapitaal en algemene reserve (aanwezige solvabiliteit) te delen op de totale technische voorzieningen van het pensioenfonds. Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte prijsinflatie. De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

- De inkoop van aanspraken als gevolg van tijdsverloop;
- De risicopremie voor het nabestaandenpensioen;
- De grondslagen voor het berekenen van de actuariel benodigde premie zijn gelijk aan welke worden gehanteerd voor de berekening van de pensioenverplichtingen. De rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie is bepaald op basis van de maximale rendementscurve. Deze curve wordt bepaald met de strategische beleggingsportefeuille voor de periode 2021 tot en met 2025 en de daarbij behorende maximale rendementen, waarbij het rendement op vast-rentende waarde is vastgelegd voor vijf jaar op basis van de door DNB in september 2020 gepubliceerde rentetermijnstructuur;
- Een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen;
- Een opslag voor de dekking van administratiekosten;
- De leeftijdsafhankelijke premie voor de netto-pensioenregeling wordt, voor de werknemers die deelnemen aan deze regeling, ingehouden op het nettosalaris en door de werkgever afgedragen aan het pensioenfonds.

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds/deelnemers

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten is verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeverandering van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, zijn als beleggingsopbrengsten

in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder de directe beleggingsopbrengsten is verstaan de rentebaten en lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling. Onder de vermogensbeheerkosten vallen alle kosten die het pensioenfonds maakt voor het beheer van de beleggingen. Transactiekosten zijn de kosten die gemaakt zijn om een beleggingstransactie tot stand te brengen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen zijn de aan verzekerden uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan.

De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de ziekte is ontstaan.

Toeslagen

De mutaties van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging (reeds toegelicht onder ‘Voorziening pensioenverplichtingen’)

De rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van een jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rente-termijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de begin-stand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente

De wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rente-termijnstructuur, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop het betrekking heeft.

Wijziging actuariële uitgangspunten en actualiseren overlevingskansen (Langleven)

De mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in het verslagjaar op basis van de aanpassing van de landelijke actuariële prognosetafel wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige actuariële resultaten

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben en bevatten onder andere de resultaten op de specifieke sterftecijfers van het fonds.

Saldo overdracht van rechten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

in miljoen €

Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers (1)

2022	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2022 ¹⁾	749	4.468	4.993	464	10.674
Aankopen/verstrekkingen	82	996	2.811	417	4.306
Verkopen/aflossingen	-79	-1.322	-2.637	-200	-4.238
Waardeontwikkeling	69	-606	-531	685	-1.753
Stand per 31 december 2022	821	3.536	4.636	-4	8.989
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	342	342
Saldo betaalde zekerheden ³⁾	-	-	-107	-	-107
Stand per 31 december 2022 ⁴⁾	821	3.536	4.529	338	9.224

2021	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Totaal beleggingen
Stand per 1 januari 2021 ¹⁾	608	4.312	4.369	705	9.994
Aankopen/verstrekkingen	106	929	2.157	170	3.362
Verkopen/aflossingen	-29	-1.622	-1.546	-115	-3.312
Waardeontwikkeling	64	849	13	-296	630
Stand per 31 december 2021	749	4.468	4.993	464	10.674
Derivaten met een negatieve waarde ²⁾	-	-	-	50	50
Saldo betaalde zekerheden ³⁾	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2021 ⁴⁾	749	4.468	4.993	514	10.724

1) Voor herrubricering derivaten met een negatieve waarde.
2) Derivaten met een negatieve waarde zijn onder ‘Overige schulden en overlopende passiva’ verantwoord.
3) Zekerheden uit hoofde van derivaten zijn onder ‘Vorderingen en overlopende activa’ en/of ‘Overige schulden en overlopende passiva’ verantwoord. Per saldo ontvangen zekerheden worden verantwoord onder ‘Herbelegging van ontvangen cash collateral’.
4) Na herrubricering derivaten met een negatieve waarde en verstrekte zekerheden.

Voor een uitsplitsing van de totale beleggingen, zie tabel Beleggingen S1 en S2 op pagina 69.

De verdeling van de beleggingen voor risico deelnemers over de beleggingscategorieën is gelijk aan de verdeling beleggingen voor risico pensioenfonds. Beleggingen voor risico deelnemers zijn € 2,9 miljoen (2021: € 3,5 miljoen).

Het pensioenfonds heeft ultimo 2022 voor € 4,2 miljoen (2021: € 4,7 miljoen) indirect via externe vermogensbeheerders belegd in de Tata groep of haar dochtermaatschappijen.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van waarderingmodellen en technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de reële waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten significante schattingsposten (waaronder de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen).

De waardering wordt verricht naar de beste inzichten van het pensioenfonds.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden worden de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus (levels):

- **Level 1 – Directe marktnotering**
De waarde is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van beleggingen in een actieve markt.
- **Level 2 – Afgeleide marktnotering**
De waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van significante inputparameters die zijn afgeleid van waarneembare marktinformatie.
- **Level 3 – Waarderingsmodellen en -technieken**
De waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin voor significante inputparameters geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers naar waarderingmethode

2022	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2022
Vastgoedbeleggingen	-	-	821	821
Aandelen	3.536	-	-	3.536
Vastrentende waarden	2.668	397	1.464	4.529
Derivaten	-	71	267	338
TOTAAL	6.204	468	2.552	9.224
Derivaten met een negatieve waarde	-	-321	-21	-342
Saldo betaalde zekerheden	107	-	-	107

2021	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal 31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	-	-	749	749
Aandelen	4.468	-	-	4.468
Vastrentende waarden	2.977	502	1.514	4.993
Derivaten	-	239	275	514
TOTAAL	7.445	741	2.538	10.724
Derivaten met een negatieve waarde	-	-25	-25	-50
Saldo betaalde zekerheden	-	-	-	-

Herbelegging van ontvangen cash collateral (2)

	31-12-2022	31-12-2021
Covered bonds	-	65
Geldmarktfondsen	-	100
TOTAAL	-	165

Ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met een Aaa-rating met de mogelijkheid dagelijks in of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Voor de herbelegging in deze covered bonds geldt bovendien de restrictie dat niet meer dan de helft van de ontvangen zekerheden hier in mogen worden herbelegd met een maximum van € 100 miljoen. Tegenover de ontvangen zekerheden staat een verplichting om deze weer terug te betalen. Dit bedrag staat vermeld onder overige schulden en overlopende passiva als terugbetalingsverplichting, zie toelichting (8) op pagina 56. Tegenover de betaalde zekerheden staat een vordering om deze terug te ontvangen. Deze vordering staat vermeld onder vorderingen en overlopende activa, toelichting (3) op pagina 52. De hoogte van de ontvangen en betaalde zekerheden fluctueert met de waardeontwikkeling van de derivaten. Door de stijging van de rente in 2022 was er per eind van het jaar geen saldo wat kon worden herbelegd.

Vorderingen en overlopende activa (3)

	31-12-2022	31-12-2021
Vorderingen op de werkgever	11	11
Vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden	119	46
TOTAAL	130	57

Het pensioenfonds heeft ultimo 2022 en 2021 vorderingen op de werkgever. Dit betreft te ontvangen pensioenpremies. De vorderingen zijn op 3 januari 2023 (2021: 3 januari 2022) ontvangen. De vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige activa (4)

	31-12-2022	31-12-2021
Liquide middelen	1	1

Onder de liquide middelen zijn de kas en banktegoeden opgenomen die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves (5)

	Stichtingskapitaal en algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	803	33	836
Bestemming van saldo van baten en lasten	1.373	-27	1.346
Stand per 1 januari 2022	2.176	6	2.182
Bestemming van saldo van baten en lasten	-356	-2	-358
Stand per 31 december 2022	1.820	4	1.824

Het stichtingskapitaal bedraagt € 907,56. Met ingang van 2016 is er een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van het premie en toeslagendepot. In 2022 is er € 4 miljoen (2021: € 6 miljoen) gedoteerd aan deze reserve. Dit betreft de premieopbrengst. De toegekende beleggingsopbrengsten waren in 2022 afgerond € 0 miljoen (2021: € 2 miljoen). Er is in 2022 € 6 miljoen (2021: € 35 miljoen) onttrokken en aangewend voor toeslagverlening aan deelnemers. De bestemmingsreserve telt niet mee bij het bepalen van de dekkingsgraad.

Solvabiliteit, dekkingsgraad en herstelplan

	31-12-2022	31-12-2021
Solvabiliteit		
Minimaal vereist eigen vermogen	305	363
Vereist eigen vermogen (op basis van feitelijke mix)	1.749	1.837
Vereist eigen vermogen (op basis van strategische mix)	1.694	1.722
Aanwezig eigen vermogen excl. bestemmingsreserve	1.820	2.176
Dekkingsgraad in %		
Actuele dekkingsgraad	125,4	125,6
Beleidsdekkingsgraad	128,6	119,5
Reële dekkingsgraad	98,2	97,0
Vereiste dekkingsgraad op basis van feitelijke mix	124,4	121,6
Vereiste dekkingsgraad op basis van strategische mix	123,7	120,3
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,3	104,3
Kritische dekkingsgraad	90,0	90,0
Grens toekomstbestendig indexeren (TBI-grens)	130,9	123,2

Voor het bepalen van het vereist vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. Voor een verdere toelichting van het vereist eigen vermogen, zie de risicoparagraaf vanaf pagina 65.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds lag eind 2021 onder de dekkingsgraad van het vereist eigen vermogen (vereiste dekkingsgraad). Eigenlijk zouden we daarom in 2022 een herstelplan moeten indienen. De actuele dekkingsgraad was echter op 31 december 2021 al wel hoger dan de vereiste dekkingsgraad. Daardoor zou de beleidsdekkingsgraad in het herstelplan 'automatisch' binnen één jaar stijgen tot boven de vereiste dekkingsgraad, zelfs zonder herstelkracht van het pensioenfonds. Om die reden heeft DNB aangegeven dat we in 2022 geen herstelplan hoeven in te dienen. Sinds maart 2022 ligt de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad waardoor het pensioenfonds 'uit herstel' is.

Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de TBI is een vijfde van het meerdere per jaar beschikbaar voor inhaalindexatie. Gegeven de restricties die vanuit het FTK worden opgelegd zijn er weinig beleidsmaatregelen waarmee het bestuur op dit punt invloed kan uitoefenen.

Technische voorzieningen

	31-12-2022	31-12-2021
Technische voorziening voor risico pensioenfonds (6)		
Stand begin boekjaar	8.488	9.155
Pensioenopbouw	188	200
Toeslagverlening	1.344	49
Rentetoevoeging	-44	-49
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-298	-272
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-6	-6
Wijziging marktrente	-2.585	-580
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	12	5
Langleven	66	-
Overige actuariële resultaten	-5	-14
TOTAAL MUTATIES	-1.328	-667
Stand einde boekjaar	7.160	8.488
Rekenrente rentetoevoeging (in %)	-0,5	-0,5
Gemiddelde gewogen rekenrente per ultimo (in %)	2,6	0,5
Duration van de pensioenverplichtingen (in jaren)	16	18
Samenstelling voorziening pensioenverplichtingen		
Deelnemers	2.992	4.039
Gewezen deelnemers	447	594
Pensioengerechtigden	3.721	3.855
TOTAAL	7.160	8.488
Technische voorziening voor risico deelnemers (7)		
Stand begin boekjaar	3	3
Premie-inleg	1	1
Overdracht van rechten naar de basisregeling	-1	-1
TOTAAL MUTATIES	-	-
Stand einde boekjaar	3	3

Korte beschrijving van de aard van de pensioenregelingen

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioen-grondslag. Tevens bestaat er recht op nabestaanden en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur van het pensioenfonds over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd.

Voor de vrijwillige premieovereenkomst in de vorm van een nettopensioenregeling vindt inleg plaats op basis van een leeftijdsafhankelijke staffel en het vaste jaarsalaris boven het grensbedrag (€ 114.866 in 2022) van de collectieve uitkeringsovereenkomst. In de vrijwillige premieregeling wordt het nettopensioenkapitaal belegd conform de beleggingsmix van het pensioenfonds.

Toeslagverlening

De toeslagen op opgebouwde en ingegane pensioenen worden minimaal een keer per jaar vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. In de pensioenregeling is overeen-gekomen dat de opgebouwde en ingegane pensioenen waardevast (op basis van de Nederlandse consumentenprijsindex) worden gehouden onder de voorwaarde dat de financiële positie dit toelaat. De financiering van deze voorwaardelijke aanpassingen in de collectieve uitkeringsovereenkomst moet komen uit het beleggingsrendement: er is geen reserve voor gevormd en er wordt geen premie voor betaald.

Overige schulden en overlopende passiva (8)

	31-12-2022	31-12-2021
Schulden uit hoofde van ontvangen zekerheden	12	211
Derivaten met een negatieve waarde	342	50
Diversen	14	13
TOTAAL	368	274

Overige schulden en overlopende passiva exclusief derivaten met een negatieve waarde hebben een looptijd korter dan een jaar. De post 'Diversen' bestaat voor € 13 miljoen (2021: € 12 miljoen) uit reservering voor de uitkering van vakantiegeld aan de pensioen-gerechtigden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

	31-12-2022	31-12-2021
Vastrentende waarden		
Credits	212	383
Hypotheken	3	3
Total return swap	13	144
Vastgoedbeleggingen		
Vastgoed Europa	80	35
TOTAAL	308	565

De niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen de door de tegenpartij of vermogensbeheerder nog niet opgevraagde investeringsruimte. Het is onzeker wanneer deze verplichtingen worden opgevraagd. De bedragen zijn exclusief de onbenutte en teruggegeven investeringsruimte op mandaten.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in miljoen €

Premiebijdragen van werkgevers en werknemers (9)

	2022	2021
Werkgeversgedeelte	98	97
Werknemersgedeelte	42	42
Feitelijke premie	140	139
Premie naar premie- en toeslagendepot (bestemmingsreserve)	-4	-6
Premie bestemd voor pensioenopbouw	136	133

Samenstelling van de (gedempte) kostendekkende premie

	2022		2021	
	Gebaseerd op rentetermijn-structuur	Gebaseerd op verwacht rendement	Gebaseerd op rentetermijn-structuur	Gebaseerd op verwacht rendement
Premie voor verplichtingen risico pensioenfonds				
Jaarinkoop	175	75	187	74
Koopsom overlijdensrisico	8	5	8	5
Inkoop overig	1	1	1	1
Toekomstige uitvoeringskosten	4	2	4	1
Pensioenopbouw	188	83	200	81
Solvabiliteitsopslag	39	16	39	15
Opslag voor uitvoeringskosten	1	1	1	1
Premie voor ambitie	-	36	-	36
Kostendekkende premie	228	136	240	133
Premie bestemd voor pensioenopbouw	136		133	
Pensioenopbouw	188		200	
Premiedekkingsgraad (in %)	72		67	
Duration (in jaren)	31	25	31	25
Gemiddelde rente (in %)	0,7	3,6	0,4	3,6
Premie voor verplichtingen risico deelnemers				
Premie toegevoegd aan beleggingen risico deelnemer	1		1	

Sociale partners hebben de feitelijk te betalen pensioenpremie voor 2022 vastgesteld op 29,5% van de pensioengrondslag (2021: 29,5%). Voor 2022 is op basis daarvan € 140 miljoen aan premie ontvangen (2021: € 139 miljoen). In 2022 bedraagt de gedempte, op basis van verwacht rendement, kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioen rechten 28,7% (2021: 28,6%) en komt overeen met een bedrag van € 136 miljoen (2021: € 133 miljoen). De resterende € 4 miljoen (2021: € 6 miljoen) is bestemd voor dotatie aan de bestemmingsreserve. Het verwacht rendement op basis waarvan de gedempte kostendekkende premie wordt berekend is 3,6% (2021: 3,6%). Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% (2021: 1,9%) bedraagt de rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie 1,7% (2021: 1,7%). In 2022 bedraagt de rekenrente voor de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw, gebaseerd op de rentetermijnstructuur 0,7% (2021: 0,4%). Dit verklaart waarom de kosten van de inkoop, ten bedrage van € 188 miljoen (2021: € 200 miljoen), hoger zijn dan de daarvoor ontvangen premie van € 136 miljoen (2021: € 133 miljoen). De gedempte kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioenrechten stijgt door de lagere rekenrente relatief meer dan de kosten voor inkoop. Hierdoor is de premiedekkingsgraad in 2022 gestegen naar 72% (2021: 67%).

De directe beleggingsopbrengsten worden herbelegd. De vermogensbeheerkosten zoals opgenomen in de tabel op de volgende pagina zijn direct gefactureerd aan het pensioen-fonds. Dit betreft de kosten van het interne vermogensbeheer alsmede van een deel van de externe vermogensbeheerders. De vermogensbeheerkosten die niet direct worden gefactureerd (indirect verrekende kosten) zijn kosten van externe vermogensbeheerders die worden verrekend met de waardering per jaareinde en zijn verantwoord onder de indirecte beleggingsopbrengsten (waardeontwikkeling), zie ook toelichting (1) op pagina 49.

De verdeling van de beleggingsresultaten voor risico deelnemers over de beleggings-categorieën is gelijk aan de verdeling van de beleggingsresultaten voor risico pensioen fonds. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers zijn € -536.656 (2021: € 269.991).

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen/deelnemers (10)

2022	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	69	17	-2	84
Aandelen	-606	62	-13	-557
Vastrentende waarden	-531	143	-6	-394
Derivaten	-685	21	-1	-665
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-3	-3
TOTAAL	-1.753	243	-25	-1.535

2021	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	64	19	-1	82
Aandelen	849	51	-12	888
Vastrentende waarden	13	111	-4	120
Derivaten	-296	21	-1	-276
Aan vermogensbeheer toegerekende algemene kosten	-	-	-2	-2
TOTAAL	630	202	-20	812

De volgende overzichten tonen de aansluiting van de in de jaarrekening verantwoorde vermogensbeheer- en transactiekosten met het kostenoverzicht in Bijlage 2C (pagina 114).

Vermogensbeheer- en transactiekosten voor risico pensioenfondsen/deelnemers

2022	Direct verreken- kosten	Indirect verreken- kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	-	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	13	20	33
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	4	6	10
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	1	8	9
TOTAAL	25	34	59

2021	Direct verreken- kosten	Indirect verreken- kosten	Totaal
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	-	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	13	18	31
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan extern vermogensbeheerders	-	12	12
Bewaarloon en overige kosten	1	-	1
Transactiekosten	-	9	9
TOTAAL	20	39	59

De verdeling van de vermogensbeheer en transactiekosten voor risico deelnemers is gelijk aan de verdeling voor risico pensioenfondsen. De vermogensbeheer en transactiekosten voor risico deelnemers zijn € 19.502 (2021: € 19.444).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en -uitvoeringskosten (11)

	2022	2021
Ouderdomspensioen	230	208
Nabestaandenpensioen	66	62
Invaliditeitspensioen	2	2
Afkopen	-	-
Pensioenuitvoeringskosten	6	6
TOTAAL	304	278

Saldo overdrachten van rechten (12)

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	15	6
Uitgaande waardeoverdrachten	-3	-1
Saldo overdrachten van rechten	12	5
Toevoeging voorziening pensioenverplichtingen	-12	-5
TOTAAL	-	-

Honorarium onafhankelijke accountant (in €)

	2022	2021
Controle van de jaarrekening en verslagstaten	106.879	97.405
Overige controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Overige niet controle diensten	-	2.420
TOTAAL	106.879	99.825

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die voor het pensioenfonds zijn uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. zoals bedoeld in art. 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Bezoldiging bestuurders (in €)

	2022	2021
Bestuur	113.005	111.818
Raad van Toezicht	56.875	59.861
TOTAAL	169.880	171.679

De bezoldiging van bestuurders is gebaseerd op onderstaande bedragen per jaar (exclusief BTW) volgens het beloningsbeleid van het pensioenfonds:

- Bestuursleden niet werkzaam voor de onderneming € 25.000, gebaseerd op 1 dag per week. Voor de (externe) voorzitter wordt uitgegaan van 1,5 dag per week;
- Pensioengerechtigde bestuursleden € 17.500;
- Bestuursleden die werkzaam zijn voor de onderneming worden in staat gesteld om een deel van hun werktijd aan het pensioenfonds te besteden. De onderneming vraagt hiervoor geen vergoeding. Dit geldt ook voor leden van het VO in dienst van de onderneming;
- Leden van de RvT € 17.500. De voorzitter ontvangt een toeslag van 25%;
- Leden van het VO namens de gepensioneerden ontvangen een onkostenvergoeding van € 1.800 per jaar (2021: € 1.800);
- In geval van het voorzitterschap van een commissie of deelname aan een tweede commissie wordt deze vergoeding gezien de tijdsinzet met € 5.000 per jaar verhoogd (vanaf het moment van benoeming).

Voor bestuursleden die niet werkzaam zijn voor de onderneming is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds en met vergoedingen die worden verstrekt in het kader van de SER-normen. Afhankelijk van arbeidsmarktomstandigheden kan voor externe of gepensioneerde bestuurders met deskundigheid sprake zijn van een toeslag. In 2020 is een benchmarkstudie uitgevoerd waaruit blijkt dat de vergoedingen die worden verstrekt marktconform zijn.

Aantal personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van Tata Steel. De hieraan verbonden kosten bedragen € 6,5 miljoen (2021: € 5,9 miljoen) en zijn doorbelast aan het pensioenfonds.

Gebeurtenissen na balansdatum

Aanpassing UFR parameters

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2022 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft op basis van een advies van de Commissie Parameters besloten om per 1 januari nieuwe UFR parameters te gebruiken. Daarmee vervalt de stapsgewijze invoering van de huidige UFR methode. Per 1 januari 2023 leidt de aanpassing van de UFR tot een stijging van de technische voorzieningen met € 58 miljoen en dientengevolge een daling van de dekkinggraad met 0,3 procentpunt. Deze gebeurtenis heeft tot gevolg dat de actuele dekkinggraad per 1 januari 2023 is gedaald van 125,4% naar 125,1%.

RISICOPARAGRAAF

VEREIST EIGEN VERMOGEN

Voor blootstelling aan specifieke risico's eist de Pensioenwet dat het pensioenfonds een buffer aanhoudt, in de vorm van eigen vermogen. De hoogte van dit vereist eigen vermogen is vastgesteld op grond van het standaardmodel in het Besluit FTK en de Regeling Pensioenwet. Dit model kent eigen categorieën. Door toepassing van het standaardmodel op het risicoprofiel van het pensioenfonds bedroeg het vereiste eigen vermogen aan het einde van het boekjaar 24,4% van de verplichtingen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de risicocomponenten die leiden tot het vereist eigen vermogen volgens de definities uit het standaardmodel.

In 2022 is het vereist eigen vermogen gedaald van € 1.837 miljoen naar € 1.749 miljoen. Deze daling wordt per saldo veroorzaakt door de daling van het zakelijke waarden risico (S2), het valutarisico (S3) en het kredietrisico (S5) alsmede een stijging van het renterisico (S1). De vereiste dekkinggraad is gestegen van 121,6% tot 124,4%. De stijging hiervan wordt grotendeels veroorzaakt door de daling van de waarde van de pensioenverplichtingen. In het standaardmodel heeft het pensioenfonds de vermogenseisen voor het liquiditeitsrisico (S7), het concentratierisico (S8) en de niet-financiële risico's (S9) op nihil gezet. Dit is gebaseerd op de veronderstelling dat het pensioenfonds deze risico's dusdanig beheerst dat deze niet materieel zijn voor de vaststelling van het vereist eigen vermogen. Vanaf de volgende pagina worden de specifieke risico's toegelicht.

Het bestuur heeft de korte termijn risicohouding uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijke vereiste dekkinggraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkinggraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategische vereiste dekkinggraad bedroeg 123,7% per eind 2022. De feitelijk vereiste dekkinggraad van 124,4%, volgens de tabel op de volgende pagina, valt daarmee binnen de bandbreedte van 3,5 procentpunt. Om er voor te waken dat de feitelijk vereiste dekkinggraad binnen die bandbreedte blijft hanteert het pensioenfonds een uitgebreide set aan beleggingsrichtlijnen. Dit betreft onder andere richtlijnen voor de renteafdekking en bandbreedtes waar omheen de feitelijke beleggingsportefeuille zich mag bewegen ten opzichte van de strategische beleggingsmix. De in het vervolg van deze risicoparagraaf vermelde posities voldoen aan de daarvoor gestelde richtlijnen.

Samenstelling vereist eigen vermogen (in miljoen €)

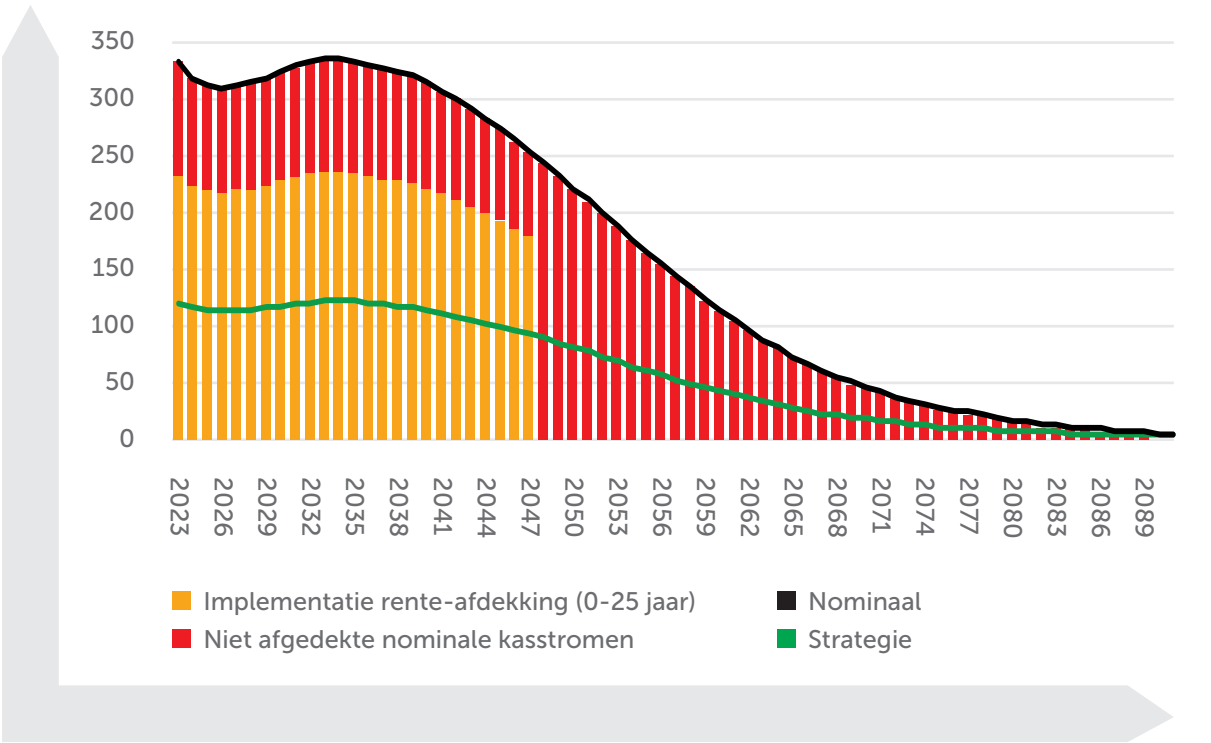
	31-12-2022		31-12-2021	
	€	%	€	%
S1 Rente- en inflatierisico	464	6,5	159	1,9
S2 Zakelijke waarden risico	1.211	16,8	1.436	16,8
S3 Valutarisico	335	4,7	428	5,0
S4 Grondstoffenrisico	-	-	-	-
S5 Kredietrisico	390	5,4	430	5,1
S6 Verzekeringstechnisch risico	184	2,6	224	2,6
S7 Liquiditeitsrisico	-	-	-	-
S8 Concentratierisico	-	-	-	-
S9 Operationeel risico	-	-	-	-
S10 Actief beheer risico	115	1,6	106	1,2
SUBTOTAAL RISICO'S	2.699	37,6	2.783	32,6
Af: diversificatie-effect	950	13,2	946	11,0
VEREIST EIGEN VERMOGEN	1.749	24,4	1.837	21,6
Technische voorzieningen	7.163		8.491	
Als percentage technische voorzieningen	24,4		21,6	
Eigen vermogen	1.820		2.176	
Af: Vereist eigen vermogen	1.749		1.837	
RESERVE OVERSCHOT	71		339	
Als percentage technische voorzieningen	1,0		4,0	

S1 RENTE- EN INFLATIERISICO

Het renterisico heeft betrekking op het verschil in rentegevoeligheid van de vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds gebruikt naast kasgelden en obligaties, renteswaps om dit risico te beheersen. Het rente-afdeckingsbeleid van het pensioenfonds is dynamisch en afhankelijk van de hoogte van de 20-jaars swaprente. In 2022 was de 20-jaars swaprente hoger dan 2,45% en lager dan 2,95% en was de strategische renteafdekking 36% van de pensioenverplichtingen (de totale pensioenkasstromen). Dit is ingevuld door 70% renteafdekking over de pensioenkasstromen van de eerste 25 jaren.

Door de gestegen rente is het rente- en inflatierisico gestegen. De S1 wordt berekend door middel van een relatieve (percentuele) renteschok. Bij een hogere rente betekent dit een hogere schok en dus een hogere waarde van de S1. Het inflatierisico wordt op dit moment niet expliciet afgedekt. Het onderwerp inflatierisico en de afdekking daarvan heeft de aandacht van het bestuur en wordt periodiek geëvalueerd. De onderstaande grafiek toont de renteafdekking eind 2022.

Renteafdekking ultimo 2022 (in miljoen €)

S2 ZAKELIJKE WAARDEN RISICO

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen van het niveau en de volatiliteit in marktprijzen van financiële waarden. Fluctuaties in marktprijzen vormen vooral een risico als ze niet of slechts gedeeltelijk samenvallen met de fluctuaties in de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. De mate waarin de marktprijzen fluctueren, de volatiliteit, is dus een risicobron. Het marktrisico is beperkt door diversificatie aan te brengen naar beleggingscategorieën en stijlen en naar risicofactoren. In het beleggingsplan zijn de strategische gewichten inclusief bandbreedtes bepaald per beleggingscategorie. Een andere risicoreducerende maatregel is dat voornamelijk wordt belegd op gereguleerde markten waarbij transparante prijsvorming beschikbaar is.

Het zakelijke waarden risico is in 2022 afgenomen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het toegenomen gewicht van niet beursgenoteerd vastgoed ten opzichte van aandelen.

In de tabel op de volgende pagina zijn de posities opgenomen op basis waarvan het rente- en inflatierisico (S1) en het zakelijke waarden risico (S2) is berekend. De hier verantwoorde posities in liquide middelen en overlopende activa en passiva zijn verantwoord onder de vermelde beleggingscategorieën omdat deze verband houden met beleggingstransacties behorende bij de desbetreffende beleggingscategorie. Deze posities zijn niet meegenomen in de berekening van S1 en S2, maar wel in de berekening van het kredietrisico S5.

De totalen sluiten aan op het totaal van de beleggingen volgens de balans op pagina 39. Voor nadere toelichting op de mutaties wordt verwezen naar het hoofdstuk Beleggingen (pagina 107).

Beleggingen S1 en S2 (in miljoen €)

	31-12-2022		31-12-2021	
	* Contract- omvang	Reële waarde	* Contract- omvang	Reële waarde
Vastgoedbeleggingen (S2)				
– Direct vastgoed		-		1
– Indirect niet-beursgenoteerd vastgoed		811		735
– Infrastructuur		10		13
TOTAAL		821		749
Aandelen (S2)				
– Europa		1.394		1.686
– Amerika		1.092		1.398
– Japan en Pacific		357		422
– Emerging markets		693		962
TOTAAL		3.536		4.468
Vastrentende waarden (S1)				
– Staatsobligaties (nominaal)		698		859
– Staatsobligaties (inflatiegerelateerd)		76		73
– Covered bonds		1.254		1.293
– Credits		1.438		1.469
– Hypotheken		778		951
– Liquide middelen en overlopende activa/passiva		392		348
TOTAAL		4.636		4.993
Derivaten (S1)				
– Renteswaps (Euribor)	-	-	652	239
– Total return swap	300	267	300	275
– Valutatermijncontracten (S2)	-1.231	71	-	-
Totaal derivaten met een positieve waarde		338		514
– Renteswaps (Euribor)	1.524	-321	-	-
– Inflatieswaps	-52	-21	-52	-25
– Valutatermijncontracten (S2)	-	-	-1.502	-25
Totaal derivaten met een negatieve waarde		-342		-50
TOTAAL		-4		464
TOTAAL BELEGGINGEN		8.989		10.674

* De contractomvang bij Derivaten geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten.

Onderstaande tabel laat de totalen zien op basis waarvan S1 en S2 zijn berekend.

Verdeling beleggingen (in miljoen €)

	31-12-2022	31-12-2021
Gerubriceerd onder S1 Rente- en inflatierisico	4.561	5.482
Gerubriceerd onder S2 Zakelijke waarden risico	4.428	5.192
TOTAAL	8.989	10.674

S3 VALUTARISICO

Het valutarisico ontstaat als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva dan wel inkomsten en uitgaven op het gebied van vreemde valuta. De primaire doelstellingen van het pensioenfonds zijn het voldoen aan verplichtingen die in euro luiden. Wisselkoersschommelingen introduceren hier een additionele onzekerheid. Daarom moet het valutarisico beperkt blijven ten opzichte van totale beleggingsrisico. Het is echter niet verstandig om alle beleggingen in vreemde valuta af te dekken vanwege onzekerheid in de bepaling van de daadwerkelijke valuta-exposure, kosten, additionele complexiteit (ten opzichte van materialiteit bij veel 'kleine' valuta's) en de diversificatie die valuta's in bepaalde omstandigheden geven. Blootstelling naar 'safe haven currencies' (USD, JPY en CHF) hebben in het verleden bescherming geboden in tijden van sterke onrust op financiële markten. Het pensioenfonds dekt het valutarisico vooral af door het afsluiten van valuta-termijncontracten op de US dollar. Van het totaal belegd vermogen van € 8.989 miljoen (2021: € 10.674 miljoen) luidt omgerekend € 3.473 miljoen (2021: € 4.419 miljoen) in een andere valuta dan de euro.

De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van het valutarisico (netto positie) dat het pensioenfonds loopt ultimo 2022.
Alle valutaposities groter dan € 50 miljoen staan apart gespecificeerd.

Netto valutapositie (in miljoen €)

	31-12-2022			31-12-2021		
	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie	Reële waarde	Valuta derivaten	Netto positie
US dollar	1.838	-1.203	635	2.396	-1.469	927
Britse Pond	363	-28	335	439	-33	406
Deense kroon	85	-	85	90	-	90
Hong Kong dollar	197	-	197	237	-	237
Japanse Yen	223	-	223	283	-	283
Zweedse kroon	63	-	63	78	-	78
Zwitserse frank	170	-	170	232	-	232
Zuid-Koreaanse won	70	-	70	105	-	105
Taiwanese dollar	65	-	65	102	-	102
Indonesische rupiah	127	-	127	145	-	145
Australische dollar	84	-	84	83	-	83
Overige valuta's	188	-	188	229	-	229
TOTAAL	3.473	-1.231	2.242	4.419	-1.502	2.917

S5 KREDIETRISICO

Dit is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (kredieten, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt. De tabel op de volgende pagina geeft een overzicht van de kredietkwaliteit van de vastrentende waarden naar creditrating.

Kredietkwaliteit vastrentende waarden (Moody's rating – in miljoen €)

	31-12-2022		31-12-2021	
	Reële waarde	In %	Reële waarde	In %
Aaa	1.871	39,0	1.989	37,8
Aa1	313	6,5	364	6,9
Aa2	869	18,2	1.030	19,5
Aa3	97	2,0	141	2,7
A2	256	5,3	275	5,2
< Baa3	705	14,7	907	17,2
Geen rating	686	14,3	562	10,7
TOTAAL	4.797	100,0	5.268	100,0

In onderstaande tabel wordt getoond hoe het totaalbedrag, op basis waarvan het krediet-risico is berekend, is opgebouwd. De liquide middelen zijn belegd in geldmarktfondsen en vastrentende waarden met een Aaa-rating.

Beleggingen met kredietrisico (in miljoen €)

	31-12-2022	31-12-2021
Vastrentende waarden onder S1 (inclusief liquiditeiten en overlopende activa/passiva)	4.530	4.993
Total return swap	267	275
Credits, liquiditeiten en overlopende activa/passiva in beleggingsportefeuilles onder S2	-	-
TOTAAL	4.797	5.268

- De beheersing van kredietrisico op tegenpartijen vindt plaats door middel van de volgende beheersmaatregelen:
- 1 Limietenstructuur: de limieten hebben betrekking op de kredietwaardigheidsklasse. De limieten worden dagelijks gemonitord en eventuele overschrijdingen worden in functiescheiding gerapporteerd.
 - 2 Geaccordeerde tegenpartijen: het pensioenfonds hanteert een lijst met geaccordeerde solide tegenpartijen. Alleen op deze tegenpartijen mag kredietrisico gelopen worden uit hoofde van geldmarktbeleggingen en over the counter (OTC) derivaten.

- 3 Collateral management proces: om het kredietrisico te beheersen wordt voor OTC-producten op dagelijkse basis collateralgelden ontvangen of betaald. Met alle tegenpartijen van OTC-producten zijn ISDA-contracten aangegaan met een Credit Support Annex (CSA) waarin het collateral management is geregeld. De ontvangen collateral gelden belegt het pensioenfonds in geldmarktfondsen met een hoge kredietwaardigheid.

Het pensioenfonds neemt deel aan een zogenoemd 'securities lending program' via de custodian. Dit heeft impact op het kredietrisico. Hierbij ontvangt het pensioenfonds een vergoeding voor het tijdelijk uitlenen van effecten. Ultimo 2022 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 313 miljoen (2021: € 364 miljoen). Hiernaast is via beleggingsfondsen in aandelen ultimo 2022 € 42 miljoen (2021 € 31 miljoen) uitgeleend. Deze uitgeleende effecten zijn geheel gedekt door gestelde zekerheden vanuit de custodian en beleggingsfondsen.

S6 VERZEKERINGSTECHNISCH RISICO

Het verzekeringstechnisch risico omvat de risico's van negatieve resultaten op de actuariële kanssystemen. Het belangrijkste verzekeringstechnische risico is de ontwikkeling van de levensverwachting van de verzekerden. Ouderdoms- en partnerpensioen worden levenslang uitgekeerd. Naarmate verzekerden langer leven zal de voorziening pensioenverplichtingen hoger uitvallen. Door toepassing van de Prognosetafel AG2022 met correcties op de sterftekansen op basis van ervaringssterfte is het langlevensrisico verdisconteerd in de technische voorzieningen. De hoogte van de S6 is bij een laag renteniveau zeer rentegevoelig. Bij een rentestijging zoals is 2022 het geval is geweest daalt de S6.

S7 LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. De korte termijn liquiditeitsbehoefte is in belangrijke mate afhankelijk van de waardeontwikkeling van de derivaten. Van vrijwel alle derivatenposities wordt dagelijks het waardeverschil afgerekend in de vorm van collateralgelden.

Gevolg is dat de benodigde liquiditeit afhankelijk is van de richting waarin de markten zich ontwikkelen. Zo genereren renteswaps bij een stijgende rente grote liquiditeitsbehoeften. Bij de valutatermijncontracten leidt vooral een stijgende US dollar tot liquiditeitsbehoeften. Het pensioenfonds beheerst het liquiditeitsrisico door periodieke analyse van de liquiditeitsvraag onder verschillende scenario's af te zetten tegen de capaciteit om aan deze liquiditeitsvraag te voldoen. Bij het samenstellen van de beleggingsportefeuilles wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om snel en zonder veel kosten aan de liquiditeitsvraag te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico wordt maandelijks gerapporteerd aan het bestuur.

S8 CONCENTRATIERISICO

Het concentratierisico is het risico dat ontstaat doordat de beleggingen onvoldoende gediversifieerd zijn. Het risico kan zich voordoen door een relatief groot deel van het vermogen te beleggen in één specifieke vermogenstitel, één specifieke vermogensbeheerder, één specifiek product of één specifieke tegenpartij in derivatenposities. In de beleggingsrichtlijnen die het pensioenfonds hanteert zijn concentratielimieten opgenomen. Hierover wordt maandelijks en per kwartaal gerapporteerd. Overschrijding van de limieten kan leiden tot maatregelen die leiden tot opheffing van de overschrijding.

Belangen groter dan 5% van het totaal beleggingen

Ultimo 2022 zijn in de beleggingsportefeuille de volgende posten met een omvang van groter dan 5% van het totaal beleggingen aanwezig:

Concentratierisico (in miljoen € en %)

	31-12-2022		31-12-2021	
	Reële waarde	% balanstotaal	Reële waarde	% balanstotaal
Aandelen				
BlackRock	909	9,9	1.201	11,2
Comgest Asset Management	463	5,0	597	5,6
LSV Asset Management	491	5,3	588	5,5
Vastrentende waarden				
Deutsche Bank AG *	-	-	601	5,6

* De beleggingen bij Deutsche Bank AG betreffen vooral liquiditeitenfondsen.

S9 OPERATIONEEL RISICO

De niet-financiële risico's hebben betrekking op processen, systemen, integriteit, juridisch/compliance (contracten, compliance aan wet en regelgeving), ICT (onder andere beveiliging en continuïteit) en het uitbestedingsrisico. Het pensioenfonds heeft deze risico's opgenomen in haar risicobeheerraamwerk. Er is een risicoanalyse verricht waarin de risico's zijn geïdentificeerd en beheersmaatregelen zijn benoemd en operationeel gemaakt. De beheersmaatregelen worden uitgevoerd en beoordeeld op effectiviteit. Dit proces wordt ondersteund met behulp van een daartoe ingerichte applicatie. Periodiek wordt gerapporteerd over de effectiviteit van de beheersing van de niet-financiële risico's inclusief de status van, eventuele zich voorgedane, operationele incidenten.

Vermogensbeheerprocessen

De beheersmaatregelen met betrekking tot het vermogensbeheer zijn er op gericht dat de implementatie van het beleggingsbeleid overeenstemt met de strategie en de risicohouding van het pensioenfonds, dat beleggingsmandaten binnen de beleggingsrichtlijnen worden beheerd, dat transacties marktconform en met geautoriseerde tegenpartijen worden afgesloten en dat transacties tijdig, juist en volledig worden afgewikkeld. Voorts zijn beheersmaatregelen ingericht opdat de beleggingen juist worden geadministreerd en gewaardeerd.

Pensioenbeheerprocessen

Ten aanzien van het pensioenbeheer zijn beheersmaatregelen getroffen die moeten waarborgen dat de pensioenaanspraken en rechten juist, volledig en tijdig worden vastgelegd in de pensioenadministratie, dat de pensioenbetalingen juist, volledig en tijdig plaatsvinden, dat de pensioenpremies evenzo worden geïncasseerd en dat de pensioenverplichtingen juist worden gewaardeerd. Voorts zijn maatregelen genomen opdat het pensioenfonds haar verzekerden tijdig en adequaat informeert.

Rapportageprocessen

Het rapportageproces zorgt er voor dat de rapportages voldoende inzicht verstrekken in de prestaties en risico's van het pensioenfonds. Doel is 'reporting the right things good'. Het bestuur houdt zicht op de realisatie van de plannen door maand- en kwartaalrapportages. Om te komen tot betrouwbare rapportages beschikt het pensioenfonds over een gestructureerd rapportageproces waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende informatiesystemen.

Integriteit

Integriteitsrisico's zijn gedefinieerd als het gevaar van aantasting van de reputatie van het pensioenfonds of het gevaar van aantasting van het vermogen of het resultaat van het pensioenfonds als gevolg van een ontoereikende naleving van wet en regelgeving of hetgeen als maatschappelijk betamelijk geldt. Deze aantasting kan zich voordoen door

gedragingen van de organisatie zelf, haar medewerkers dan wel van de leiding van de organisatie, alsmede haar uitbestedingspartners en zakelijke relaties. Om deze risico's te beheersen voert het pensioenfonds periodiek een SIRA uit. De SIRA is de basis voor het vaststellen van het integriteitbeleid van het pensioenfonds en het invoeren van passende beheersmaatregelen en procedures om de integriteitsrisico's van het pensioenfonds te beheersen. Daarnaast is ook de jaarlijkse awareness training gegeven aan bestuurders en medewerkers van het pensioenfonds. Daarin zijn onder andere de Gedragscode en enkele dilemma's rondom integriteit besproken. Met nieuwe bestuursleden en medewerkers wordt een introductiegesprek gehouden over compliance en integriteit gerelateerde onderwerpen. Eén en ander heeft tot doel te zorgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds, dat op haar beurt tot doel heeft het vertrouwen in het pensioenfonds en het financiële stelsel als geheel te waarborgen.

In het kader van de SIRA zijn in 2022 drie workshops met het bestuur georganiseerd. In deze workshops besteedt het bestuur samen met de uitvoeringsorganisatie specifiek aandacht aan de risico's ten aanzien van een aantal integriteitsthema's. In de SIRA workshops zijn de risicoanalyses en bijbehorende al bestaande beheersmaatregelen beoordeeld en waar nodig geactualiseerd. Daarbij is naast Gedrag & Cultuur en Fiscaliteit & Sanctiewetgeving het risico op Fraude & Corruptie als apart thema behandeld. Het frauderisico beslaat zowel het pensioenfonds zelf als de partijen waaraan onze activiteiten zijn uitbesteed. Het risico wordt daarom ook meegenomen in de risicoanalyses van onze operationele en ondersteunende processen zoals uitbesteding en informatiebeveiliging. In ons controleframework hebben we beheersingsmaatregelen opgenomen die zowel preventief, detectief als reactief van aard zijn.

In overeenstemming met het risicobeleid zijn daarmee alle relevante SIRA thema's in de afgelopen drie jaar besproken en is het risicobeeld per thema geactualiseerd. Het pensioenfonds mitigeert en beheerst de integriteitsrisico's door zowel op organisatie- als procesniveau beheersmaatregelen in te richten, waaronder een gedragscode, een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling.

Juridisch en compliance

Het pensioenfonds wil minimaal voldoen aan bestaande wet- en regelgeving. Het pensioenfonds beschikt over juridische expertise. Mogelijke veranderingen in wet- en regelgeving worden nauwlettend gevolgd. Overeenkomsten met derden worden schriftelijk aangegaan waarbij de contracten voldoende afdwingbaar moeten zijn en de aansprakelijkheid helder is afgebakend. Contracten worden vooraf beoordeeld. Voor vermogensbeheer mandaten wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerde overeenkomst. Het bestuur wordt periodiek geïnformeerd via een compliancerapportage.

ICT

Data en informatie zijn een belangrijk bezit voor het pensioenfonds en essentieel voor de bedrijfsvoering. Risico's als beveiligingsinbreuken of een langdurige uitval van systemen kunnen leiden tot financiële schade bij deelnemers en/of reputatieschade bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het pensioenfonds onderscheidt vijf ICT-risico's. Dit zijn beschikbaarheid (continuïteit van de bedrijfsprocessen), integriteit en betrouwbaarheid (borging datakwaliteit), vertrouwelijkheid en toegankelijkheid (beveiliging data in systemen), aanpasbaarheid (wendbaarheid als omstandigheden wijzigen) en bewustzijn (is het pensioenfonds zich bewust van de ICT-risico's).

Om op een gestructureerde wijze invulling te geven aan zowel de eisen vanuit wet- en regelgeving als de (aanvullende) eisen vanuit de interne organisatie heeft het pensioenfonds een ICT-risicobeleid opgesteld. In het beleid zijn de control objectives van het DNB toetsingskader Informatiebeveiliging gedetailleerd uitgewerkt om zo op een passende wijze (proportioneel in uitleg van DNB) uitvoering te kunnen geven aan het waarborgen van de voortdurende beschikbaarheid, integriteit en beveiliging van de geautomatiseerde gegevens. Het ICT-risicobeleid wordt periodiek getoetst op actualiteit en effectiviteit.

Uitbesteding

Dit is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel de door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad.

Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld waarin de uitgangspunten omtrent uitbesteding zijn opgenomen. Het pensioenfonds besteedt diensten uit op het gebied van pensioenbeheer, vermogensbeheer (externe vermogensbeheerders, effectenbewaring en aanverwante dienstverlening) en ICT.

Selectie, aanstelling, monitoring en ontslag van uitbestedingsrelaties vindt uitsluitend plaats op basis van zakelijke gronden en via gestructureerde processen. Een due diligence onderzoek en/of onderzoek naar de identiteit en reputatie van sleutelfiguren kan daar deel van uitmaken. De dienstverlening wordt schriftelijk overeengekomen, het kwaliteitsniveau wordt waar nodig geacht vastgelegd in een service level agreement (SLA). Er wordt periodiek getoetst en gerapporteerd over of de uitvoering plaatsvindt conform de afspraken. Het uitbestedingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd.

S10 ACTIEF BEHEER RISICO

Het actief beheer risico is geïntroduceerd onder het nFTK en geldt in eerste instantie alleen voor het aandelenrisico. Het vereist eigen vermogen voor actief beheer wordt bepaald als het maximale verlies door actief beheer dat met een waarschijnlijkheid van 2,5% binnen een jaar kan optreden. De mate van actief beheer wordt gemeten als de afwijking tussen het rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark voor die portefeuille (in jargon is dit de tracking error). Alleen beleggingsportefeuilles met een tracking error groter dan 1% worden meegenomen in de berekening van S10. Ultimo 2022 was 26% (ultimo 2021: 27%) van de beleggingen in aandelen belegd in passieve fondsen.

IJmuiden, 23 mei 2023

Bestuur (ter vaststelling)

drs. J. (Janwillem) Bouma, voorzitter

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE, *plaatsvervangend voorzitter*

W. (Wim) Faas

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA

dr. M. (Margriet) Nip-Westendorp

J.H. (Josette) van Soest

P.M. (Petra) van Zijtveld-Stam, *secretaris*

Ing. S. (Stanley) Meles

STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

De wijze waarop het resultaat (saldo van baten en lasten) van het boekjaar wordt verdeeld, is niet opgenomen in de statuten van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Het bestuur heeft besloten dat het resultaat wordt verrekend met de algemene reserve.

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Hoogovens te Beverwijk is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 53,7 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 3,58 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de

uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Met betrekking tot artikel 137 (voorwaardelijke toeslagverlening) merk ik op dat het pensioenfonds in 2022 gebruik heeft gemaakt van de versoepelde toeslagregels, zoals vastgelegd in het tijdelijke artikel 15c van het Besluit Financieel Toetsingskader (toeslag vanwege voorgenomen transitie). Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Hoogovens is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen.

De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amsterdam, 24 mei 2023

drs. H. Zaghdoudi AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds
Hoogovens

VERKLARING OVER DE JAARREKENING 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Hoogovens ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds Hoogovens te IJmuiden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Hoogovens zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot de kernpunten, fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten, de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Samenvatting en context

Stichting Pensioenfonds Hoogovens is een ondernemingspensioenfonds voor de (ex-)werknemers van Tata Steel Nederland B.V. en Daniëli Corus B.V. Het pensioenfonds is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgevers waarin de wederzijdse verhouding is geregeld. In dit kader incasseert de stichting de door het bestuur vastgestelde pensioen-

premies die worden afgedragen door werkgevers en werknemers. De premies worden ten behoeve van de deelnemers belegd. Na pensionering verzorgt de stichting de uitkering van het ouderdomspensioen. Ook is de stichting verantwoordelijk voor de uitkering van de nabestaanden- en wezenpensioenen. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de stichting.

De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie.

De stichting heeft de potentiële impact van klimaatverandering op haar financiële positie beoordeeld. In het bestuursverslag, specifiek in de paragrafen 'Maatschappelijk verantwoord beleggen' en 'Risico-beheersing', heeft de stichting de risico's voortkomend uit de klimaatverandering nader toegelicht. Wij hebben de beoordeling van het management van de aan klimaat gerelateerde risico's besproken met management en de organen belast met governance. Voorts hebben wij de potentiële impact op de financiële positie geëvalueerd. De aan klimaat gerelateerde risico's hebben een beperkte financiële impact op de financiële positie. De impact van de klimaatverandering op de stichting leidt niet tot een kernpunt in de controle.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar het bestuur belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In de toelichting behorende tot de jaarrekening, in paragraaf 'Schattingen en

veronderstellingen' in combinatie met toelichting 1 'Beleggingen voor risico pensioenfonds/deelnemers' en 6 'Technische voorziening voor risico pensioenfonds', heeft de stichting de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet.

Vanwege de significante schattingsonzekerheid en het gerelateerde hogere inherente risico verbonden aan zowel de waardering van beleggingen op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten als aan de technische voorziening, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikte die nodig zijn voor de controle van een pensioenfonds. Wij hebben daarom deskundigen op het gebied van waardering van beleggingen in ons team opgenomen.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

MATERIALITEIT

€ 71.630.000.

Reikwijdte van de controle

- De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie.
- Wij hebben gebruik gemaakt van een ISAE 3402 Type II-rapportage (hierna: assurancerapportage) van de serviceorganisatie waar de stichting gebruik van maakt met betrekking tot de interne beheersing.
- Controle van de waardering van de technische voorzieningen in samenwerking met de certificerend actuaire, conform NBA Handreiking 1120.

Kernpunten

- De waardering van beleggingen gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten.
- De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

MATERIALITEIT

€ 71.630.000 (2021: € 42.455.000)

Hoe is de materialiteit bepaald

Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1% (2021: 0,5%) van de waarde van de technische voorzieningen per 31 december 2022. Bij het bepalen van dit percentage is rekening gehouden met de verbeterde financiële positie van de stichting ten opzichte van 31 december 2021. In tegenstelling tot ultimo 2021, bevindt de stichting zich niet meer in een situatie van reservetekort en is er geen herstelplan meer vereist. Daarom achten wij het passend om de materialiteit te verhogen naar 1% van de technische voorziening.

De overwegingen voor de gekozen benchmark

Wij gebruikten de waarde van de technische voorzieningen als de primaire, in de sector algemeen toegepaste, benchmark, op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening, voornamelijk het bestuur, de deelnemers en de toezichthouder (De Nederlandsche Bank). Op basis daarvan zijn wij van mening dat de post technische voorzieningen een weerspiegeling is van de omvang van het pensioenfonds.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.580.000 (2021: € 2.120.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze controle

De stichting heeft de uitvoering van de pensioenadministratie en de financiële administratie in eigen beheer en heeft de uitvoering van de beleggingsadministratie en de bewaring van de beleggingen uitbesteed aan een serviceorganisatie. Wij hebben inzicht verkregen in de interne beheersingsomgeving van de stichting. Op basis van deze kennis hebben wij de interne beheersingsmaatregelen geïdentificeerd die in het kader van onze jaarrekeningcontrole van de stichting relevant zijn. Vervolgens hebben wij van de serviceorganisatie die door de stichting wordt gebruikt een door een onafhankelijke externe accountant gecertificeerde assurancerapportage verkregen met betrekking tot de opzet, implementatie en de effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022. Wij hebben de competentie, onafhankelijkheid en objectiviteit van de certificerende accountant

beoordeeld. Daarnaast hebben wij de rapportages gelezen en geanalyseerd. Als onderdeel van deze analyse zijn wij nagegaan of de interne beheersingsmaatregelen, die voor onze jaarrekeningcontrole van de stichting relevant zijn, ook zijn opgenomen in de rapportage en onderdeel zijn geweest van de werkzaamheden van de externe accountant. Vervolgens zijn wij nagegaan of op basis van onze professionele oordeelsvorming, de externe accountant toereikende werkzaamheden heeft uitgevoerd teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de opzet, implementatie en de effectieve werking van deze interne beheersingsmaatregelen. Ten slotte hebben wij de resultaten en eventuele gerapporteerde uitzonderingen geanalyseerd en meegewogen voor de impact op onze controleaanpak.

Wij hebben de certificerend actuaris controle-instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA-handreiking 1120 ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de technische voorzieningen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies door onder andere kennis te nemen van zijn certificeringsrapport en besprekingen met de actuaris over de verrichte werkzaamheden en de bevindingen uit zijn certificeringsrapport. Daarnaast hebben wij de adequaatheid van zijn werkzaamheden geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de certificerend actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Door bovengenoemde werkzaamheden zijn wij in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie te verkrijgen als basis voor ons oordeel over de jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds Hoogovens en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de Raad van Toezicht, toezicht uitoefent alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder in het bijzonder de fraude-risicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, evenals bijvoorbeeld de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de incidentenregeling. Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten, de werking beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen gericht op het afdekken van frauderisico's.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

GEÏDENTIFICEERDE FRAUDERISICO'S

Doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen

Inherent bevindt het management van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management of het bestuur in:

- journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt;
- schattingen;
- significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfs-uitoefening.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Daarnaast hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing voor het maken van schattingen en de werking van de maatregelen getoetst voor het maken van schattingen.

Tevens hebben wij inzicht verkregen in de assurance-rapportage van de serviceorganisatie voor de beleggingen, zoals beschreven in de paragraaf ‘de reikwijdte van onze controle’, en de hierin opgenomen interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van toegangsbeveiliging in het IT-systeem. Wij hebben de werkzaamheden die de accountant van de service-organisatie heeft verricht, geëvalueerd.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaal-

posten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn. Wij zijn ook alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie.

Wij hebben geen significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd.

Voor de werkzaamheden ten aanzien van de belangrijkste schattingen verwijzen wij naar de kernpunten van de controle ten aanzien van de waardering van beleggingen gebaseerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten en de impact hiervan op het resultaat en fondsspecifieke elementen in de technische voorzieningen.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de bedrijfsactiviteiten van de stichting voor de voorzienbare toekomst (tenminste twaalf maanden vanaf de

datum van opmaken van de jaarrekening). Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen. Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Daarnaast hebben wij de correspondentie met relevante toezichthoudende instanties geïnspecteerd.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan. Zoals opgenomen in toelichting 5 van de jaarrekening is er geen sprake van een situatie dat een herstelplan vereist is.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben het bestuur en de organen

belast met governance voor de jaarekening op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

KERNPUNT

De waardering van beleggingen gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten

Wij verwijzen naar toelichting [1] in de jaarrekening

Een deel van de beleggingen van het fonds is gewaardeerd op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten. Zoals toegelicht in toelichting [1] in de jaarrekening, betreft dit beleggingen in derivaten met een waarde van € 338 miljoen debet en € 342 miljoen credit op de balans, € 2.285 miljoen in beleggingsfondsen (vastgoed en vastrentende waarden) en € 8 miljoen vastrentende waarden (betreffen ‘credits’ verantwoord onder de ‘level 2’ vastrentende waarden).

De stichting heeft met de serviceorganisatie afspraken gemaakt over de waarderingsmethodiek van beleggingen, die zijn vastgelegd in een waarderingshandboek.

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van financiële instrumenten zijn de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen voor wat betreft de derivaten.

Het bestuur heeft de reële waarde van de beleggingsfondsen geschat op basis van opgaven van de vermogensbeheerder. De betrouwbaarheid van de gebruikte opgave wordt door het bestuur getoetst

aan de hand van gecontroleerde jaarrekeningen van de fondsen waarin wordt belegd.

De gebruikte methode om de waarde te bepalen is onderhevig aan schattingen en oordeelsvorming en het risico komt voort uit beleggingsfondsen waarvoor niet tijdig een gecontroleerde jaarrekening kan worden verkregen en in dergelijke situaties wordt gebruik gemaakt van de door de vermogensbeheerder afgegeven niet gecontroleerde waarderingen.

Gezien de inherente onzekerheid van deze schattingen en de omvang van de schattingspost, hebben wij dit als kernpunt van onze controle aangemerkt vanwege het verhoogde risico op afwijkingen als gevolg van fouten of fraude.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES

Systeemgerichte werkzaamheden

Wij hebben door middel van de assurancerapportage van de accountant van de serviceorganisatie voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent de opzet, de implementatie en de werking van de interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van beleggingen op basis van niet in de markt waarneembare uitgangspunten.

Gegevensgerichte werkzaamheden

Daarnaast hebben wij de volgende gegevensgerichte werkzaamheden verricht:

- Evaluatie van het gehanteerde waarderings-handboek aan de hand van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving;
- Wij hebben een onafhankelijke waardering van de derivaten (renteswaps, total return swap, inflatie-swaps en valutatermijncontracten) laten uitvoeren met behulp van deskundigen op het gebied van waardering van beleggingen.

- Aansluiting van de waardering van de beleggingsfondsen in de beleggingsadministratie met de opgaven van de vermogensbeheerder of met de gecontroleerde jaarrekeningen van de fondsen waarin wordt belegd.
- Daar waar bij het opstellen van de jaarrekening geen gecontroleerde jaarrekeningen van beleggingsfondsen beschikbaar waren, hebben wij de waarderinginformatie die op dat moment aanwezig was geëvalueerd. Om de betrouwbaarheid van het schattingsproces te toetsen is een evaluatie van deze waarderinginformatie uitgevoerd op basis van nagekomen jaarrekeningen.
- Daar waar geen gecontroleerde jaarrekening beschikbaar was voor afronding van onze controle, hebben wij zogenaamde ‘backtesting’ uitgevoerd op de uitkomsten van schattingen in voorgaand jaar met beschikbare jaarrekeningen om de betrouwbaarheid van de schatting te evalueren.

Naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, hebben wij deze schattingspost beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Wij hebben geen dergelijke aanwijzingen geïdentificeerd.

Wij hebben kennisgenomen van de toelichtingen op de waardering van de beleggingen en deze getoetst aan de (toelichtings)vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Bij de uitvoering van de bovenstaande werkzaamheden hebben wij geen significante bevindingen geconstateerd.

KERNPUNT

De fondsspecifieke elementen in de waardering van de technische voorzieningen

Wij verwijzen naar de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en toelichting [6] in de jaarrekening

De actuariële waarderingsgrondslagen van de stichting bestaan voor een deel uit algemeen aanvaarde uitgangspunten, zoals de prognosetafel AG 2022 en de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Een ander deel van de grondslagen is fondsspecifiek en wordt door het bestuur vastgesteld op basis van fondsspecifiek onderzoek. Belangrijkste fondsspecifieke grondslagen betreffen de ervaringssterfte en de gehanteerde kostenopslag.

Onderdeel van de waarderingsgrondslag van de technische voorzieningen betreft een fondsspecifieke kostenopslag. De actualisering van deze fondsspecifieke kostenopslag vindt eens in de drie jaar plaats en dit heeft in 2020 plaatsgevonden. De stichting hanteert een opslag ter grootte van 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen ten behoeve van de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten.

In onze controle hebben wij specifieke aandacht besteed aan de schattingselementen fondsspecifieke ervaringssterfte en de opslag voor toekomstige kosten, omdat dit significante schattingen zijn die door het bestuur worden gemaakt en die zelfstandig een materiële impact op de hoogte van de technische voorzieningen kunnen hebben bestaat een inherent risico op afwijkingen als gevolg van fouten of fraude. Daarom is dit aangemerkt als een kernpunt in onze controle.

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN OBSERVATIES

Systeemgerichte werkzaamheden

Wij hebben de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen geëvalueerd en de effectieve werking, voor zover relevant voor onze controle, getoetst.

Gegevensgerichte werkzaamheden

Daarnaast, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Toetsen van de gebruikte actuariële (fondsspecifieke) grondslagen op consistentie en de evaluatie hiervan aan de hand van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.
- Evaluatie van onderliggende documentatie van het uitgevoerde grondslagonderzoek ten aanzien van de fondsspecifieke ervaringssterfte en de fondsspecifieke kostenopslag en het bespreken daarvan met de certificerend actuaaris.
- Evaluatie van de uitkomsten van de actuariële analyse over 2022 waaronder ook de fondsspecifieke grondslagen. Dit hebben wij gedaan door het evalueren van deze actuariële resultaten op plausibiliteit, waarbij de omvang van de actuariële resultaten een indicatie geeft ten aanzien van de evenwichtigheid van de gebruikte actuariële veronderstellingen. De uitkomsten van de actuariële analyse hebben wij besproken met de certificerend actuaaris.
- Aansluiten van de relevante actuariële toelichtingen in de jaarrekening van het pensioenfonds met de uitkomsten van de actuariële analyse.
- De certificerend actuaaris heeft bij de technische voorzieningen aan de hand van de administratieve basisgegevens (‘pensioenaanspraken’) een actuariële verklaring afgegeven. De door de actuaaris gehanteerde basisgegevens hebben wij aangesloten op de basisgegevens die bekend zijn vanuit onze controlewerkzaamheden bij het pensioenfonds.

- Kennisnemen van het certificeringsrapport en de afgegeven actuariële verklaring, en dit met de certificerend actuaris besproken. De certificerend actuaris heeft in zijn verklaring aangegeven dat de stichting voldoet aan de relevante artikelen van de Pensioenwet.

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden en de verkregen controle-informatie hebben wij geëvalueerd of er bij deze schatting indicaties waren voor mogelijke tendenties bij het management. Wij hebben dergelijke indicaties niet aangetroffen.

Daarnaast hebben we vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Bij de uitvoering van de bovenstaande werkzaamheden hebben wij geen significante bevindingen geconstateerd.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- EN REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Onze benoeming

Wij zijn op 18 juli 2017 benoemd als externe accountant van Stichting Pensioenfonds Hoogovens door het bestuur. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van zes jaar accountant van de stichting waarvan dit het eerste jaar is dat de stichting classificeert als een organisatie van openbaar belang.

Geen verboden diensten

Wij hebben, naar ons beste weten en overtuiging, geen verboden diensten geleverd, als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Geleverde diensten

De diensten die wij, in aanvulling op de controle van de jaarrekening, hebben geleverd aan de stichting, in de periode waarop onze wettelijke controle betrekking heeft, zijn toegelicht in de toelichting 'Honorarium onafhankelijke accountant' van de jaarrekening. In 2022 zijn geen diensten verleend in aanvulling op de controle van de jaarrekening.

VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING EN DE ACCOUNTANTS-CONTROLE

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de organen belast met governance voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De organen belast met governance voor de jaarrekening zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het pensioenfonds.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 24 mei 2023

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Origineel getekend door drs. M. Ferwerda RA

BIJLAGE BIJ ONZE CONTROLEVERKLARING

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van

schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de organen belast met governance onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan de organen belast met governance op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de organen belast met governance dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen die zijn getroffen om de geïdentificeerde bedreigingen weg te nemen en onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de organen belast met governance hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

A PERSONALIA

Situatie per 1 mei 2023

Bestuur

voorzitter

drs. J. (Janwillem) Bouma * sinds 2018

namens werkgever

drs. A.J. (Aernout) van Citters RA CPE,
plaatsvervangend voorzitter * sinds 2017
W. (Wim) Faas sinds 2020
J.H. (Josette) van Soest sinds 2017

namens werknemers

P.M. (Petra) van Zijtveld-Stam, secretaris * sinds 2019
Ing. S. (Stanley) Meles sinds 2022

namens pensioengerechtigden

drs. R.E. (Erik) Hulshof-Bink RBA sinds 2020
dr. M. (Margriet) Nip-Westendorp sinds 2019

* leden agenda-overleg

Balans- en beleggingscommissie

Erik Hulshof-Bink, voorzitter
Aernout van Citters
Margriet Nip-Westendorp
drs. (Gerard) Roelofs MBA RBA FRM sinds 2021

Financiële commissie

Wim Faas, voorzitter
Margriet Nip-Westendorp
Petra van Zijtveld-Stam

Geschillen- en klachtencommissie

Aernout van Citters
Margriet Nip-Westendorp

Raad van Toezicht

drs. M.E.A. (Marlies) van Boom, voorzitter sinds 2016
mr. P.J.M. (Pierre) Akkermans sinds 2019
W.J.J. (Willeke) Ong RA sinds 2022

Verantwoordingsorgaan

Namens werkgever

ir. S.I. (Simone) Vooijs, voorzitter sinds 2019
ir. V. (Vincent) Ritman sinds 2021
ir. A. (Annemarie) Schouw sinds 2016

Namens werknemers

J. (Johan) Boezewinkel sinds 2016
W. (Willem) de Groot sinds 2021
M. (Marcel) van Zelst sinds 2020

Namens pensioengerechtigden

drs. R.B.P. (Rob) de Brouwer sinds 2020
drs. P.R. (Piet) Geukes sinds 2016
M.A.G.E. (Mieke) Jansen sinds 2020
J.T. (Jan) de Ridder sinds 2020
R. (Robin) Zwiers sinds 2018

Directeur

mr. drs. J.J. (Hans) van de Velde

Afdelingshoofden

dr. ir. J. (Jelle) Beenen, Directeur Beleggingen
drs. R.F. (Richard) den Bult RA RE, Pensioenen
drs. E. (Eric) Elvers BC, Risicomanagement
drs. P.G. (Piet) van der Graaff MBA,
Secretariaat & Juridische Zaken
P.G. (Fred) Stevenson QC, Finance & Control

Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Actuaris

Willis Towers Watson

Sleutelfunctiehouders

drs. H. (Hamadi) Zaghdoudi AAG, Actuariële functie
sinds 2022
J.P.C (Hans) van Eerden RA, Interne Auditfunctie
sinds 2019
J.H. (Josette) van Soest, Risicobeheerfunctie
sinds 2022

B RELEVANTE NEVENFUNCTIES

Situatie per 31 december 2022

Bestuur

- De heer J. Bouma, voorzitter**
- Bestuurslid Federatie van Nederlandse Pensioenfondsen
 - Voorzitter PensionsEurope
 - Bestuursvoorzitter Centraal Beheer APF
- De heer A.J. van Citters**
- Managing Director Tata Steel Nederland Services BV
 - Bestuursvoorzitter Tata Steel Belgium Services NV
 - Bestuurslid Stichting Wenckebachfonds
 - Lid raad van bestuur ICC Nederland
- De heer W. Faas**
- Director Group Finance Tata Steel Nederland
- De heer E. Hulshof-Bink**
- Adviseur beleggingscommissie Stichting Pensioenfonds Essity
- Mevrouw M. Nip-Westendorp**
- Commissaris PlantOne Rotterdam BV
- Mevrouw J.H. van Soest**
- ABN Amro Sustainable Finance Regulations Programme/Hoofd ESG Regulations Knowledge Centre
- Mevrouw P.M. van Zijtveld-Stam**
- Career Development Advisor bij Tata Steel Europe
 - Lid Pensioenwerkgroep gezamenlijke vakverenigingen Tata Steel Europe
- De heer S. Meles**
- Shift Manager Tata Steel Europe
 - Lid Pensioenwerkgroep gezamenlijke vakverenigingen Tata Steel Europe

Raad van Toezicht

- De heer P.J.M. Akkermans**
- Voorzitter Visitatiecommissie pensioenfonds Huntsman
 - Compliance officer Stichting Pensioenfonds Essity
- Mevrouw M.E.A. van Boom, voorzitter**
- Lid RvT Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM
 - Niet uitvoerend bestuurder PME Pensioenfonds
 - Lid Beleggingsadviescommissie Pensioenfonds Horeca & Catering
- Mevrouw W.J.J. Ong**
- Sleutelfunctiehouder Interne Audit Bpf Schilders
 - Lid RvT Pf. Sabic
 - Lid RvT ROC Mondriaan
 - Lid RvC Rndom Wonen
 - Voorzitter RvT Bpf Bakkersbedrijf
 - Lid geschillencommissie Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

C BESTUURS-AANGELEGENHEDEN

Situatie per 23 mei 2023

GOVERNANCE STICHTING PENSIOENFONDS HOOGOVS

In bijlage 1A is de actuele samenstelling van de organen bij het pensioenfonds opgenomen. Hieronder volgt de toelichting waarin de wijzigingen in de personele samenstelling sinds het vorige jaarverslag zijn opgenomen.

Bestuur

- Samenstelling bestuur en commissies**
- Het Jaarverslag 2021 is op 17 mei 2022 afgerond. Na deze datum zijn tot en met mei 2023 de volgende wijzigingen in de samenstelling van het bestuur opgetreden:
- de heer ing. S. Meles is per 19 augustus 2022 toegetreden tot het Bestuur (geleding werknemers);
 - De Risicocommissie is opgeheven, de taken zijn verdeeld over het Bestuur, de Financiële Commissie en het MT van de uitvoeringsorganisatie;
 - Per 1 oktober 2022 bekleedt mevrouw J.H. van Soest het sleutelfunctiehouderschap risicobeheer;
 - De heer drs. J. Bouma is voor één jaar herbenoemd als voorzitter (tot 1 januari 2024);
 - Het Bestuur heeft in 2022 zichzelf geëvalueerd.

- In de commissiesamenstelling zijn er de volgende aanpassingen:
- De heer W. Faas is de heer A.J. van Citters per 1 februari 2023 opgevolgd als lid en voorzitter van de FC.

Inhoudelijke focus van het bestuur

Het bestuur heeft in 2022 acht keer vergaderd. Daarnaast is een aantal achtergrondbijeenkomsten gehouden. Veel onderwerpen zijn voorbereid in stuurgroepen en de commissies, als onderdeel van het reguliere proces. In 2022 heeft het bestuur onder meer aandacht besteed aan de volgende prioritaire onderwerpen:

- Maatschappelijk verantwoord beleggen;
- Wet toekomst pensioenen;
- Evaluatie bestuursmodel;
- Wijziging invulling sleutelfunctiehouder risicobeheer

Ook heeft het bestuur het jaarverslag vastgesteld en verantwoording afgenomen van de uitvoeringsorganisatie en sleutelfunctiehouders en de compliance officer. Hieruit zijn geen bijzonderheden gebleken en er kan worden geconcludeerd dat er sprake is geweest van de beoogde integere en beheerste bedrijfsvoering.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Samenstelling VO

Er zijn in 2022 geen wijzigingen in de samenstelling van het VO opgetreden.

Inhoudelijke focus VO

Het bestuur en het VO overleggen elk kwartaal. Het VO is in 2022 op verschillende manieren betrokken geweest bij de prioritaire onderwerpen van het bestuur, via de periodieke overleggen met het bestuur alsmede via achtergrondbijeenkomsten van het VO zelf (in voorkomende gevallen met enkele bestuursleden en MT-leden van de uitvoeringsorganisatie). Het VO adviseerde in 2022 over de premievaststelling 2022 en 2023, de gewijzigde uitvoeringsovereenkomst, de aanpassing van het RvT reglement en de herbenoeming van de voorzitter van het bestuur van SPH.

Raad van Toezicht (RvT)

Samenstelling RvT

Per 1 september 2022 is de heer H.J.P. Strang RA opgevolgd door mevrouw W.J.J. Ong RA.

Activiteiten RvT

Elk kwartaal heeft de RvT regulier overleg met het Bestuur. Eén van de onderwerpen is de opvolging van de aanbevelingen van de RvT. De activiteiten van de RvT zijn opgenomen in een toezichtplan, de RvT heeft dit onder meer met het bestuur gedeeld. In het vierde kwartaal van 2022 heeft de RvT een zelfevaluatie uitgevoerd. In 2022 zijn besluiten van het bestuur over het jaarverslag en de profielschets van het bestuur ter goedkering aan de RvT voorgelegd.

De uitvoeringsorganisatie

De medewerkers van de uitvoeringsorganisatie zijn in dienst van Tata Steel Nederland Services en gedetacheerd bij het pensioenfonds. De personeelskosten worden bij het pensioenfonds in rekening gebracht. Voor het personeel van het pensioenfonds geldt een evenwichtig beloningsbeleid dat gespiegeld wordt aan het beleid van Tata Steel Nederland. Van de beloningen, waarvan een (beperkt) deel in de vorm van een variabele uitkering kan worden toegekend, gaan geen prikkels uit die afbreuk doen aan de verplichting van het pensioenfonds om zich in te zetten voor de belangen van zijn verzekerden en andere stakeholders, of andere op het pensioenfonds rustende zorgvuldigheidsbeginselen.

Overkoepelende onderwerpen

Beloningsbeleid en onkostenvergoedingen

Het bestuur van Pensioenfonds Hoogovens ontvangt alleen vaste beloningen of vergoedingen voor haar werkzaamheden, geen variabele vergoedingen of bonussen. Er zijn daarom voor de bestuurders geen prikkels die aan kunnen zetten tot onzorgvuldig

handelen, bijvoorbeeld met betrekking tot duurzaamheid en beleggingen. Het beloningsbeleid van Pensioenfonds Hoogovens voldoet aan de code pensioenfonds. De paritaire leden van het bestuur namens de onderneming en de actieven (werknemers) ontvangen geen reguliere vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Gezien het tijdsbeslag ontvangen de leden namens pensioengerechtigden een vergoeding. De externe leden van het bestuur ontvangen een vaste vergoeding gerelateerd aan het verwachte tijdsbeslag. De leden van de RvT ontvangen een vaste vergoeding. Hierbij is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfonds. De vijf leden van het VO namens pensioengerechtigden ontvangen een onkostenvergoeding.

Compliance en integriteit

Voor de verbonden personen en insiders is de gedragscode SPH verplicht van toepassing. Deze is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. De gedragscode is terug te vinden op onze website. Een overzicht van nevenfuncties van de leden van het bestuur en de RvT is als bijlage 1B bij dit jaarverslag opgenomen. Het pensioenfonds beschikt over een zogenaamde Incidentenregeling, waarin is vastgelegd welke stappen gevolgd worden als het vermoeden bestaat dat sprake is van een incident binnen het pensioenfonds. Onze compliance-officer is verbonden aan het Nederlands Compliance Instituut (NCI). Uit de jaarrapportage van de compliance officer zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen ten aanzien van de naleving van de gedragscode. Ook zijn er geen meldingen van incidenten geweest.

OOB-status

Sinds 1 januari 2022 wordt het pensioenfonds aangemerkt als organisatie van openbaar belang (OOB), omdat het pensioenfonds op twee opeenvolgende balansdata een beheerd vermogen van meer dan EUR 10 miljard heeft. De status van OOB

stelt met name strengere eisen ten aanzien van de kwaliteitsbeheersing en onafhankelijkheid van de accountant bij de controle van de jaarrekening van het fonds. Het pensioenfonds heeft in 2022 deze gevolgen geëvalueerd en opgevolgd.

De Financiële Commissie (FC) adviseert het bestuur over de aantoonbare integere bedrijfsvoering en verzorgt tevens de coördinatie van het jaarwerk. Hieronder wordt o.a. begrepen:

- de relatie met de externe accountant en externe certificerende actuaris, waaronder in het bijzonder zijn onafhankelijkheid, de opdrachtformulering, zijn jaarlijkse controleplannen en eventuele niet controlewerkzaamheden voor het pensioenfonds;
- De naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant, de externe certificerende actuaris, de Raad van Toezicht alsmede van de sleutelfunctiehouders internal audit en actuaariaat;
- Verantwoordingsrapportages van de uitvoeringsorganisatie ten aanzien van de interne beheersing;

Daarnaast monitort FC de volgende taken die door de uitvoeringsorganisatie worden uitgevoerd waaronder de financiële informatieverschaffing door het pensioenfonds, de Beleggingsadministratie, grondslagen voor waardering van activa en passiva, toepassing en beoordeling van effecten van nieuwe regels, inzicht in de behandeling van ‘schattingsposten’ in de jaarrekening, prognoses en het werk van de externe accountant terzake.

Met betrekking tot de externe financiële verslaggeving is door het bestuur met een redelijke mate van zekerheid vastgesteld dat de interne risicobeheersing- en controlesystemen in 2022 zodanig hebben gewerkt dat de financiële verslaggeving, gebaseerd op de aanname dat SPH zijn activiteiten kan voortzetten met het oog op de langere termijn, over 2022 geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Aanpassingen in formele stukken en overig

De statuten zijn in 2022 niet aangepast. Als onderdeel van het reguliere proces is in 2022 een groot aantal fondsdocumenten herzien, waaronder het Pensioenreglement 2015, de ABTN en het Beleggingsplan. De twee uitvoeringsovereenkomsten (met Tata Steel Nederland BV en Danieli Corus BV) zijn in 2022 één keer aangepast.

De Geschillen- en Klachtencommissie heeft in 2022 één klacht/verzoek vanuit deelnemers/pensioengerechtigden inzake de toepassing van het pensioenreglement ontvangen.

Net als voorgaande jaren heeft ons pensioenfonds ook dit jaar geen dwangsommen of boetes opgelegd gekregen.

D TOEPASSING CODE PENSIOENFONDSEN

Code pensioenfonds

Het bestuur heeft een overzicht van de opvolging van de bepalingen conform de Code pensioenfonds besproken. Dit overzicht is ook verstrekt aan de RvT. Het merendeel van de bepalingen wordt door Stichting Pensioenfonds Hoogovens nageleefd (pas toe). In onderstaand overzicht is de actuele stand van zaken opgenomen met betrekking tot de bepalingen waarvoor geldt ‘leg uit’.

Nr. 21
Klokkenluidersregeling per dienstverlener
Verwacht wordt dat externe partijen hierover beschikken, geen specifiek beleid richting partijen waaraan wordt uitbesteed. Bij selecties van partijen wordt dit als één van de (vele) criteria meegenomen.

Nr. 33
Diversiteit, deelaspect leeftijd
Bestuur en het VO hebben op dit moment geen leden onder de veertig jaar.

Nr. 35
Diversiteit, competentievisie VO
Het Opgvolgingsplatform draagt (mede) zorg voor het leveren van VO-leden en het beschikbaar stellen van opleidingsfaciliteiten.

Nr. 36
Specifieke profielschets voor iedere bestuursfunctie
Er is een algemene profielschets voor de leden van het bestuur en specifieke elementen voor het merendeel van de functies. Dit weerspiegelt de integrale verantwoordelijkheid van de leden van het bestuur.

Toepassing Code pensioenfonds bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens 2022

Thema	Leg uit	Toegepast
1 Vertrouwen waarmaken	–	Nr. 1 tot en met 9 (alle bepalingen)
2 Verantwoordelijkheid nemen	–	Nr. 10 tot en met 14 (alle bepalingen)
3 Integer handelen	Nr. 21 Klokkenluidersregeling bij leveranciers	Nr. 15 tot en met 20 en 22
4 Kwaliteit nastreven	–	23 tot en met 28 (alle bepalingen)
5 Zorgvuldig benoemen	Nr. 33 Diversiteit/leeftijd Nr. 35 Competentievisie VO Nr. 36 Profielschets per bestuurslid Nr. 39 Benoeming en ontslag	29 tot en met 32, 34, 37, 38 en 40
6 Gepast belonen	–	Nr. 41 tot en met 45 (alle bepalingen)
7 Toezicht houden en inspraak waarborgen	–	Nr. 46 tot en met 57 (alle bepalingen)
8 Transparantie bevorderen	Nr. 63 Communicatiebeleid	Nr. 58 tot en met 65 (alle bepalingen), m.u.v. 63

Nr. 39
Benoeming leden VO
Bestuur en Raad van Toezicht hebben de mogelijkheid om in geval van disfunctioneren bestuurders te ontslaan. De leden van het VO (geledingen werkgever/actieven) worden benoemd door de betreffende partijen. De leden van het VO kunnen worden ontslagen door de benoemende partijen en het VO. Deze afwijking wordt door achterbannen onderschreven.

Nr.63
Communicatiebeleid
De periodieke evaluatie (eens per drie jaar) van het communicatiebeleid vindt plaats in de context van de implementatie van de WTP.

Verder kent de Code pensioenfonds een aantal zogenaamde rapportagenormen, die bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens bijna allemaal worden toegepast. Alleen bij bepaling 33 is de naleving niet volledig.

Rapportagenormen Code pensioenfondsen

Norm	Verkorte omschrijving	Vindplaats of toelichting
5	Afleggen van verantwoording en evenwichtige afweging van belangen	Zie onder meer de bijdrage van het VO en de Raad van Toezicht in dit jaarverslag. Voorts wordt minimaal twee keer per jaar een achterbannenoverleg georganiseerd.
31	Complementariteit van organen, afspiegeling en continuïteit.	De drie organen bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens zijn divers samengesteld (kennis, competenties en professioneel gedrag). Aan de hand van de profielschets wordt door de voordragende partijen en in het bijzonder het Opvolgingsplatform hiermee rekening gehouden.
33	Diversiteit van de organen	De organen zijn divers samengesteld met elk één of meer vrouwelijke leden (VO: 3 van de 11, bestuur 3 van de 8 per ultimo 2021). Diversiteit naar leeftijd is één van de prioriteiten van het opvolgingsplatform, bestuur en VO, omdat zij op dit moment geen leden onder de 40 jaar kennen.
47	Intern toezicht past deze Code toe	Zie de bijdrage van de Raad van Toezicht in dit jaarverslag.
58	Inzicht in missie/visie/strategie	Opgenomen op pagina 10 van dit jaarverslag.
62	Overwegingen inzake verantwoord beleggen	Zie met name pagina 20 tot en met pagina 22 van dit jaarverslag.
64	Rapportage over naleving interne gedragscode, code pensioenfondsen en de evaluatie van het functioneren van het bestuur	Zie bijlage 1C voor de gedragscode en de onderhavige paragraaf van dit jaarverslag over de zelfevaluatie van het bestuur.
65	Klachten en geschillen	Reglement klachten en geschillen is opgenomen op de website van het pensioenfonds. Zie voorts bijlage 1C.

BIJLAGE 2 **DETAILUITWERKINGEN**

A **ACTUARIËLE ANALYSE: ONTWIKKELING EIGEN VERMOGEN**

In 2022 is een resultaat behaald van € -356 miljoen. Hierdoor daalde het eigen vermogen van € 2.176 miljoen naar € 1.820 miljoen. Onderstaande tabel toont de ontwikkeling in 2022 en 2021 van het eigen vermogen naar oorzaken. Onder de tabel wordt dit verder toegelicht.

Ontwikkeling eigen vermogen ten behoeve van de dekkingsgraad (in miljoen €)

	2022	2021
Stand eigen vermogen per 1 januari	2.176	803
Beleggingen en rente pensioenverplichtingen		
– Beleggingsresultaten	-1.535	810
– Rentetoevoeging en wijziging rente pensioenverplichtingen	2.629	629
Renteresultaat op pensioenverplichtingen en rente pensioenverplichtingen	1.094	1.439
Ontvangen premie pensioenopbouw voor risico pensioenfonds		
– Ontvangen premie	136	133
– Pensioenopbouw voor risico van het pensioenfonds	-188	-200
Resultaat op premie	-52	-67
Bestemmingsreserve (premie- en toeslagendepot)		
– Ontvangen premie	4	6
– Beleggingsresultaat	-	2
Dotatie aan bestemmingsreserve	4	8
Toeslagen		
– Voorwaardelijke toeslagen	-1.338	-
– Toeslagen uit bestemmingsreserve	-6	-49
Toeslagen	-1.344	-49
Overige resultaten		
– Overige actuariële resultaten	-61	14
– Overige baten	1	1
Overige resultaten	-60	15
Saldo van baten en lasten	-358	1.346
Stand eigen vermogen per 31 december	1.818	2.149
Mutatie bestemmingsreserve	2	27
Stand eigen vermogen 31 december t.b.v. dekkingsgraad	1.820	2.176

Resultaat op beleggingen en rekenrente pensioenverplichtingen

In 2022 behaalden we een negatief beleggingsresultaat van € 1.535 miljoen. Het netto beleggingsrendement (na kosten) kwam uit op -14,4%. Zakelijke waarden, aandelen en credits hebben met € 667 miljoen negatief bijgedragen aan dit rendement. Op Vastgoed en infrastructuur werd een positief resultaat behaald van ruim € 83 miljoen.

Het resultaat op de matching beleggingen kwam, vooral door de gestegen rente, uit op een negatief resultaat van € 951 miljoen. Het pensioenfonds waardeert de pensioenverplichtingen met de door DNB gepubliceerde RTS. De hieruit voortvloeiende gemiddelde rente (rekenrente) is in 2022 gestegen van 0,5% naar 2,6%. De waarde van de pensioenverplichtingen daalde daardoor met € 2.585 miljoen. Inclusief de negatieve rentetoevoeging van € 44 miljoen is dit resultaat in totaal € 2.629 miljoen.

Resultaat op premie

In 2022 bedroeg de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw € 188 miljoen. De daarvoor bestemde premie kwam uit op € 136 miljoen. De rekenrente voor de inkoop van nieuwe pensioenopbouw is gebaseerd op de verwachte toekomstige kasstromen van actieve deelnemers en is voor 2022 berekend op 0,7%. De ontvangen premie voor nieuwe pensioenopbouw is een gedempte kostendekkende premie op basis van een verwacht rendement van 3,6%. Rekening houdend met een opslag voor toeslagverlening van 1,9% leidt dit tot een rekenrente van 1,7%. Het verschil in rekenrente, 0,7% versus 1,7%, verklaart waarom de kosten van de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw ten bedrage van € 188 miljoen, hoger zijn dan de daarvoor bestemde premie van € 136 miljoen.

Sociale partners hebben voor het jaar 2022 besloten de pensioenpremie op jaarbasis vast te stellen op 29,5% van de pensioengrondslag. In 2022 is op basis daarvan € 140 miljoen aan premie ontvangen. De op basis van verwacht rendement gedempte kosten-dekkende premie voor de opbouw van pensioen in 2022 bedroeg 28,7% en komt overeen met een bedrag van € 136 miljoen. Het verschil van € 4 miljoen met de ontvangen premie van € 140 miljoen is gedoteerd aan de bestemmingsreserve.

Toeslagen

Eind december 2021 bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 119,5%. Op basis daarvan heeft het bestuur begin 2022 besloten de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen per 1 januari 2022 te verhogen met 3,68%. Dit was een gedeeltelijke toeslagverlening ten opzichte van de stijging van de consumentenprijsindex tussen oktober 2020 en december 2021 met 5,11%. Met een beleidsdekkingsgraad van 119,5% was een volledige toeslagverlening niet mogelijk omdat de TBI-grens, dat is de grens vanaf welke volledig mag worden geïndexeerd, per eind 2021 is berekend op 123,2%. De achterstand van de pensioenen ten opzichte van onze ambitie nam daardoor aanvankelijk toe.

Gedurende 2022 is onder de versoepelde regels voor de toeslagverlening van de Algemene Maatregel van Bestuur alsnog de volledige toeslag van 5,11% toegekend voor de prijsstijging tot december 2021. Hiervoor is in juli een toeslag van 1,38% met terugwerkende kracht per 1 januari 2022 verleend. Op datzelfde moment is besloten om, in het licht van de hoge inflatiecijfers, alvast de prijsstijging over de periode januari tot en met juni 2022 van 4,42% volledig toe te kennen door verhoging van de pensioenen van alle deelnemers.

Aan het eind van 2022 is ook nog besloten tot een verhoging van 7,73% per 1 januari 2023 om ook de prijsstijging in de periode juli tot en met oktober 2022 volledig te compenseren. Daarmee is de totale prijsstijging voor de periode van oktober 2020 tot en met oktober 2022 volledig in de pensioenen verwerkt. De achterstand voor de deelnemers is daarmee dus ondanks de hoge inflatie niet verder opgelopen, en zelfs iets verminderd ten opzichte van eind 2021

Verder is in januari 2022 ook nog een kleine extra toeslag toegekend aan de actieve deelnemers vanuit de bestemmingsreserve van 0,18% per 1 januari 2022.

Per eind 2022 bedraagt de totale achterstand ten opzichte van onze ambitie voor actieve deelnemers 19,68%. Voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers is dat 20,99%.

Alle toeslagverlening over de periode oktober 2020 tot en met oktober 2022 is verwerkt in het verslagjaar 2022, omdat de besluiten hierover in 2022 zijn genomen.

Overige resultaten

Het overige resultaat van € -61 miljoen betreft de aanpassing van de sterftetafels (€ -66 miljoen) en het resultaat op langlevens en flexibilisering (€ 4 miljoen). De feitelijke pensioenuitvoeringskosten kwamen uit op € 5 miljoen terwijl € 6 miljoen is vrijgevallen uit de voorziening pensioenverplichtingen.

B BELEGGINGEN

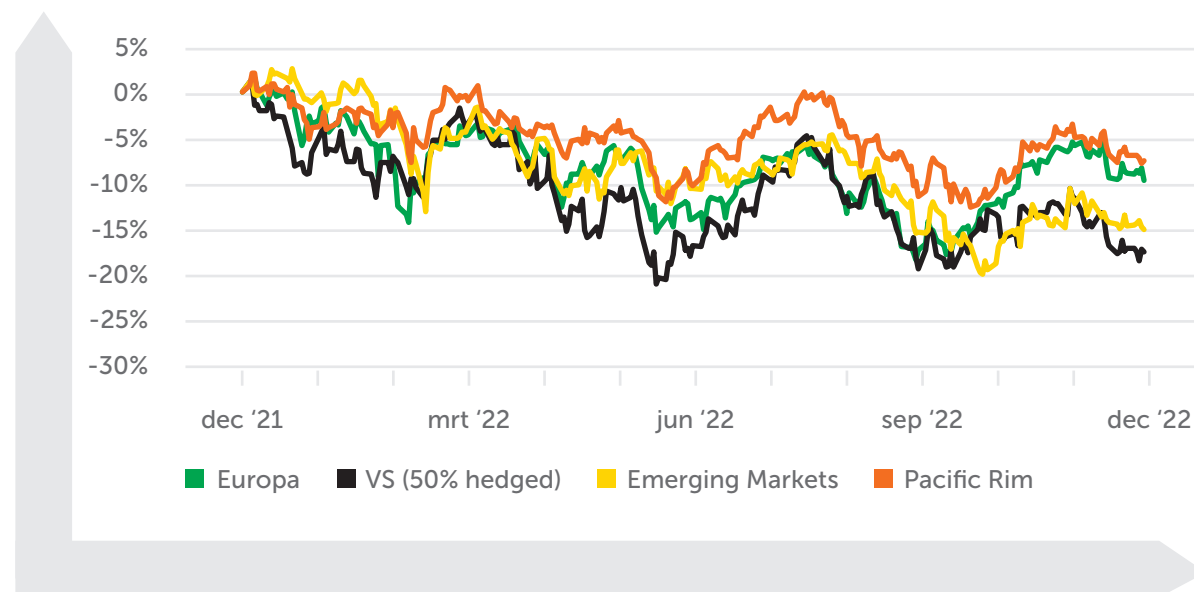
Beleggingsomgeving 2022

Voor 2022 werd aanvankelijk een gezonde groei met afnemende inflatie verwacht, maar dat pakte anders uit. De combinatie van een snel herstel na het einde van de coronapandemie gecombineerd met zeer snel stijgende energieprijzen door de Russische inval van Oekraïne zorgden voor een ongekend hoge inflatie in Europa en de VS. De Europese Centrale Bank (ECB) en de Amerikaanse centrale bank (Fed) werden hierdoor gedwongen om fors in te grijpen met renteverhogingen. Overheden kwamen met grote ondersteuningspakketten om de inflatie dragelijk te houden voor hun bevolking. China gaf een ander beeld. Anders dan in het westen doofde de coronapandemie in China niet uit. De grootschalige lockdowns ondermijnden de productie. Hier was eerder sprake van deflatie en de Chinese centrale bank verlaagde de rente.

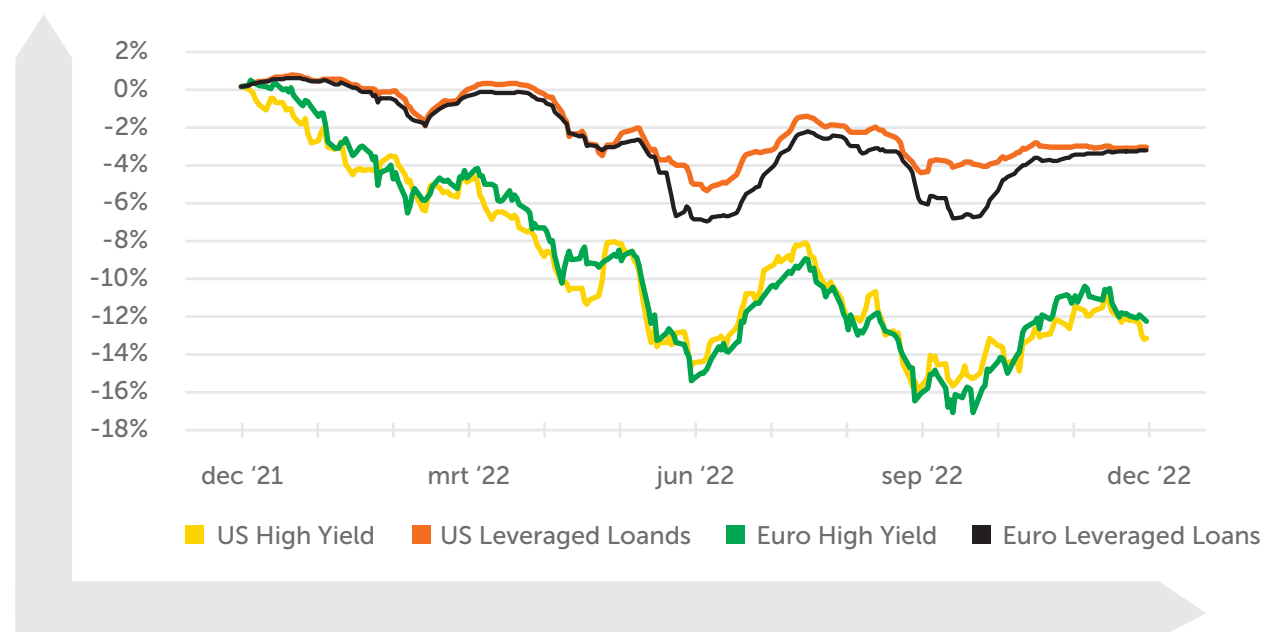
Voor bijna alle aandelenmarkten was de mix van een stijgende rente met een toenemende kans op recessie, ofwel dalende winsten, funest. Aandelenindices zagen forse verliezen.

High Yield bedrijfsobligaties en bedrijfslening lieten net als aandelen negatieve cijfers zien. In de VS bleven de verliezen beperkt, maar in Europa waren de verliezen zeer fors. Het verlies als gevolg van de kredietcomponent bleef zeer beperkt. High Yield bedrijfsobligaties kennen ook een nominale rentecomponent. Hierop werd wel een fors verlies geleden vanwege de sterk gestegen rente. Leningen (leveraged loans) hebben een verwaarloosbare nominale rentecomponent, waardoor het verlies veel kleiner was dan op High Yield bedrijfsobligaties.

Ontwikkeling MSCI aandelenindices (in €)

Ontwikkeling credits Europa en US (cumulatief rendement gehedged naar €)

Europese 10- en 20-jaars swaprentes

Lage rentes en hoge inflatie vertaalden zich in sterk stijgende huizenprijzen. Logistiek was bij verre de best presterende vastgoedsector met rendementen boven de 20%. De sectorbrede Europese vastgoedbenchmark steeg met 10,1%.

De verhoging van de korte rente door de Amerikaanse en Europese centrale banken stuwde ook de lange rente omhoog. In de eurozone steeg bijvoorbeeld de 20-jaars swaprente van 0,58% naar 2,93%. De rentestijging betekende flink koersverlies voor obligaties.

Vastgoed, en met name in logistiek zagen in 2022 wel positieve rendementen. Het is wel de verwachting dat er een correctie d.m.v. afwaarderingen zal gaan plaatsvinden. In het vierde kwartaal was daar al sprake van en dat zal begin 2023 waarschijnlijk doorzetten. De Amerikaanse dollar steeg flink in waarde tegenover andere munten, waaronder ook de euro.

Karakteristieken portefeuilles

Vastrentende waarden portefeuille

De vastrentende waarden portefeuille kent drie belangrijke functies:

- afdekking van het renterisico (matching);
- zorgdragen voor een liquiditeitsbuffer en
- diversificatie met de rest van de beleggingsmix.

Hiertoe wordt belegd in:

- staatsleningen (Duitsland, Nederland, Luxemburg, Finland, Oostenrijk, Frankrijk en België);
- covered bonds;
- Nederlandse woninghypotheken;
- kasgeld (beperkt).

De eerste drie categorieën kenmerken zich door een hoge rentegevoeligheid en een laag kredietrisico en spelen een belangrijke rol in de renteafdekking. Kasgeld vervult vooral een rol als liquiditeitsbuffer.

Covered bonds zijn door banken uitgegeven leningen die door onderpandsvoorwaarden een laag krediet-risico kennen. Om de afdekking in grootte en precisie op het gewenste niveau te krijgen wordt in aanvulling op bovenstaande beleggingen gebruik gemaakt van rentederivaten, zogenaamde renteswaps.

Het pensioenfonds hanteert strategisch een dynamische rentestafel waarbij bij een hoger percentage van de rentegevoeligheid wordt afgedekt naar mate het renteniveau hoger ligt. In juli 2022 is deze dynamische rentestafel iets aangepast waardoor het afdekkingspercentage gegeven een bepaald renteniveau iets lager is komen te liggen. De afdekkingspercentages kunnen nu variëren tussen 16% en 48%. In 2022 heeft het afdekkingspercentage, als gevolg van de sterk veranderde rente gevarieerd tussen 28% en 40%. Aan het begin van het jaar bedroeg het afdekkingspercentage 28%, aan het eind van het jaar 36%. De implementatie van de strategische renteafdekking van 28% van de totale verplichtingen, op basis van marktrente, wordt vormgegeven door een renteafdekking die zich beperkt tot de verplichtingen over de eerstkomende 25 jaren. Eind 2022, bij een totaal afdekkingspercentage van 36%, kwam dat neer op een afdekking van ongeveer 69% voor die eerste 25 jaar en ongeveer 0% daarboven. Redenen voor deze wijze van implementatie zijn onder andere de beperkte liquiditeit en asymmetrische vraag-aanbod verhoudingen voor rente-instrumenten met een looptijd boven de 25 jaar, alsmede het feit dat de af te

dekken verplichtingen minder precies zijn in te schatten naarmate ze verder in de toekomst liggen. Recentelijk komt de verwachting dat in het nieuwe pensioenstelsel minder afdekking van verplichtingen met lange looptijden zal plaatsvinden daar als extra reden bij.

Aandelenportefeuille
De aandelenportefeuille van Stichting Pensioenfonds Hoogovens kent een wereldwijde spreiding. De strategische regioverdeling zie je in de tabel hieronder.

Verder wordt de aandelenportefeuille gekarakteriseerd door een combinatie van twee benaderingen. Enerzijds wordt belegd in passieve indexfondsen, anderzijds bestaat de portefeuille uit een aantal actieve mandaten. De passieve indexfondsen richten zich op het efficiënt en tegen lage kosten nabootsen van de regiobenchmarks van de aandelenportefeuille. De actieve mandaten bestaan uit op lange termijn georiënteerde managers met portefeuilles die zich veelal kenmerken door een beperkt aantal bedrijven en door weinig transacties (lage turnover). Een gedeelte van de actief beheerde Europese aandelen wordt intern beheerd. De actieve portefeuilles hebben individueel een hoog actief gehalte, dat wil zeggen dat ze in samenstelling behoorlijk kunnen verschillen van de benchmark. Op totaal portefeuilleniveau moet de mix van passief management en een combinatie van actieve managers ervoor zorgen dat de aandelenportefeuille in zijn geheel op lange termijn een hoger rendement behaalt dan de benchmark,

Strategische regioverdeling van aandelenportefeuille

	2022	vanaf 1-1-2023
Europa	35%	40%
Verenigde Staten	35%	35%
Opkomende markten	20%	15%
Pacific (inclusief Japan)	10%.	10%

maar zich daarbij wel grotendeels ontwikkelt in lijn met de benchmark: de zogenaamde ‘tracking error’ van de totale aandelenportefeuille blijft beperkt tot minder dan 2%.

Creditportefeuille
De creditportefeuille richt zich primair op het genereren van rendement door het krijgen van een vergoeding voor het bewust nemen van kredietrisico. Andere soorten van risico mogen slechts een zeer secundaire rol spelen. Dit betekent onder andere dat er voor obligaties en leningen met een hoge kredietwaardigheid geen plaats is in de creditportefeuille, omdat bij deze instrumenten de nominale rente-risicocomponent te groot is in vergelijking met de kredietrisicocomponent. De focus ligt bij de creditportefeuille dus precies omgekeerd dan bij de vastrentende waarden portefeuille die zich richt op hoge gevoeligheid naar nominale rente en een zeer beperkt kredietrisico. Voor de creditportefeuille wordt een benchmark gehanteerd die bestaat uit 50% high yield bonds en 50% bank loans, met een regionale verdeling van 60% Verenigde Staten (VS) en 40% Europa. High yield bestaat uit obligaties die rechtstreeks door (zeer grote) bedrijven worden uitgegeven en die publiek verhandelbaar zijn. High yield obligaties kennen wel een nominale rentecomponent, maar de kredietrisicocomponent is veel hoger vanwege de lagere kredietwaardigheid van de uitgevende bedrijven. Bank loans zijn leningen die door banken gestructureerd worden voor bedrijven en geplaatst worden bij beleggers. Aantrekkelijk is dat de vergoeding de vorm heeft van een variabele korte nominale rente plus een kredietopslag. Hierdoor is de nominale rentecomponent praktisch nul, geheel in lijn met de strategische doelstelling van de creditportefeuille.

Naast high yield en bank loans kunnen andere (sub-investment grade) creditbeleggingen deel uit maken van de daadwerkelijke creditportefeuille, zolang dit past binnen de strategie van de credit-

portefeuille en het bestuur daar expliciet goedkeuring voor heeft verleend. Het bestuur heeft, onder andere, toestemming gegeven om in direct lending aan small en mid cap ondernemingen in Europa te beleggen.

De creditportefeuille bestaat geheel uit extern beheerde mandaten.

Vastgoed en infrastructuur portefeuille
Deze portefeuille bestond in 2022 uit extern beheerde vastgoedportefeuilles van Nederlandse woningen en winkels en vijf pan-Europese fondsen, te weten een logistiek fonds, een woningfonds, een zorgvastgoedfonds en twee multi-sector fondsen. Het zorgvastgoedfonds is in 2022 toegevoegd. Met de vastgoedportefeuille wordt een strategisch risicoprofiel nagestreefd dat tussen vastrentende waarden en aandelen ligt, waarbij het rendement voornamelijk uit (stabiele) inkomstenstromen, voortkomend uit (tastbare) objecten, bestaat.

De infrastructuurportefeuille van het pensioenfonds bevindt zich in de zogenaamde exit-fase, waarin het rendement gerealiseerd wordt door de projecten in de portefeuille te verkopen. Er bevond zich eind 2022 nog slechts € 10 miljoen in de portefeuille.

Rendementen portefeuilles

Vastrentende waarden
Sinds 2017 is de swapoverlay integraal onderdeel van de vastrentende waardenportefeuille. De benchmark voor de portefeuille is samengesteld uit zogenaamde iBoxx indices voor het fysieke gedeelte van de portefeuille en een specifieke uitvoeringsbenchmark voor de renteswaps. De vastrentende waardenportefeuille heeft in 2022 0,9 procentpunt beter gepresteerd dan deze samengestelde benchmark. Nederlandse woninghypotheken presteerden beter dan de iBoxx indices en droegen in belangrijke mate bij aan de outperformance, net als staatsleningen. Covered bonds deden het minder goed dan de benchmark.

Door de forse rentestijging in 2022 was het rendement van de vastrentende waarden portefeuille sterk negatief: -24,8%

Aandelen

De aandelenportefeuille als geheel leverde in 2022 een verlies op van 14,0%. De benchmark, die samen- gesteld is uit regionale marktindices, liet een verlies van 13,1% zien. De portefeuilles voor Europa en Pacific deden het respectievelijk 0,8 en 6,9 procent- punt slechter dan de regionale index. De portefeuille voor Opkomende Markten deed het licht beter dan de regionale index met een verschil van 0,1 procent- punt. De portefeuille van de VS haalde nagenoeg hetzelfde rendement als de regionale index.

Credits

De creditportefeuille behaalde over 2022 een verlies van 2,8% en deed het daarmee 5 procentpunt beter dan de benchmark die een verlies van -7,8% liet zien. Het verschil is geheel toe te schrijven aan Europese credits. Hierop werd een positief rendement van 2,3% behaald, terwijl de benchmark hier een 7,4% verlies vertoonde. Het waren met name de beleggingen in Europese direct lending die aan dit goede resultaat bijdroegen. Op Amerikaanse credits werd net als de benchmark een verlies van 8,2% gemaakt.

Vastgoed en infrastructuur

Gezien het illiquide karakter van deze portefeuille is het belangrijk te memoreren dat het voor vastgoed- beleggingen niet mogelijk is benchmarks nauw te volgen. Bovendien zijn beschikbare benchmarks minder representatief voor de daadwerkelijke portefeuille. Jaar op jaar zullen er daarom in het algemeen grotere afwijkingen met de benchmark zijn dan bij de meer liquide beleggingscategorieën. De vastgoedportefeuille kende voor 2022 een sterk positief rendement van 11,4%, 4,9 procentpunt hoger dan de benchmark lag. Met name beleggingen in logistiek hebben hieraan een grote bijdrage geleverd. De verwachting is dat het rendement over 2023

initieel negatief beïnvloed zal worden door door- gevoerde afwaarderingen.

Het laatste beetje aan infrastructuur beleggingen deed het minder goed dan de vastgoed. Het totaal- rendement 2022 van vastgoed en infrastructuur kwam uit op 10,8%, 4,4 procentpunt beter dan de benchmark.

Corporate Governance: stemgedrag

We zijn actief betrokken bij de ondernemingen waarvan we aandelen in de portefeuille hebben. Er is in 2022 bij 99% van de voorstellen op aandeelhouders- vergaderingen gestemd. Hierbij worden we onder- steund door stemrapporten van internationaal opererende dienstverleners. Mede aan de hand hiervan wordt gestemd over de voorstellen vanuit het management van de ondernemingen. Bij 24% van alle stemmingen werd er op één of meerdere onderdelen afwijkend van aanbevelingen van het management gestemd. Het bestuur heeft een expliciet stembeleid vastgesteld, dat op de website is gepubliceerd. Op de website zijn vanaf het tweede kwartaal uitgebreide stemrapportages met alle uitgebrachte stemmen te vinden. ([www.pfhoogovens.nl/over-ons/beleid/ rapportages-stemgedrag/](http://www.pfhoogovens.nl/over-ons/beleid/rapportages-stemgedrag/))

Het pensioenfonds is deelnemer van Eumedion, dat zich richt op het onderhouden en verder ontwikkelen van het corporate governance beleid van in Nederland gevestigde institutionele beleggers. Eumedion heeft een Nederlandse ‘Stewardship Code’ geformuleerd voor pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders. Deze Stewardship Code onderstreept het belang van aandeelhouders- betrokkenheid voor het streven naar langetermijn waardecreatie door Nederlandse beursondernemingen.

C KOSTEN

Totale uitvoeringskosten

De totale (interne) uitvoeringskosten van het pensioen- fonds bedroegen in 2022 € 11,2 miljoen (2021: € 10,3 miljoen). Een belangrijk deel van de stijging in 2022 komt door eenmalige projectkosten in het kader van de verhuizing van het pensioenfonds. In zijn algemeenheid zien we vooral een druk op de kosten door diverse externe factoren zoals MVB-beleid en het nieuwe pensioenstelsel. Van de totale uitvoerings- kosten heeft € 4,9 miljoen (2021: € 4,8 miljoen) betrekking op pensioenbeheer en € 6,3 miljoen (2021: € 5,5 miljoen) op vermogensbeheer. Kosten worden zoveel als mogelijk direct toegerekend aan pensioen- beheer respectievelijk vermogensbeheer. Indien geen directe toerekening mogelijk is vindt toerekening plaats op basis van een pro rato schatting. Dit geldt voor de zogenoemde algemene kosten die betrekking hebben op de kosten van het bestuur, toezicht en overige algemene kosten. Deze bedroegen in 2022 € 3,9 miljoen (2021: € 3,8 miljoen). Hiervan is € 2,7 miljoen (2021: € 2,5 miljoen) toegerekend aan vermogensbeheer.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten bestaan uit kosten van de pensioenadministratie, de communicatie aan verzekerden, controle- en advieskosten alsmede bestuurs- en toezichtkosten. Volgens de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie (hierna: Aanbevelingen) worden de pensioenuitvoeringskosten uitgedrukt in een bedrag per deelnemer waarbij het aantal deelnemers bestaat uit het totaal aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden.

Vooraf aan de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer kleefte het nadeel dat deze in hoge mate wordt bepaald door het aantal deelnemers in plaats van dat deze worden gerelateerd aan het belegd vermogen (per deelnemer). De uitgangspositie van een pensioenfonds is vaak een (historisch) gegeven. Pensioenfondsen hebben geen invloed op de schaalgrootte omdat zij geen invloed hebben op het aantal deelnemers. Een ander voorbeeld is dat de complexiteit van een pensioenregeling toeneemt als sociale partners overgangsregelingen hebben afgesproken voor oude rechten. Pensioenfondsen hebben ook geen invloed op het aantal deelnemers- mutaties. Deze kunnen in sommige sectoren hoger liggen dan in andere sectoren. Daarnaast zet een pensioenfonds in op een bepaald serviceniveau gebaseerd op de karakteristieken en wensen van het deelnemersbestand. Deze factoren tezamen bepalen in belangrijke mate het kostenniveau van een pensioenfonds.

Ons pensioenfonds voert één pensioenregeling uit. Het naast elkaar bestaan van meerdere pensioen- en overgangsregelingen verhoogt de complexiteit van de uitvoering en daarmee de pensioenuitvoeringskosten. Minder complexiteit betekent ook dat de administratie beter is te automatiseren, hetgeen binnen de pensioenadministratie in hoge mate is gerealiseerd. De communicatiekosten worden beïnvloed door ons streven naar duidelijke en begrijpelijke communicatie richting de verzekerden waarbij deze zoveel mogelijk wordt afgestemd op hun persoonlijke situatie. Tevens zijn de laatste jaren stappen gezet om de communi- catie steeds verder te digitaliseren. Automatisering van processen en digitalisering zijn instrumenten die het verzekerden gemakkelijker maakt om te communiceren met het pensioenfonds en leveren op termijn kostenbesparingen op.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt zijn, ten opzichte van 2021, de pensioenuitvoeringskosten nagenoeg gelijk gebleven (in miljoen €).

Pensioenuitvoeringskosten (in miljoen €)

	2022	2021
Pensioenadministratie	3,2	3,2
Pensioencommunicatie	0,2	0,2
Controle en advies	0,1	0,1
Algemene kosten: bestuur, toezicht en overige (na toerekening)	1,3	1,3
Totaal	4,9	4,8

Vermogensbeheer- en transactiekosten (in miljoen €)

	2022	2021
Vermogensbeheerkosten intern (deel totale interne uitvoeringskosten)	6	6
Beheer vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	33	31
Prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders	10	12
Bewaarloon en overige kosten	1	1
Totaal vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten)	50	50
Transactiekosten	9	9
Totaal	59	59

Vermogensbeheerkosten

In 2022 zijn de vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) uitgekomen op een bedrag van € 50 miljoen (2021: € 50 miljoen). Ten opzichte van 2021 stegen de beheervergoedingen aan externe vermogensbeheerders, vooral als gevolg van een uitbreiding van de vastgoedportefeuille. Daar tegenover daalden de prestatieafhankelijke vergoedingen aan externe vermogensbeheerders, eveneens met name bij vastgoed. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen stijgen de kosten voor vermogensbeheer van 0,48% naar 0,52%, Hierbij was

de voornaamste factor de daling van het gemiddeld belegde vermogen in 2022 met circa 7%.

De samenstelling van de beleggingsportefeuille is van invloed op het kostenniveau. De afgelopen jaren is er sprake van een toename van minder liquide beleggingen waarvoor de beheerskosten doorgaans wat hoger zijn, maar waar hogere rendementen tegenover staan. Bij de beleggingen maken we een afweging tussen de driehoek rendement, risico en kosten binnen de grenzen van de vooraf vastgestelde risicohouding. Daarbij zijn wij ons bewust van de

noodzaak om het belegd vermogen zo kosten-efficiënt als mogelijk te beheren. Het gedeeltelijk intern beheer van vastrentende waarden en aandelen draagt bij aan lage kosten. Hiernaast helpt het feit dat een gedeelte van de aandelenportefeuille belegd wordt in passieve indexfondsen, met zeer lage beheervergoedingen. De beoordeling van de door externe partijen verlangde beheervergoeding vormt een belangrijk onderdeel van het selectie- en evaluatieproces. De beloning van een externe partij bestaat uit een vaste vergoeding of een vaste vergoeding in combinatie met een prestatieafhankelijke vergoeding. Vaste vergoedingen genieten doorgaans de voorkeur omdat deze niet aanmoedigen tot het nemen van onverantwoorde risico's. Echter, onder de juiste voorwaarden en juiste omstandigheden kunnen met externe partijen prestatieafhankelijke vergoedingen worden overeengekomen als dat leidt tot een kosten-efficiëntere uitvoering. Gespreide betaling van de prestatieafhankelijke vergoedingen, het instellen van een high water mark * of het beperken van de maximaal te bereiken vergoeding zijn voorbeelden van kostenbeperkende voorwaarden die worden opgenomen in contracten met externe partijen.

Kostenniveaus worden periodiek geëvalueerd op marktconformiteit. Te hoge beheervergoedingen kunnen een reden zijn om het contract met een externe partij te beëindigen of een potentiële partij niet te selecteren.

* Een high water mark zorgt ervoor dat er alleen een rendement gerelateerde vergoeding wordt uitbetaald bij additionele netto cumulatieve meerwaarde door de externe partij.

Transactiekosten

De gehanteerde beleggingsstrategieën kenmerken zich veelal door een lange termijn benadering met relatief weinig transacties. Dit houdt de transactiekosten laag. De transactiekosten bleven met € 9 miljoen in 2022 gelijk ten opzichte van 2021. Als percentage van het belegd vermogen zijn de transactiekosten met 0,09% (2021: 0,09%) eveneens gelijk gebleven.

Bij de toelichting op de staat van baten en lasten (pagina 58) is de aansluiting gemaakt tussen hoe de vermogensbeheer- en transactiekosten zijn verwerkt in de jaarrekening en hoe die hierboven zijn opgenomen.

D PENSIOENEN, COMMUNICATIE EN SERVICEVERLENING

Onderstaande tabel geeft inzicht in de karakteristieken van de kasstromen per het einde van het boekjaar.

De contante waarde is berekend door de kasstromen contant te maken met de rentetermijnstructuur van DNB per ultimo 2021 en 2022. De contante waarde van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds.

De opgebouwde nominale pensioenkasstromen van € 11.196 miljoen (zie grafiek op pagina 117 bovenaan) worden gedekt door een belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds van € 8.986 miljoen. Hierdoor is er per eind 2022 een tekort van € 2.210 miljoen aan vermogen ten opzichte van wat nodig is om de

toegezegde nominale uitkeringen te betalen. Uitgedrukt in een beleggingsrendement is dit 1,2% per jaar. Dit is aanzienlijk lager dan de verwachte rendementen waar het pensioenfonds van uitgaat bij de beleidsontwikkeling. Voor de komende jaren bedraagt het verwacht rendement op basis van het strategisch beleggingsbeleid ongeveer 4,9% per jaar.

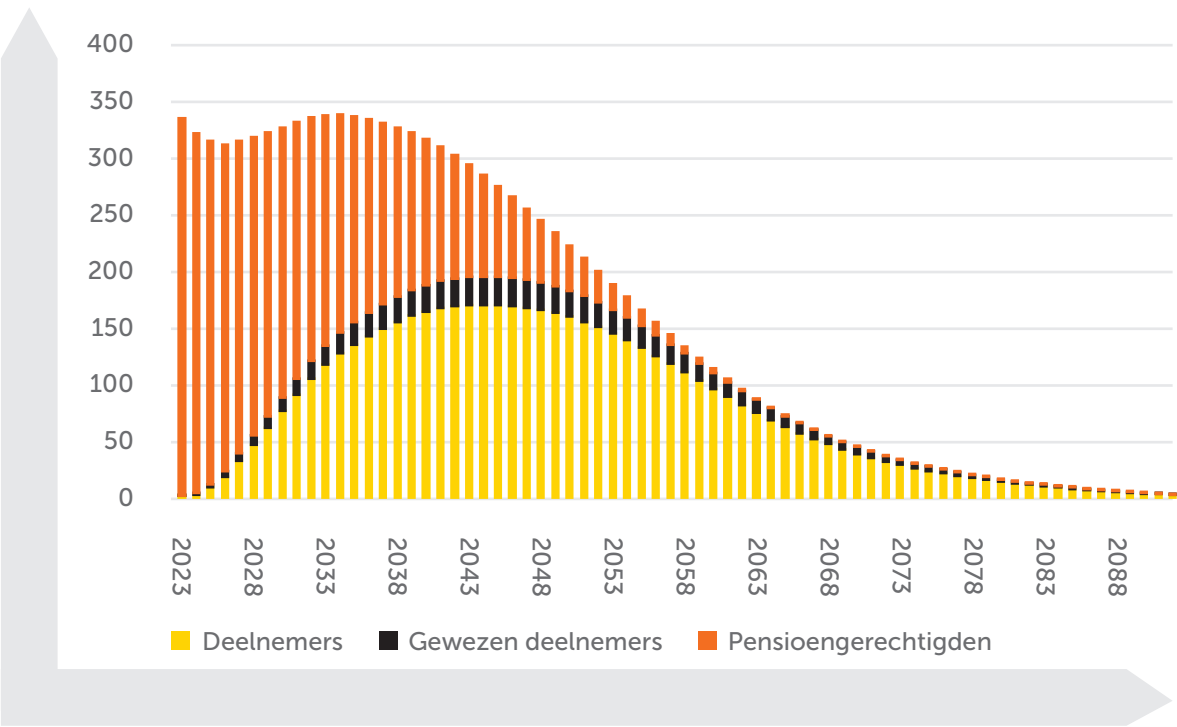
De contante waarde van de pensioenverplichtingen is berekend met de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (zie grafiek op pagina 117 onderaan). Hieruit volgt een gemiddeld gewogen rentevoet van 2,63% per jaar.

De RTS primo 2023 die in de grafiek is weergegeven, leidt per 1 januari 2023 tot een stijging van de technische voorzieningen met € 18 miljoen en dientengevolge een daling van de dekkningsgraad met 0,3 procentpunt (zie ook in de jaarrekening onder 'Gebeurtenissen na balansdatum').

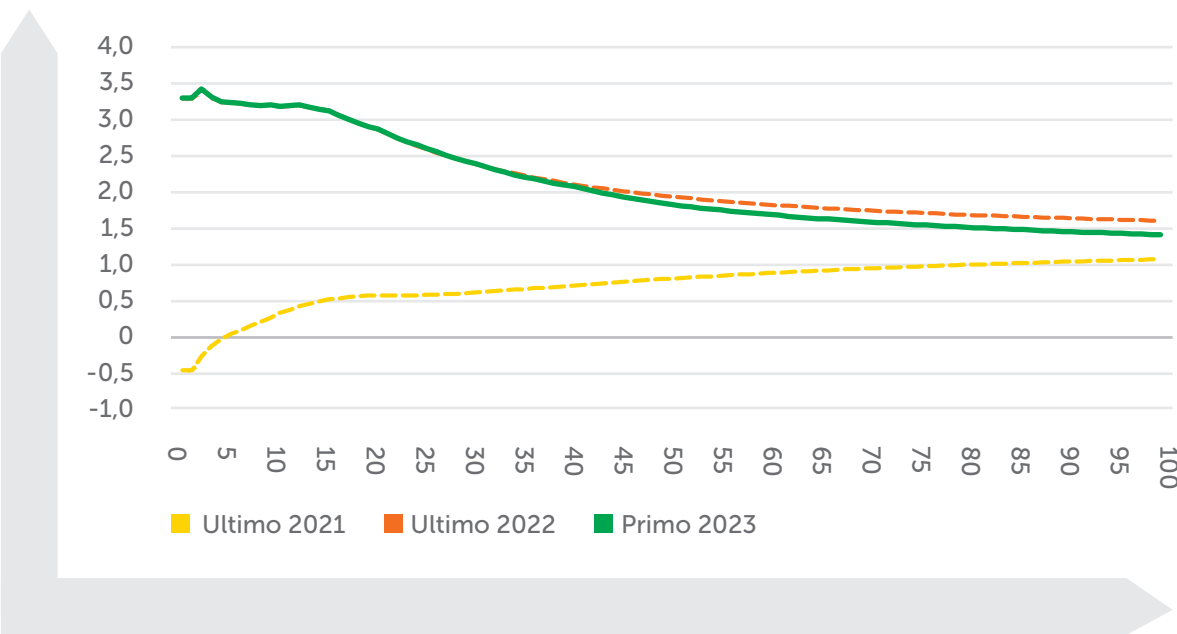
Kasstromen en contante waarde einde boekjaar (in miljoen €)

	2022			2021		
	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)
Actieve deelnemers	5.440	2.992	42	4.700	4.039	48
Gewezen deelnemers	806	447	6	687	594	7
Pensioengerechtigden	4.950	3.721	52	4.014	3.855	45
Totaal pensioenverplichtingen	11.196	7.160	100	9.401	8.488	100
Kenmerken	Gemiddelde rentevoet (in %)		Duration (in jaren)	Gemiddelde rentevoet (in %)		Duration (in jaren)
Actieve deelnemers	2,5		23	0,6		25
Gewezen deelnemers	2,5		23	0,6		24
Pensioengerechtigden	3,0		9	0,4		10
Totaal pensioenverplichtingen	2,6		16	0,5		18

Verwachte jaarkasstromen per einde boekjaar (in miljoen €)

Rentetermijnstructuur (RTS) per boekjaar (in %)

Achterstand toeslagverlening

Periode	Toeslagverlening per	Achterstand pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	Achterstand actieve deelnemers
Reguliere toeslagverlening			
2008	1 januari 2009	2,78%	2,51%
2009	1 januari 2010	0,71%	0,50%
2010	1 januari 2011	1,57%	1,25%
2011	1 januari 2012	2,61%	1,76%
2012	1 januari 2013	2,87%	2,01%
2013	1 januari 2014	1,56%	1,25%
inhaal uit rendement	1 juli 2014	-1,00%	-1,00%
2014	1 januari 2015	0,72%	2,08%
2015	1 januari 2016	0,66%	1,90%
2016	1 januari 2017	0,42%	2,36%
2017	1 januari 2018	1,19%	1,79%
2018	1 januari 2019	1,23%	1,17%
2019	1 januari 2020	2,72%	4,02%
2020	1 januari 2021	1,22%	2,50%
Toeslagverlening uit bestemmingsreserve			
2014	1 januari 2015		-0,62%
2015	1 januari 2016		-1,21%
2016 en 2017	1 augustus 2017		-0,77%
2017	1 januari 2018		-0,20%
2018	1 januari 2019		-0,87%
2019	1 januari 2020		-0,95%
2020	1 juli 2021		-1,02%
2021	1 januari 2022		-0,18%
Cumulatief per 1 januari 2023		20,99%	19,68%

Per 1 januari 2023 bedraagt de cumulatieve achterstand ten opzichte van de ambitie voor actieve deelnemers 19,68% en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 20,99%.

De tabellen op pagina 119 geven de ontwikkeling van het aantal verzekerden in 2022 weer. Door de hoge instroom van relatief jonge actieve deelnemers daalde de gemiddelde leeftijd van 45,9

per eind 2021 naar 45,3 jaar ultimo 2022. Door de verhoging van de AOW-leeftijd neemt het percentage deelnemers dat ouder is dan 65 jaar nog steeds toe. De gemiddelde leeftijd waarop men het ouderdomspensioen laat ingaan is in 2022 gelijk gebleven (65,3 jaar). De verwachting is echter dat door de stijgende AOW-leeftijd de gemiddelde pensioenleeftijd in de komende jaren nog wat verder omhooggaat.

Ontwikkeling aantal verzekerden in 2022

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdoms-pensioen *	Partner-pensioen	Wezen-pensioen
Stand einde vorig boekjaar	9.681	3.988	9.192	5.211	70
Toetredingen	972	-	-	-	-
Einde deelnemerschap	-375	375	-	-	-21
Waardeoverdracht	-	-152	-	-	-
Ingang pensioen	-253	-267	520	324	17
Overlijden	-22	-19	-434	-388	-
Afkoop en andere oorzaken	-	-35	-53	-23	-1
Saldo mutaties	322	-98	33	-87	-5
Stand einde boekjaar	10.003	3.890	9.225	5.124	65

* Exclusief 1 deeltijdgepensioneerde en 60 deelnemers aan Generatiepact

Verdeling deelnemers naar leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie in jaren	2022		2021	
	Aantal	%	Aantal	%
20-29	1.588	15,9	1.434	14,8
30-39	2.204	22,0	2.001	20,7
40-49	1.688	16,9	1.617	16,7
50-59	2.723	27,2	2.864	29,6
60-65	1.742	17,4	1.714	17,7
66-67	58	0,6	51	0,5
	10.003	100,0	9.681	100,0
Gemiddelde leeftijd		45,3		45,9
Gemiddelde pensioenleeftijd *		65,3		65,3

* De gemiddelde leeftijd waarop deelnemers het ouderdomspensioen laten ingaan.

Communicatie

We informeren onze deelnemers en gepensioneerden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds.

Publieksjaarverslag, nieuwsbrief en pensioenoverzicht

De deelnemers en de pensioengerechtigden ontvangen het publieksjaarverslag met informatie over de gang van zaken bij het pensioenfonds alsmede over de belangrijkste feiten en cijfers. In januari 2023 brachten we een nieuwsbrief uit met een uitgebreide toelichting op het besluit toeslagen per 1 januari 2023 (over 2022) te verlenen. Daarnaast is aandacht besteed aan de financiële situatie van het pensioenfonds en de beleggingsportefeuille. De deelnemers en pensioengerechtigden ontvangen jaarlijks het, wettelijk voorgeschreven, Uniform Pensioenoverzicht (UPO).

Steeds meer digitale communicatie

Met behulp van digitale communicatie wordt beoogd de deelnemer en pensioengerechtigde effectiever te bereiken. Mede daarom is gekozen om in te zetten op digitale communicatie, tenzij daar bezwaar tegen wordt gemaakt. In 2022 werd de jaarlijkse nieuwsbrief voor het eerst digitaal verstuurd naar de personen die digitaal bereikbaar zijn. We realiseren ons dat er voldoende aandacht moet zijn voor deelnemers en pensioengerechtigden die geen toegang hebben tot digitale middelen of dit niet wensen. Zij blijven op de traditionele manier schriftelijke communicatie ontvangen. Telefonisch contact en andere vormen van persoonlijk contact blijven ook belangrijk. We vinden op het individu toegespitste dienstverlening van groot belang. Deelnemers verwachten informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is. Die informatie moet begrijpelijk zijn, juist gedoseerd (niet te veel, niet te weinig) en aansluiten op hun beleving en kennis. Digitale communicatie maakt het eenvoudiger

om inzicht te geven in persoonlijke keuzes en mensen te begeleiden bij het maken van deze keuzes.

Website

We houden onze website (www.pfhoogovens.nl) actueel. Er worden regelmatig nieuwsberichten gepubliceerd over actualiteiten. De website geeft elke maand informatie over onze financiële positie. Informatie over het stemgedrag van het pensioen-fonds tijdens aandeelhoudersvergaderingen wordt elk kwartaal gepubliceerd.

Door in te loggen met DigiD komt de deelnemer of pensioengerechtigde in de persoonlijke mijnomgeving. Binnen deze omgeving vindt men gegevens zoals het UPO. De mijnomgeving biedt de mogelijkheid om processen vergaand te automatiseren en te personaliseren. Men kan in de mijnomgeving bijvoorbeeld zelf het correspondentie-adres of e-mailadres wijzigen. Dit wordt direct, zonder menselijke tussenkomst, in het administratiesysteem verwerkt. De verzekerde vindt binnen ‘Mijn Pensioen’ de status van de mutatie terug.

Pensioenplanner

Werknemers en oud-werknemers hebben in ‘Mijn Pensioen’ de mogelijkheid om met behulp van een online pensioenplanner de gevolgen van individuele keuzes zoals het eerder met pensioen gaan of deeltijdpensionering inzichtelijk te maken. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto maandbedragen te berekenen inclusief de AOW. Hierdoor ontstaat inzicht in de bestedings-mogelijkheden na pensionering.

Brochures

We beschikken over een pakket brochures voor belangrijke gebeurtenissen. De brochures, het pensioen reglement en de statuten zijn tevens digitaal beschikbaar via de website van het pensioenfonds.

In contact met de doelgroep

Pensioenfonds Hoogovens zoekt waar mogelijk de dialoog met de deelnemers en gepensioneerden op, in persoonlijke contacten, tijdens voorlichtingsbijeenkomsten en in evaluaties.

Persoonlijke contacten

De medewerkers van de informatiebalie in het kantoor van het pensioenfonds en de telefonische helpdesk onderhouden de persoonlijke contacten met (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Alle deelnemers en pensioengerechtigden kunnen het pensioenfonds persoonlijk benaderen met vragen. We hechten veel waarde aan deze persoonlijke benadering. Het blijkt dat dit erg op prijs wordt gesteld.

In de collectieve regeling bestaan er alleen bij pensioeningang individuele keuzemogelijkheden. Iedere deelnemer heeft voor de pensioendatum de mogelijkheid om een persoonlijk keuzebegeleidings-gesprek aan te gaan over zijn of haar individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek worden met de deelnemer onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor draagt het pensioenfonds eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken. In 2022 zijn ruim 200 pensionerings-gesprekken gevoerd. Dit is bijna de helft (44%) van de personen die in 2022 met pensioen gingen. Naast de keuzebegeleidingsgesprekken worden er ook (alge-mene) individuele informatiegesprekken gevoerd. In 2022 waren dit er ruim 90.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Op verzoek geven we voorlichting over pensioen-aangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden. Vanuit het medewerkersplatform van Tata Steel in IJmuiden wordt daarnaast om de maand een pensioen-voorlichting georganiseerd. Het pensioenfonds heeft in 2022 vijf keer een (digitale) pensioenvoorlichting

aan groepen werknemers gegeven. De voorlichtingen duren gemiddeld 1,5 uur.

E RISICOBEBEER

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van de verschillende risico's, onze risicobereidheid, de mogelijke impact van risico's op de financiële positie, de beheersingsmaatregelen die wij inzetten en hoe risicomanagement is verankerd in onze organisatie.

Risico's

De beheersingscategorieën vormen het fundament voor goed risicomanagement en omvatten maatregelen om risico's te beheersen. Organisatie en management omvatten de inrichting en bemensing van de organisatie en de daarbij behorende processen met betrekking tot onder andere besturing, strategie-vorming en het vaststellen van de risicohouding van het fonds. Het solvabiliteitsbeheer betreft het premie-, toeslagen- en beleggingsbeleid als basis voor de beheersing van de strategische- en financiële risico's.

Strategische risico's

Bij de strategische risico's gaat het om ontwikkelingen in de externe omgeving van het fonds. Dit zijn onder andere de macro-economische omgeving, veranderende wet- en regelgeving en ontwikkelingen bij de sponsor. Bij het bepalen en uitvoeren van de strategie maken we keuzes waarvan het succes mede afhankelijk is van deze niet beïnvloedbare omgevings- risico's.

Financiële risico's

Financiële risico's bevinden zich voornamelijk in de beleggingsportefeuille, zoals het risico op een dalende rente en een daling van de waarde van de aandelen-, vastgoed- en creditportefeuille. Een stijgende levensverwachting is ook een financieel risico. Er worden actief financiële risico's genomen om de ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen te kunnen bereiken. Er worden dus beleggingsrisico's genomen om voldoende rendement te behalen, rekening houdend met de

Wij onderscheiden de volgende beheersings-en risicocategorieën

Beheersingscategorieën

Organisatie
Management
Solvabiliteitsbeheer

Risicocategorieën

Strategische risico's

Sponsorrisico
Reputatierisico
Veranderende wet- en regelgeving
ESG-risico bij beleggingen
Macro-economische omgeving
Systeemrisico financiële markten

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico
Rente- en inflatierisico
Zakelijke waardenrisico
Valutarisico
Grondstoffenrisico
Kredietrisico
Verzekeringstechnisch risico
Liquiditeitsrisico
Concentratierisico
Actief beheer risico

Niet-financiële risico's

Opertioneel (processen)
– Pensioenbeheer
– Vermogensbeheer
– Betrouwbaarheid informatievoorziening
Datakwaliteit
Integriteit
Compliance en juridisch
ICT
Uitbesteding

collectieve risicohouding van de deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds.

Niet financiële risico's

De niet-financiële risico's betreffen operationele risico's in het vermogens- en pensioenbeheer, de interne en externe verslaglegging en risico's inzake datakwaliteit, compliance, integriteit, ICT en uitbesteding. Niet-financiële risico's ontstaan als gevolg van falende of inadequate processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Wij willen voorkomen dat als gevolg van operationele fouten onverwachte kosten (verliezen) optreden die impact hebben op de dekkingsgraad, onze reputatie of het vertrouwen van onze deelnemers en pensioengerechtigden. Ten aanzien van informatiebeveiliging en cybersecurity willen wij voldoen aan de beheersmaatregelen zoals die zijn opgenomen in het toetsingskader van De Nederlandsche Bank. Een belangrijk niet-financieel risico is het risico dat we niet voldoen aan wet- en regelgeving (compliance).

Risicobereidheid

Risicobereidheid is een belangrijke bouwsteen van het risicoraamwerk. Het maakt expliciet hoeveel risico we bereid zijn aan te gaan om onze ambities te realiseren. Onze risicobereidheid is op hoofdlijnen geformuleerd met als doel een gezamenlijk beeld te hebben bij het gewenste risicoprofiel van het pensioenfonds. Het biedt houvast bij discussies over risico's, zoals bij risicoanalyses. De ambities en bijbehorende strategieën moeten in lijn zijn met de mate van de risicobereidheid. De risicobereidheid hangt af van veel elementen zoals de financiële risicohouding van de sociale partners, het beschikbare vermogen, de interne normen en waarden binnen het fonds maar ook van toezichthouders (wet- en regelgeving) en van wat maatschappelijk als aanvaardbaar wordt gezien. In 2021 hebben we onze risicobereidheid vastgesteld. In 2022 hebben hierin

geen wijzigingen plaatsgevonden. De risicobereidheid zie je in de tabel op de volgende pagina.

Bij een lage risicobereidheid zijn we nauwelijks bereid onzekerheid te accepteren. Het beleid is dan gericht op de beheersing en het voorkomen van het risico. Van een gemiddelde risicobereidheid is sprake wanneer we bereid zijn onzekerheid te accepteren als de potentiële voordelen groter zijn dan de potentiële nadelen. Daarbij is het beleid gericht op beheersing van het risico, waarbij de kosten en baten van beheersmaatregelen afgewogen worden. Bij een hoge risicobereidheid is het fonds bereid (actief) risico aan te gaan en een hoge mate van onzekerheid te accepteren. Het beleid is gericht op het beheersen van verliezen en het bewaken van de (rest)risico's. De naleving van de risicobereidheid wordt gemonitord aan de hand van diverse risico-indicatoren, zodat tijdig handelen mogelijk is.

Voor financiële risico's is een gemiddeld tot hoge risicobereidheid aanwezig. Dat betekent dat actief financiële risico's worden genomen om onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen te kunnen bereiken. We hebben in het kader van de Haalbaarheidstoets, de volgende lange termijn risicotolerantie vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 103%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 96%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een 'slechtweerscenario' 35% te bedragen.

Risicocategorie	Risicohouding	Toelichting (principe)
Strategische risico's	Laag/gemiddeld	Op strategisch niveau wordt steeds afgewogen of er een 'upside' te onderkennen is, die het de moeite waard maakt om het risico aan te gaan. Risico's die aantoonbaar kunnen bijdragen aan het behalen van de ambities van het fonds, kunnen worden genomen met een kans op restrisico, na beheersmaatregelen.
Financiële risico's	Gemiddeld/hoog	Wanneer uit financiële risico's positieve rendement te verwachten zijn, geldt voor het fonds een hoge risicobereidheid. Het nemen van dergelijke risico's is een bewuste keuze. Wanneer daarentegen geen positief rendement tegenover het nemen van een risico staat, is de risicobereidheid gemiddeld. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van financiële risico's als het liquiditeits- en tegenpartijrisico. Het fonds heeft een beperkte bereidheid tot beleggingen met een negatieve sociaal-maatschappelijke impact.
Uitvoeringsrisico's	Laag/gemiddeld	Het fonds heeft de ambitie laagdrempeling te zijn en een hoog serviceniveau na te streven. Dit is ook verbonden met het zelfadministrerende karakter van SPH. Deze organisatievorm brengt specifieke kansen en risico's met zich mee. De grens voor het accepteren van een restrisico bepaalt het fonds door de baten van het mitigeren van het restrisico kritisch af te wegen tegen de (meer)kosten.
Integriteitsrisico's	Laag	Ten aanzien van het bewust niet naleven van (on-)geschreven regels van integere bedrijfsvoering accepteert het fonds SPH geen risico's. Te allen tijde is het doel volledig aan aan (on-)geschreven regels die zien op een beheerste en integere bedrijfsvoering. Hieronder vallen, maar niet uitsluitend wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en het fondseigen integriteitsbeleid.

De korte termijn risicohouding hebben we uitgedrukt in een bandbreedte van de feitelijke vereiste dekkinggraad van 3,5 procentpunt rondom de strategisch vereiste dekkinggraad. De op het strategisch beleggingsbeleid gebaseerde strategische vereiste dekkinggraad bedroeg eind 2022 123,7%, terwijl de feitelijk vereiste dekkinggraad op basis van de werkelijke portefeuille uitkwam op 124,4%.

Impact van risico's op financiële positie

De omgevings- en de financiële risico's zijn onze belangrijkste risico's. Als deze zich voordoen is er een directe impact op de dekkinggraad en daarmee op de mate waarin we kunnen voldoen aan onze ambitie van een betaalbaar en waardevast pensioen.

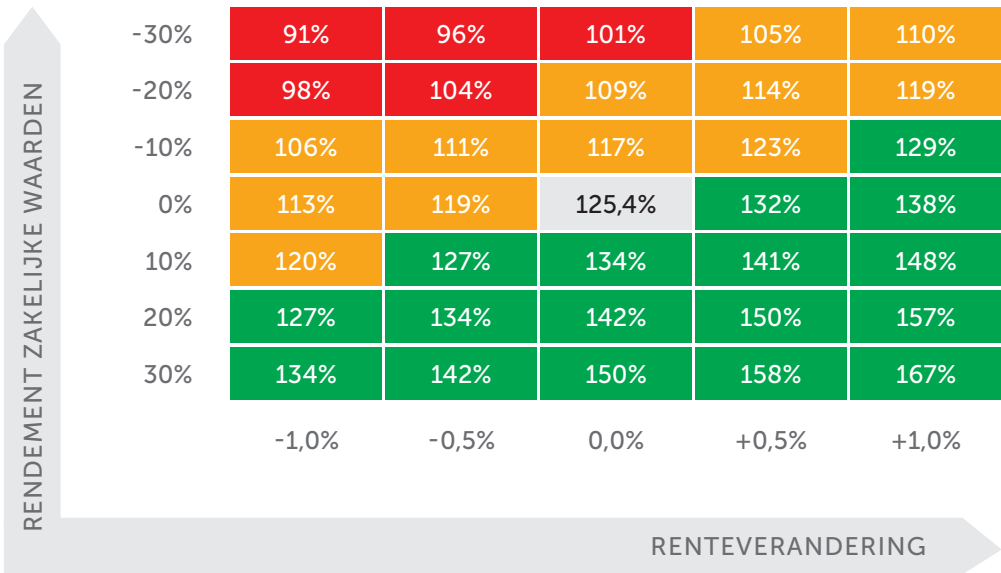
We streven naar een solide financiële uitgangspositie voor de deelnemer en het daarbij behalen van een maximaal pensioenresultaat. Dat betekent dat korte termijn risico's voor de dekkinggraad kunnen worden geaccepteerd ten behoeve van resultaat op langere

termijn. Hierbij maken we zorgvuldige afwegingen tussen korte en lang termijn risico's waarbij wordt geborgd dat de belangen van alle deelnemers evenwichtig worden afgewogen. Het renterisico en het rendement op zakelijke waarden in dit verband zijn twee belangrijke risicofactoren.

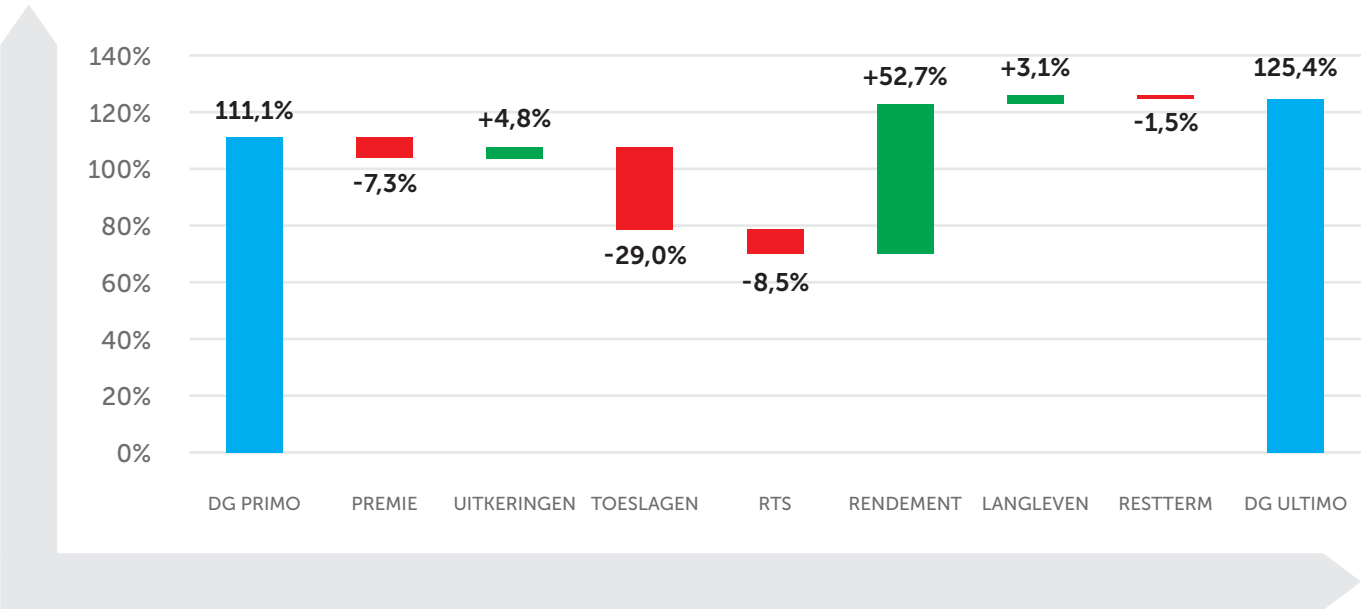
De tabel hierna geeft inzicht in de korte termijn ex-ante gevoeligheid van de dekkinggraad voor renteveranderingen en het rendement op zakelijke waarden (indien deze zich van het ene op het andere moment zouden voordoen) per einde 2022, uitgaande van het huidige beleggingsbeleid en de dekkinggraad per ultimo 2022.

Uit de tabel blijkt dat een half procent stijging van de marktrente leidt tot een stijging van de dekkinggraad tot 132%, bij een stabiele waarde van de zakelijke waardenportefeuille. Een waardeverandering van de zakelijke waarden van plus of min 10% heeft een effect van ongeveer 8 a 9 dekkinggraadpunten.

Korte termijn gevoeligheid van de actuele dekkinggraad

Lange termijn ontwikkeling dekkingsgraad naar oorzaken

Bovenstaande grafiek geeft een beeld van hoe de financiële risico's de ontwikkeling onze dekkingsgraad in de periode 2013 t/m 2022 hebben beïnvloed. De kolommen geven de oorzaken van de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer.

De grafiek laat zien dat de ontwikkeling van de dekkingsgraad over de afgelopen 10 jaar vooral is bepaald door het rendement (ondanks het negatieve rendement in 2022), het renterisico (RTS, rentetermijnstructuur), en de toeslagen, waarvan het grootste deel in 2022 werd toegekend. De dalende rente zorgde er in eerdere jaren voor dat de pensioenverplichtingen steeds hoger moesten worden gewaardeerd. In 2022 is dat grotendeels weer teruggedraaid door de gestegen rente. Mede hierdoor konden in 2022 de pensioenen fors worden verhoogd.

Maatregelen ter beheersing van de voornaamste risico's en onzekerheden

Strategische risico's

Het behalen van onze strategische doelstellingen is onderhevig aan risico's. Deze strategische risico's worden halfjaarlijks gemonitord aan de hand van een Integrale Risico Management-rapportage. Daarnaast evalueert het bestuur de strategische risico's door middel van het periodiek uitvoeren van een strategische risicoanalyse, diverse scenarioanalyses en ad hoc risicoanalyses op de actuele strategische risico's. Het integrale risicomanagement sluit aan bij de strategische doelen.

Externe en interne ontwikkelingen worden actief gevolgd. Dit kan resulteren in het starten van nieuwe strategische projecten, zoals die voor de voorbereiding van de implementatie van het nieuwe pensioencontract. Om voldoende open te staan voor de buitenwereld worden regelmatig externe deskundigen gevraagd naar hun visie op de ontwikkelingen in de

pensioenwereld. Ook is het pensioenfonds vertegenwoordigd in verschillende externe gremia zoals de Pensioenfederatie.

Macro-economische omgeving

Wij beperken de impact van de risico's op financiële markten door een goede spreiding van de beleggingen en door het periodiek beoordelen van het effect van bepaalde scenario's en stress testen. In 2022 hebben we een uitgebreide klimaatrisicoanalyse uitgevoerd waarbij diverse (stress-)scenario's zijn geïdentificeerd en beoordeeld. Onze beleggingsportefeuille is gespreid over verschillende beleggingscategorieën, landen en sectoren. De liquiditeit van de balans maakt het mogelijk dat ook extreme scenario's kunnen worden doorstaan zonder dat aanpassingen op het meest ongunstige moment noodzakelijk zijn waardoor de herstelkracht permanent verloren zou kunnen gaan.

Financiële risico's

Periodiek bepalen we, in afstemming met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden (de achterbannen), de risicohouding in het kader van een evaluatie van de financiële opzet. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een ALM-studie. Een ALM-studie geeft een kwantitatief inzicht in de gevolgen van beleidskeuzes (pensioenresultaat, kans op korten, hoogte van de premie) voor verschillende groepen belanghebbenden. Het doel van de ALM-studie is om te komen tot een geactualiseerd beleggingsbeleid, premiebeleid en indexatie/kortingsbeleid dat evenwichtig is en recht doet aan de belangen van deelnemers en pensioengerechtigden. Bij de uiteindelijke afwegingen spelen daarom ook kwalitatieve criteria een belangrijke rol.

In de beleggingsportefeuille wordt naast liquide beleggingen ook deels geïnvesteerd in illiquide beleggingen. Toevoeging van deze beleggingen aan de beleggingsmix biedt meer beleggingsmogelijkheden, lagere waarderingsvolatiliteit en een hoger

rendement door de illiquideitspremie. Hiermee kan een beter risicorendementsprofiel van de portefeuille gerealiseerd worden. Wij hebben een liquiditeitsbeleid dat gericht is op het zekerstellen dat acute betalingsverplichtingen ten alle tijden voldaan kunnen worden. Illiquiditeit in de portefeuille vormt naast dit korte termijn betalingsrisico echter ook een meer strategisch en lange termijn risico en daarom wordt aandacht besteed aan het bepalen van de benodigde liquiditeit vanuit een lange termijn balansperspectief. Zowel het huidige als strategische percentage liquiditeit in de portefeuille is voldoende voor de stuurbaarheid en aanpasbaarheid van de portefeuille op de middellange termijn, ook in de situatie van een gesloten fonds scenario.

Niet financiële risico's

Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de jaarrekening op pagina 75.

Verankering van het risicomanagement

We hebben een onafhankelijk risicomanagement ingericht dat is gebaseerd op een model met vier linies (lijnen) met verschillende verantwoordelijkheden. Dit model bevordert 'checks and balances' en 'countervailing power' door middel van adequate functiescheidingen.

De eerste lijn wordt gevormd door het lijnmanagement van de afdelingen Pensioenbeheer, Vermogensbeheer en Finance & Control. Deze afdelingen zijn primair verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's die voorkomen uit hun activiteiten.

De tweede lijn bestaat uit de risicomanagement functie, de compliance officer en de actuariële functie. De risicomanagement functie heeft een adviserende rol ten aanzien van alle risico's, een voorbereidende rol inzake het integrale risicomanagement inclusief het strategische risicomanagement en

beheert en houdt toezicht op de uitvoering van het Risicobeleid. De risicomanagement functie heeft tevens een onafhankelijke controlerende en adviserende rol richting de eerste lijn en het bestuur. De compliance officer is verantwoordelijk voor het systematisch analyseren van integriteitsrisico's en het op basis daarvan mede uitvoeren van het door het bestuur opgestelde Integriteitsbeleid. Het bestuur wordt actief geïnformeerd over (voorgenomen) wijzigingen in wet- en regelgeving, onder andere door de compliance officer. De actuariële functie is onder meer belast met het houden van toezicht op de berekening van de technische voorzieningen.

De derde lijn betreft de interne auditfunctie. Deze functie voert onderzoeken (audits) uit binnen de organisatie van het pensioenfonds. De belangrijkste taak is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle-mechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere uitvoering van het pensioenfonds, inclusief uitbestede werkzaamheden en het functioneren van het 1e en 2e lijn risicomanagement. Tot slot bestaat de vierde lijn uit controle achteraf of processen en procedures zijn gevolgd. Dit geschiedt door de externe accountant in het kader van haar controle op het jaarverslag en de jaarrekening. Daarnaast heeft de externe actuaris een controlerende rol ten aanzien van het vaststellen van de technische voorziening pensioenverplichtingen.

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle risico's en wordt over de beheersing van de risico's geadviseerd door diverse bestuurscommissies. Het VO geeft jaarlijks een oordeel over het handelen van het bestuur inzake het gevoerde beleid en beleids-keuzes voor de toekomst. De RvT beoordeelt de wijze waarop het pensioenfonds door middel van beleids- en bestuursprocedures en -processen wordt aangestuurd, alsmede de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn.

Het toezicht door DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) bestaat uit toetsing op de naleving van relevante wet- en regelgeving.

Sleutelfunctiehouders

De risicomanagementfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie zijn sinds de implementatie van de IORP II wetgeving bestempeld als sleutelfuncties. Sleutelfuncties hebben als doel countervailing power (tegenwicht) te bieden ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Iedere sleutelfunctie kent een houder, dat is de persoon die eindverantwoordelijk is voor het functioneren van de sleutelfunctie.

Medio 2022 heeft het bestuur besloten om het sleutelfunctiehouderschap risicobeheer bij een bestuurslid met het expert-profiel risicomanagement onder te brengen. Hierdoor is het mogelijk om één van de bestuursleden de rol als (interne) 'challenger' te geven voor strategische risico's en die daarmee countervailing power kan uitoefenen richting het bestuur. De sleutelfunctiehouder risicobeheer kan op verzoek worden ondersteund door de afdeling risicomanagement, andere onderdelen van de uitvoeringsorganisatie of externe deskundigen. Het hoofd van de afdeling Risicomanagement is lid van het MT, maar beslist niet mee als er materiële risico's met een besluit zijn gemoeid om zijn rol goed te kunnen vervullen.

De certificerend actuaris is de houder van de actuariële functie en een onafhankelijke externe auditor is de sleutelfunctiehouder internal audit. Om de onafhankelijkheid en statuur van de sleutelfuncties te borgen, heeft het bestuur voor alle sleutelfuncties charters opgesteld waarin de taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. Alle sleutelfunctiehouders rapporteren onafhankelijk en rechtstreeks aan het bestuur en beschikken over een escalatielijn naar de Raad van toezicht.

Bestuurscommissies

Het bestuur laat zich gevraagd en ongevraagd adviseren door diverse bestuurscommissies, ook ten aanzien van het risicomanagement. We hebben de volgende commissies ingericht:

- Balans- en beleggingscommissie (BBC);
- Financiële Commissie (FC);
- Geschillen- en klachtencommissie.

Bij de BBC ligt de focus op de bestuurlijke aansturing en controle van de uitvoering van het balansmanagement en beleggingsbeleid. De BBC bespreekt periodieke risicorapportages over de ontwikkeling van de financiële risico's en de prestaties van de interne en externe vermogensbeheerders.

De FC monitort de financiële informatieverschaffing door het pensioenfonds waaronder grondslagen voor waardering van activa en passiva en de monitoring en evaluatie van dienstverlening en beleid. Tevens stelt de FC beleidsdocumenten vast met een focus op beheerste en integere bedrijfsvoering.

De geschillen- en klachtencommissie behandelt klachten en geschillen van (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden inzake de pensioenregeling.

Met het onderbrengen van de sleutelfunctiehouder risicobeheer binnen het bestuur is de Risico-commissie (RC) met ingang van het vierde kwartaal 2022 komen te vervallen. De taken van de RC zijn verdeeld over de FC, het bestuur en MT van de uitvoeringsorganisatie.

BIJLAGE 3 **BEGRIPPEN**

ABTN

In de Actuariële en bedrijfstechnische nota ligt vast op welke wijze het pensioenfonds is georganiseerd en hoe invulling wordt gegeven aan het beleid gericht op het behalen van de (wettelijke) doelstellingen.

ALM-studie

Een ALM-studie is een hulpmiddel bij strategische besluitvorming door inzicht te geven in hoe de belangrijkste risicofactoren voor de balans van een pensioenfonds doorwerken. Daarnaast geven ALM-analyses inzicht in de mate waarin het strategisch beleid in staat is om de strategische doelstellingen te realiseren.

Beleidsdekkingsgraad

Het 12-maands gemiddelde van de dekkingsgraad.

Beleggingsresultaten

De directe en indirecte opbrengsten uit het belegd vermogen.

Benchmark

Een maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex of rentecurve, waarmee door het pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Cao-verhoging

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van de sociale eenheid IJmuiden.

Collateral

Ontvangen of verstrekte zekerheden ter dekking van verplichtingen die voortkomen uit bepaalde beleggingstransacties.

Consumentenprijsindex

Maatstaf die de stijging van de consumentenprijzen (prijsinflatie) in Nederland weergeeft (niet geschoond voor belasting-effecten). Het pensioenfonds hanteert voor toeslagverlening de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde consumentenprijsindex voor alle huishoudens over twaalf maanden, van oktober tot oktober, voorafgaand aan de beslissing over toeslagverlening.

Dekkingsgraad

De verhouding tussen enerzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen plus het eigen vermogen en anderzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage.

Dekkingsgraadsjabloon

Het dekkingsgraadsjabloon bevat een kwantitatieve uitwerking van ontwikkeling van de dekkingsgraad naar oorzaken. De mutaties van de dekkingsgraad die voortkomen uit deze oorzaken worden alle uitgedrukt in procentpunten van de dekkingsgraad.

Derivaten

Van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, opties en swaps.

Diversificatie-effect

Het effect dat het totale risico kleiner is dan de som van de afzonderlijke risico's doordat de betreffende gebeurtenissen slechts zelden tegelijk optreden.

DNB

De Nederlandsche Bank.

Duration

Duration is de kasstroom gewogen looptijd van een verzameling van toekomstige kasstromen uitgedrukt in jaren.

Eigen vermogen

De netto bezittingen van het pensioenfonds minus de voorziening pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen is de buffer van het pensioenfonds om negatieve ontwikkelingen op te vangen.

Ervaringssterfte

Ervaringssterfte is de verhouding in de verwachte sterfte tussen enerzijds de pensioenfondspopulatie en anderzijds de gehele Nederlandse bevolking. Het is in feite een verzamelnaam voor alles wat een verschil in sterfterisico tussen de beide groepen kan veroorzaken. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kenmerken als opleiding, beroep, inkomen, medische historie en persoonlijke leefstijl. Als gevolg van de ervaringssterfte kan het

noodzakelijk zijn dat er een correctie wordt toegepast op de bevolkingssterfte-kansen in de overlevingstafels.

Feitelijke premie

De premie die in rekening is gebracht.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Het FTK is het onderdeel van de Pensioenwet waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd.

Gedempte kostendekkende premie

De kostendekkende premie wordt berekend met een rendement afgeleid van het op de lange termijn verwachte reële rendement.

Groeivoet van de verplichtingen

De rentetoevoeging en waardeverandering van de voorziening pensioenverplichtingen in het boekjaar berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd, uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde voorziening pensioenverplichtingen. Het is daarmee een maatstaf om het rendement op beleggingen te toetsen. Het pensioenfonds streeft ernaar op langere termijn een rendement op beleggingen te behalen dat ruim 2% hoger ligt dan de groeivoet van de verplichtingen. Dit overrendement kan worden gebruikt voor toeslagverlening, de financiering van onder andere de kosten van langlevens of reservevorming.

Inflatiegerelateerde obligaties

Obligaties waarvan de couponbetaling en de hoofdsom worden gecorrigeerd voor inflatie.

IORP-II

Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premie-instellingen. De bepalingen uit IORP-II zijn van kracht in de Nederlandse wetgeving en pensioenfondsen moeten aan deze regelgeving voldoen.

Jaarinkoop

De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken als gevolg van de toename van de opgebouwde pensioenjaren in het boekjaar van een deelnemer.

Kostendekkende premie

Op grond van de Pensioenwet vastgestelde premie die actuariel benodigd is in verband met de inkoop van pensioenverplichtingen, op basis van een nominale marktrente in enig jaar, inclusief de opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en de opslag nodig voor uitvoeringskosten.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad waarbij het pensioenfonds niet door middel van een herstelplan kan aantonen dat zij in staat is binnen een termijn van 10 jaar te voldoen aan het Vereist Eigen Vermogen.

Looninflatie

De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de cao van Tata Steel IJmuiden in een kalenderjaar.

Matching

Het proces waarbij de verwachte kasstromen die voortvloeien uit het pensioenvermogen worden afgestemd met de verwachte kasstromen uit hoofde van toekomstige uitkeringen.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens van het eigen vermogen. Indien het pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager ligt dan het minimaal vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een dekkingstekort), dan moet het DNB hierover onverwijld informeren en een korte termijn herstelplan opstellen. Een langdurig dekkingstekort kan ertoe leiden dat het pensioenfonds pensioenaanspraken en -rechten moet korten.

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mismatchrisico

De kans dat het rendement op beleggingen lager is dan de groeivoet van de verplichtingen. Voor dit risico dient het pensioenfonds buffers aan te houden in de vorm van een vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds verwacht dat het

nemen van mismatchrisico leidt tot overrendement waardoor invulling kan worden gegeven aan de ambities van het pensioenfonds.

Opvolgingsplatform

Samenwerkingsverband binnen Tata Steel Nederland ten behoeve van tijdige beschikbaarheid van geschikte kandidaten voor het VO en het bestuur.

OTC

Over the counter. Engelse term voor onderhandse (dat wil zeggen buiten een effectenbeurs om) handel in effecten, derivaten, valuta's of andere financiële producten.

Overlevingstafel

Geeft aan wat de overlevingskansen zijn per leeftijd van mannen en vrouwen in Nederland. Wordt gebruikt bij de berekening van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen.

Overrendement

Verschil tussen het rendement op beleggingen en de groeivoet van de verplichtingen. Het overrendement kan worden gebruikt om toeslagen te verlenen of reserves te vormen.

Pensioengevend salaris

Dat deel van het salaris waarover pensioen wordt opgebouwd.

Pensioenresultaat

Pensioenuitkeringen zoals geïndexeerd en gekort conform pensioenfondsbeleid/pensioenuitkeringen (bij volledige pensioenopbouw) geïndexeerd volgens ambitie/prijsinflatie.

Premiedekkingsgraad

De feitelijke premie verminderd met de opslag voor uitvoeringskosten in het boekjaar gedeeld door de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de aangroei van onvoorwaardelijke toegekende pensioenaanspraken van deelnemers in het boekjaar uitgedrukt in een percentage.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is gelijk aan de beleidsdekkingsgraad per ultimo verslagjaar gedeeld door de TBI-dekkingsgraad (waarbij de pensioenen volledig meestijgen met de prijsinflatie) per ultimo verslagjaar.

Rendement op beleggingen

De beleggingsresultaten uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen.

Renteswap

Overeenkomst tot ruil van rentestromen of renterisico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt renteswaps om de rentegevoeligheid van de beleggingen af te stemmen op de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rentetermijnstructuur

Rentepercentage per looptijd. Wordt gebruikt bij het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen om te anticiperen op toekomstige opbrengsten uit beleggingen. Voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen gebruikt het pensioenfonds de rentetermijnstructuur die door DNB is gepubliceerd.

Resultaat op beleggingen

Verschil tussen de beleggingsresultaten en de benodigde rentetoevoeging plus de waardeverandering als gevolg van verandering van de rentetermijnstructuur van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rijpingsgraad

De rijpingsgraad geeft een indicatie voor de mate van vergrijzing van het pensioenfonds en komt overeen met het aandeel van de pensioengerechtigden in de totale voorziening pensioenverplichtingen.

Sleutelfunctie

Sleutelfuncties bieden countervailing power ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Bij de inrichting van sleutelfuncties geldt het wettelijke vereiste dat het pensioenfonds of de

premiëpensioeninstelling (ppi) waarborgt dat de houders van sleutelfuncties, alsmede de overige personen betrokken bij het uitoefenen van de sleutelfuncties, in staat worden gesteld hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen.

Sleutelfunctiehouder

Functionaris die eindverantwoordelijk is voor de sleutelfunctie.

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Swapoverlay

Swapoverlay is het gebruik van renteswaps om de duratie voortkomend uit de fysieke vastrentende waardenportefeuille aan te vullen tot het duratieniveau dat voor de renteafdekking vereist is.

TBI-dekkingsgraad

De TBI-dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad vanaf welke volledig mag worden geïndexeerd en een start kan worden gemaakt met het inhalen van niet toegekende toeslagen. TBI staat voor 'toekomstbestendige indexatie (toeslagverlening)'.

Termijncontract

Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Toeslagen

Verhogingen van de pensioenen van deelnemers met de looninflatie alsmede de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers met de prijsinflatie.

Total return swap

Overeenkomst tot ruil van verschillende typen rendementen of risico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt total return swaps (TRS) voornamelijk om het rendement op obligaties te ruilen voor variabele rente (zoals Euribor) plus een opslag.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. De omvang van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van het pensioenfonds. Hoe meer mismatchrisico het pensioenfonds neemt, des te meer eigen vermogen vereist is als buffer voor dit risico. Indien een pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager is dan het vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een reservetekort), dan moet het een langetermijnherstelplan indienen bij DNB.

Vereiste dekkingsgraad

De dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De kasstromen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten contant gemaakt tegen een rentetermijnstructuur.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de waarde van verkregen pensioenaanspraken door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, die voor deze waarde nieuwe pensioenaanspraken toekent.

Colofon

© Mei 2023

Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Bezoekadres

Wenckebachstraat 1
1951 JZ Velsen-Noord

Postadres

Postbus 10000
1970 CA IJmuiden

(0251) 49 10 83

www.pfhoogovens.nl